Ársskýrsla 2013

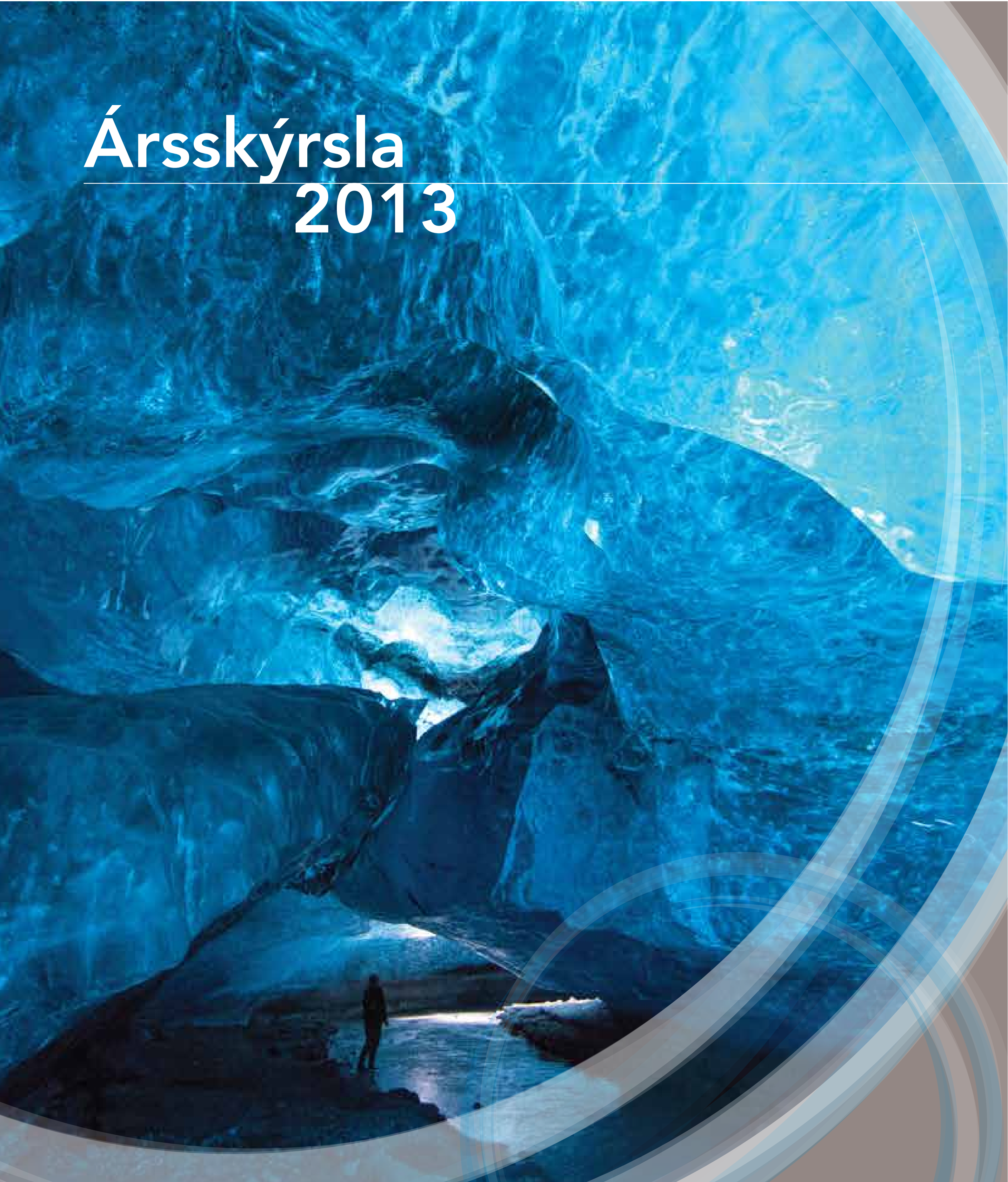

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins
Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

LSR

Efnisyfirlit

Ársskýrsla LSR og LH 2013

Ávarp stjórnarformanns LSR 2
Stjórn LSR 3
Ávarp stjórnarformanns LH 4
Stjórn LH 5
Hrein eign til greiðslu lífeyris og tekjur af fjárfestingum 6
Ávöxtun 9
Eignir og markaðir 10
Fjárfestingar 13
Verðbréfaeign 14
Fjárfestingarstefna 16
Áhættustefna 18
Hluthafastefna 19
Sjóðfélagalán 20
Séreign LSR 22
Iðgjöld 24
Lífeyrisþegar og lífeyrisgreiðslur 27
Skuldbindingar 35
Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar 41
Starfsemi 44

Yfirlit LSR og LH 2013

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris 48
Efnahagsreikningur 50
Sjóðstreymi 52

Ársreikningur LSR 2013

Skýrsla stjórnar 56
Áritun endurskoðenda 59
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris 60
Efnahagsreikningur 62
Sjóðstreymi 64
Yfirlit um rekstur og fjárhag fjárfestingarleiða Séreignar LSR 66
Skýringar 67
Kennitölur LSR 84
Kennitölur A-deildar 85
Kennitölur B-deildar 86
Kennitölur Séreignar LSR Leið I 87
Kennitölur Séreignar LSR Leið II 88
Kennitölur Séreignar LSR Leið III 89

Ársreikningur LH 2013

Skýrsla stjórnar 92
Áritun endurskoðenda 95
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris 96
Efnahagsreikningur 97
Sjóðstreymi 98
Skýringar 99
Kennitölur 110

Overview for LSR & LH 2013

Statement of changes in net assets
available for benefits 114
Balance sheet 115
Cash flow statement 2013 116
Financial indicators – LSR 117
Financial indicators – LH 118
Appendix – LSR & LH 119

LSR

Ársskýrsla 2013

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins
Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

Ávarp stjórnarformanns LSR

Árið 2013 var annasamt og viðburðaríkt hjá LSR líkt og undanfarin ár. Vel gekk að ávaxta eignir sjóðsins og tekjur af fjárfestingum voru með mesta móti. Eignir sjóðsins héldu því áfram að vaxa hröðum skrefum eins og undanfarin ár. Þrátt fyrir það hefur tryggingafræðileg staða A- og B-deildar lítið breyst til batnaðar sem er áhyggjuefni.

Varðandi innri starfsemi sjóðsins var unnið að ýmsum brýnum verkefnum. Áhersla var lögð á að yfirfara og bæta verkferla og verklagsreglur, áfram var unnið að þróun á áhættustefnu sjóðsins, ýmsar úrbætur voru gerðar á tölvukerfum, ný hluthafastefna var kynnt og þannig mætti lengi telja.

Ávöxtun sjóðsins á liðnu ári var sem fyrr segir afar góð, hvort heldur hún er skoðuð í sögulegu samhengi eða borin saman við ávöxtun annarra lífeyrissjóða og sama má segja um samanburð við ávöxtunarviðmið í tryggingafræðilegum útreikningum. Nafnávöxtun LSR var 10,5% sem svarar til 6,5% hreinnar raunávöxtunar. Tekjur af fjárfestingum á árinu voru 46,3 milljarðar kr. og ef horft er til síðustu þriggja ára voru tekjur af fjárfestingum á því tímabili samtals 126,3 milljarðar kr. Á sama tímabili hafa eignir sjóðsins vaxið um 134,8 milljarða kr. og má því að nánast öllu leyti rekja eignaaukningu síðustu þriggja ára til tekna af fjárfestingum.

Allir eignaflokkar skiluðu góðri ávöxtun á síðasta ári, en hlutabréf, bæði innlend og erlend, standa undir drjúgum hluta ávöxtunarinnar. Sjóðurinn er með 31,2% eigna sinna í erlendum gjaldmiðlum sem er tiltölulega hátt hlutfall samanborið við aðra lífeyrissjóði. Hlutfall innlendra hlutabréfa af heildareignum var 9% um síðustu áramót og hækkaði það nokkuð á árinu. Fyrir hrun íslenska fjármálakerfisins á haustmánuðum 2008 var LSR yfirleitt tiltölulega lítill hluthafi í hverju innlendu hlutafélagi en nú er staðan breytt. Fá félög eru skráð á verðbréfamarkaði og þau eru flest minni en þau sem voru á markaði fyrir hrun. Þetta, ásamt fábreyttum fjárfestingarkostum, hefur leitt til þess að sjóðurinn er nú stærri hluthafi í nokkrum innlendum hlutafélögum en við áttum áður að venjast.

Ljóst er að gjaldeyrishöftin sem nú hafa staðið í rúmlega fimm ár skapa margvísleg og vaxandi vandamál fyrir fjárfestingar, áhættustýringu og starfsemi lífeyrissjóða almennt. Fáir fjárfestingarkostir leiða til einsleitara eignasafns þar sem áhættudreifing verður ófullnægjandi. Þá skapa gjaldeyrishöftin óheilbrigt ástand innanlands þar sem fjárfestingarkostir eru fábreyttir samanborið við framboð á fjármagni sem leitar eðlilegrar ávöxtunar. Við slíkar aðstæður skapast hætta á skekktu verðlagi á öllum innlendum eignamörkuðum, hvort sem um er að ræða hlutabréf, skuldabréf eða fasteignir og þar með áhættu sem brýnt er að varast í starfsemi lífeyrissjóða almennt.

Í árslok 2013 voru samanlagðar eignir allra deilda LSR 485 milljarðar kr. og höfðu þær hækkað um 48,3 milljarða kr. frá árinu á undan. Þar af voru eignir A-deildar 256,7 milljarðar kr., eignir B-deildar 217 milljarðar kr. og eignir Séreignar LSR 11,2 milljarðar kr.

Í hverjum mánuði greiddu að jafnaði tæplega 30 þúsund sjóðfélagar iðgjald til LSR á árinu, samtals 21,2 milljarða kr. Tæplega 16 þúsund sjóðfélagar fengu að meðaltali lífeyrisgreiðslur í hverjum mánuði á árinu 2013, samtals að fjárhæð 29,4 milljarða kr. eða 2,5 milljarða kr. á mánuði.

Þessar upplýsingar bera óneitanlega vott um umfangsmikla starfsemi, jafnframt því að vera birtingarmynd verðmætra réttinda fjölda sjóðfélaga. Það er því mikil ábyrgð sem hvílir á þeim sem gefið hafa kost á sér til setu í stjórn sjóðsins. Af eðlilegum ástæðum eru gerðar miklar kröfur til stjórnarmanna, m.a. þurfa þeir að gangast undir ítarlegt hæfismat hjá Fjármálaeftirlitinu þar sem viðhorf þeirra er kannað ásamt þekkingu þeirra á lögum og reglum um lífeyrissjóði, á reikningsskilum og á fjármálamörkuðum almennt. Þá reynir stjórn LSR eftir því sem kostur er, með dyggri aðstoð starfsmanna sjóðsins, að afla sér nauðsynlegra upplýsinga um þróun efnahagsmála og hreyfinga á fjármálamörkuðum innan ársins í þeirri viðleitni sinni að ávaxta fjármuni sjóðsins með ábyrgum hætti.

Í lögum sem gilda um A-deild sjóðsins segir að deildin skuli á hverjum tíma eiga eignir til að mæta skuldbindingum sínum. Ef munur á eignum og skuldbindingum er utan þeirra vikmarka sem heimil eru samkvæmt lögum á hverjum tíma, skal grípa til viðeigandi ráðstafana af hálfu stjórnar. Þau vikmörk eru 10% fyrir rekstrarárið 2013. Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar úttektar á stöðu A-deildar í lok árs 2013 er heildarstaða hennar neikvæð um 11,7% sem er utan vikmarka. Stjórninni ber því að grípa til aðgerða fyrir 1. október nk. þannig að munur á milli eigna og skuldbindinga verði innan vikmarka.

Tryggingafræðileg staða B-deildar er ekki síður erfið en deildin er aðeins að hluta til byggð á sjóðsöfnun og að hluta til á gegnumstreymiskerfi. Áfallnar skuldbindingar deildarinnar voru 379,4 milljarðar kr. umfram eignir um síðustu áramót. Greiddur lífeyrir er verulega umfram iðgjaldatekjur og lífeyrishækkanir og var fjárstreymi B-deildar neikvætt um 13,4 milljarða kr. á árinu 2013 fyrir utan afborganir verðbréfa og innleystra fjárfestingatekna. Það gengur því hratt á eignir deildarinnar og ef ekkert verður að gert, bendir allt til að eignir B-deildar verði uppurnar árið 2027.

Að takast á við erfiða tryggingafræðilega stöðu er eitt af mörgum krefjandi verkefnum stjórnar á yfirstandandi ári. Kröfur til starfshátta lífeyrissjóða og stjórnenda hafa aukist

Stjórn LSR. Frá vinstri: Guðlaug Kristjánsdóttir, Gunnar Björnsson, Þórveig Þormóðsdóttir, Árni Stefán Jónsson, Maríanna Jónasdóttir, Þórður Á. Hjaltested, Viðar Helgason, Guðrún Ágústsdóttir.

og starfsumhverfið verður sífellt flóknara. Stjórn sjóðsins mun áfram vinna að því að treysta starfsemina til hagsbóta fyrir sjóðfélaga og ábyrgðaraðila sjóðsins.

Síðastliðin ár hefur mikil vinna verið lögð í að yfirfara og skrá verkferla og verklagsreglur sem gilda í starfsemi LSR. Markmiðið hefur verið að tryggja öguð vinnubrögð, rekjanleika gagna og ákvarðana og að bæta þjónustu við sjóðfélaga. Í þessari vinnu hefur starfsemi sjóðsins verið skipt upp í alls 70 rekstrarþætti, þar sem hver rekstrarþáttur stendur fyrir ákveðin verkefni, og ábyrgðarskipting gerð eins skýr og kostur er.

Á liðnu ári framkvæmdi Fjármálaeftirlitið umfangsmikla könnun á starfsemi LSR, en því ber samkvæmt lögum að hafa eftirlit með því að starfsemi lífeyrissjóða sé í samræmi við ákvæði laga og reglna sem um lífeyrissjóði gilda. Það er ánægjulegt frá því að segja að sjóðurinn kom vel út úr þessari skoðun. Í niðurstöðukafla skýrslu Fjármálaeftirlitsins segir orðrétt: „Fjármálaeftirlitið telur að þeir þættir sem vettvangsathugunin beindist að séu almennt í mjög góðu horfi og að stjórnendur LSR hafi gott viðhorf til eftirlits. Það endurspeglast m.a. í fáum athugasemdum og ábendingum að teknu tilliti til þess hve athugun Fjármálaeftirlitsins var ítarleg og umfangsmikil."

Í lok síðasta árs var kynnt ný hluthafastefna sem stjórn sjóðsins hafði unnið að á árinu og samþykkt. Þetta er í raun fyrsta heildstæða hluthafastefna sjóðsins, en áður höfðu ákvæði þar um verið á mismunandi stöðum í reglum sjóðsins, m.a. í starfsreglum stjórnar. Í hluthafastefnunni er það undirstrikað að LSR er langtímafjárfestir sem leitast við að ná góðri ávöxtun á fjárfestingar sínar, en jafnframt að vera ábyrgur hluthafi sem stuðlar að framþróun starfshátta á hlutabréfamarkaði.

Hluthafastefnan varðar aðkomu LSR að fyrirtækjum sem sjóðurinn fjárfestir í. Fyrir samþykki nýju hluthafastefnunnar var meginreglan hjá sjóðnum að vera hlutlaus hluthafi, þ.e. að hafa almennt ekki áhrif á hverjir völdust í stjórnir fyrirtækja. Í ljósi breytinga sem orðið hafa á íslenskum hlutabréfamarkaði og vegna stærðar LSR þá ákvað stjórn sjóðsins að gera breytingu hér á.

LSR mun í framtíðinni vera virkari fjárfestir á íslenskum markaði. Stjórn LSR mun þannig meta í hverju tilviki fyrir sig hvort gerð verði tillaga um stjórnarmann fyrir hluthafafund þar sem kosning stjórnar hjá viðkomandi fyrirtæki fer fram. Við mat á virkni LSR sem fjárfestis að þessu leyti, verður m.a. litið til eignarhalds, fjárhæða og samkeppnisumhverfis. Jafnframt verða gerðar kröfur um að fyrirtæki, sem sjóðurinn fjárfestir í, sýni ábyrgð gagnvart samfélagslegum gildum og umhverfinu og að starfað sé í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja.

Fyrir hönd stjórnar LSR þakka ég starfsmönnum sjóðsins, sjóðfélögum og launagreiðendum samstarfið á liðnu ári.

Maríanna Jónasdóttir,
stjórnarformaður

Stjórn LSR

Stjórn LSR skipa átta stjórnarmenn og er skipunartíminn þrjú ár í senn. Fjármálaráðherra skipar fjóra þeirra, stjórn BSRB skipar tvo, stjórn BHM skipar einn og stjórn Kennarasambands Íslands skipar einn stjórnarmann. Alls kom stjórnin 21 sinni saman til formlegra fundarhalda á liðnu ári. Á árinu 2013 var Árni Stefán Jónsson formaður stjórnar sjóðsins en í ársbyrjun 2014 tók Maríanna Jónasdóttir við formennskunni.

Ávarp stjórnarformanns LH

Ávöxtun eigna LH á árinu 2013 var mjög góð. Nafnávöxtun var 11,4% á árinu sem svarar til 7,3% hreinnar raunávöxtunar. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar LH síðustu fimm árin er 4,5%. Tekjur af fjárfestingarstarfsemi á árinu voru 2,8 milljarðar kr. og heildareignir LH í árslok 2013 námu 26 milljörðum kr.

Verðbréfaeign sjóðsins í árslok 2013 skiptist þannig að 48,3% voru í innlendum skuldabréfum, þar af 32,2% í bréfum með ríkisábyrgð, 7,5% í innlendum hlutabréfum, 39,9% í erlendum hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum og 4,3% í innlánum. Allir eignaflokkar skiluðu jákvæðri ávöxtun á árinu, en mestu munar um ávöxtun innlendra og erlendra hlutabréfa. Hlutfall erlendra verðbréfa í eignasafni LH er talsvert hærra en gengur og gerist hjá öðrum lífeyrissjóðum því sjóðurinn hefur fylgt þeirri stefnu að halda í erlendu eignirnar þrátt fyrir að hann sé lokaður fyrir nýjum sjóðfélögum og útstreymi vegna lífeyris talsvert umfram innborganir iðgjalda. Áhættudreifingarsjónarmið hafa ráðið mestu um þá ákvörðun en erlend verðbréf hafa einnig haft góð áhrif á ávöxtunina á undanförnum árum. Þrátt fyrir að erlend verðbréfaeign sjóðsins hafi skilað góðri ávöxtun á árinu er rétt að hafa í huga að ávöxtun þessa eignaflokks er sveiflukennd og óvarlegt er að reikna með sama framhaldi á þessu eða næstu árum.

Burtséð frá fjármagnstekjum, sem geta verið sveiflukenndar milli ára, þá er LH í þeirri stöðu að vera farinn að ganga á eignir til að greiða lífeyri. Gjaldeyrishöftin hafa því ekki sömu áhrif og hjá sjóðum sem eru að byggja upp auknar eignir og þurfa nauðsynlega að geta fjárfest hluta af innflæði fjármagns í erlendum verðbréfum. Gjaldeyrishöftin hafa hins vegar áhrif á verðlagningu innlendra verðbréfa. Eftirspurn eftir innlendum verðbréfum kann að vera talsvert umfram framboð sem getur þrýst verði hlutabréfa, skuldabréfa og fasteigna upp á við. Nauðsynlegt er því fyrir sjóðinn að huga vel að þessari áhættu.

Á árinu 2013 fengu að meðaltali 908 sjóðfélagar lífeyrisgreiðslur frá LH í hverjum mánuði, samtals 2,5 milljarða kr. Virkum sjóðfélögum fer fækkandi en að meðaltali greiddu 382 sjóðfélagar mánaðarlega iðgjald til LH á síðasta ári og fækkaði þeim um 10,3% milli ára. Iðgjaldagreiðslur til sjóðsins námu 257,4 milljónum kr.

Áfallnar lífeyrisskuldbindingar LH í árslok 2013 voru samkvæmt útreikningi tryggingafræðings sjóðsins 72,9 milljarðar kr. Skuldbindingar umfram eignir eru því verulegar eða 46,8 milljarðar kr. Rétt er að minna á að uppbygging sjóðsins hefur frá upphafi verið með þeim hætti að iðgjöld og ávöxtun þeirra eiga einungis að standa undir hluta lífeyrisgreiðslna.

LH hefur verið lokaður fyrir nýjum sjóðfélögum frá árinu 1997. Innstreymi iðgjalda mun því enn minnka á næstu árum samhliða því sem lífeyrisgreiðslur munu aukast. Ríkissjóður og aðrir launagreiðendur sem greitt hafa iðgjald til sjóðsins eru ábyrgir fyrir skuldbindingum hans og þar með ábyrgir fyrir greiðslu lífeyris þegar eignir sjóðsins tæmast. Það er því nauðsynlegt að gera áætlun um hvernig þeir geti sem best mætt skuldbindingum sínum.

Í framhaldi af lokun sjóðsins árið 1997 hóf ríkissjóður að greiða inn á framtíðarskuldbindingar sínar. Það var gert til að jafna greiðslustreymi úr sjóðnum til framtíðar og til að koma í veg fyrir að sjóðurinn tæmist. Við hrun fjármálakerfisins á haustmánuðum 2008 var þessum greiðslum hætt.

Staðan er nú þannig að samkvæmt áætlun um útstreymi fjár úr sjóðnum á næstu árum verða eignir LH, aðrar en þær sem ríkissjóður hefur greitt aukalega til sjóðsins upp í skuldbindingar sínar, uppurnar á árinu 2018. Þá mun strax reyna á bakábyrgð annarra launagreiðenda en ríkissjóðs. Með aukagreiðslum ríkissjóðs til lífeyrissjóðsins hefur hins vegar tekist að lengja nokkuð í líftíma sjóðsins, en áætlað er að allar eignir hans verði uppurnar árið 2027 verði ekkert að gert. Heppilegast er að launagreiðendur hefji sem fyrst innborganir inn á skuldbindingar sínar svo komið verði í veg fyrir að lífeyrissjóðurinn tæmist og að lífeyrisgreiðslur lendi af fullum þunga á ábyrgðaraðilum sjóðsins.

Stjórn LH. Frá vinstri: Ásta Lára Leósdóttir, Ragnheiður Gunnarsdóttir, Guðjón Hauksson, Oddur Gunnarsson.

Hjúkrunarfræðingar greiða nú ýmist iðgjald til A-deildar LSR eða í LH. Frá árinu 1997 hafa allir nýráðnir hjúkrunarfræðingar gerst aðilar að LSR. Nú er svo komið að yfir 80% starfandi hjúkrunarfræðinga greiða iðgjald af launum sínum þangað.

Stjórn LH lét gera úttekt á hagkvæmni þess að sameina LH og LSR. Niðurstaða þeirrar úttektar er að heppilegast sé að LH verði sameinaður B-deild LSR. Slíkt megi gera þannig að eftir sameininguna gildi réttindareglur B-deildar og að við sameininguna tapist engin áunnin réttindi. Niðurstaða úttektarinnar hefur verið tekin saman í skýrslu sem kynnt hefur verið fyrir stjórn Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga og fjármálaráðherra. Framhald málsins er nú til skoðunar hjá þessum aðilum.

Þó svo ekki hafi verið gengið frá sameiningu LH og LSR er mikið samstarf með sjóðunum tveimur. LH er með þjónustusamning við LSR sem annast allan rekstur sjóðsins. Í skjóli þess getur LH boðið sjóðfélögum sínum þjónustu sambærilega við það sem best gerist og sjóðurinn nýtur stærðarhagkvæmni heildarinnar.

Fyrir hönd stjórnar LH þakka ég starfsmönnum sjóðsins, sjóðfélögum og launagreiðendum góð samskipti á árinu.

Ragnheiður Gunnarsdóttir, stjórnarformaður

Stjórn LH

Stjórn LH skipa fjórir stjórnarmenn. Fjármálaráðherra skipar tvo þeirra og Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga tvo. Skipunartími stjórnar er þrjú ár í senn en á árinu 2013 kom Guðjón Hauksson inn í stjórn sjóðsins í stað Herdísar Gunnarsdóttur. Alls kom stjórnin 14 sinnum saman til fundar á liðnu ári. Á árinu 2013 var Ásta Lára Leósdóttir formaður stjórnar sjóðsins en í ársbyrjun 2014 tók Ragnheiður Gunnarsdóttir við formennskunni.

Hrein eign til greiðslu lífeyris og tekjur af fjárfestingum

Samanlagðar eignir LSR og LH voru 510,9 milljarðar kr. í árslok 2013 og hækkuðu þær um 49,8 milljarða milli ára eða 10,8%. Af samanlögðum eignum LSR og LH í árslok námu eignir A-deildar LSR 256,7 milljörðum kr. eða rúmlega helmingi af eignum sjóðanna, eignir B-deildar LSR námu 217 milljörðum kr., eignir Séreignar LSR voru 11,2 milljarðar kr. og eignir LH 26 milljarðar kr.

Frá upphafi árs 2004 til loka árs 2013 hefur samanlögð hrein eign LSR og LH til greiðslu lífeyris aukist úr 158,9 milljörðum kr. í 510,9 milljarða kr. Aukningin nemur 352 milljörðum kr. á tímabilinu. Af þeirri fjárhæð voru fjárfestingartekjur rúmlega þrír fjórðu eða 269,1 milljarður kr., innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar og uppgjör skuldbindinga 55,2 milljarðar kr. og iðgjöld ásamt lífeyrishækkunum umfram lífeyri og kostnað 27,8 milljarðar kr. Þrátt fyrir áhrif fjármálakreppunnar hafa eignir sjóðanna rúmlega þrefaldast á undanförnum 10 árum. Það jafngildir því að árleg meðalaukning eigna hafi verið 12,4%.

Fjárfestingartekjur sjóðanna voru 49 milljarðar kr. á síðasta ári og lækkuðu um 14,9% frá árinu áður. Allir eignaflokkar skiluðu jákvæðri ávöxtun á síðasta ári og var ávöxtun erlendra og innlendra hlutabréfa góð.

Ávöxtun sjóðanna hefur verið misjöfn undanfarin 10 ár og endurspeglar hún þær sveiflur sem hafa verið á verðbréfamörkuðum. Þá hafa jafnframt verið miklar sviptingar í fjárfestingarumhverfi lífeyrissjóðanna á undanförnum árum og takmarkaðir fjárfestingarkostir verið í boði. Þrátt fyrir það er meðaltal hreinnar raunávöxtunar undanfarin 5 ár góð eða 4,5% hjá bæði LSR og LH.

Síðustu 10 ár er meðaltal hreinnar raunávöxtunar LSR 2,4% og 2,2% hjá LH. Ef horft er 20 ár aftur í tímann er meðaltal hreinnar raunávöxtunar það sama hjá báðum sjóðum eða 3,5%. Samkvæmt tryggingafræðilegum forsendum um uppgjör sjóðanna er gert ráð fyrir að hrein raunávöxtun til langs tíma sé 3,5%.

Hrein eign til greiðslu lífeyris

(í millj. kr.)	2013	2012	Breyting milli ára
A-deild LSR	256.744	218.447	17,5%
B-deild LSR	217.024	208.004	4,3%
Séreign LSR	11.186	10.194	9,7%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	25.993	24.469	6,2%
Samtals	**510.947**	**461.114**	**10,8%**

Fjárfestingartekjur

(í millj. kr.)	2013	2012	Breyting milli ára
A-deild LSR	22.995	24.606	-6,5%
B-deild LSR	22.453	28.852	-22,2%
Séreign LSR	817	924	-11,6%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	2.759	3.243	-14,9%
Samtals	**49.024**	**57.625**	**-14,9%**

Uppruni aukinna eigna 2004–2013

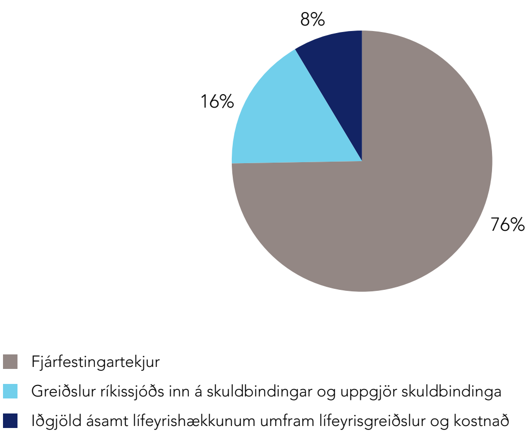

Fjárfestingartekjur

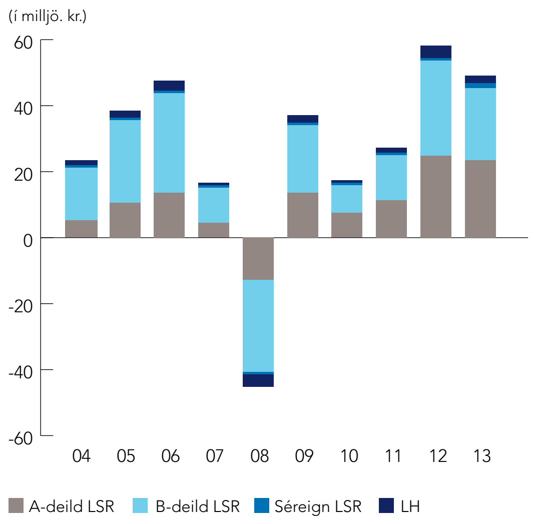

Hrein eign til greiðslu lífeyris

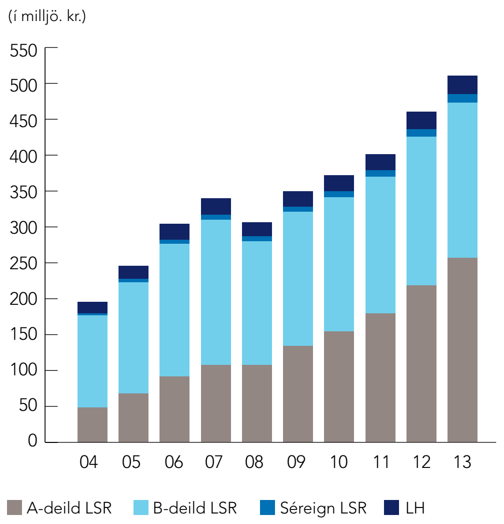

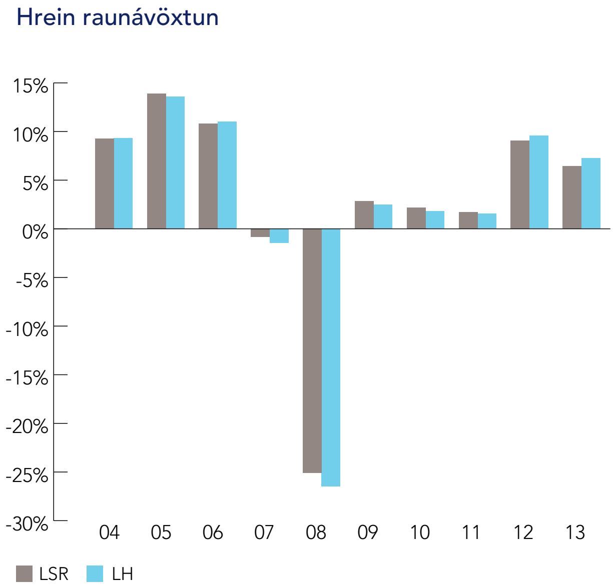
Hrein raunávöxtun
15%
10%
5%
0%
-5%
-10%
-15%
-20%
-25%
-30%
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
LSR
LH

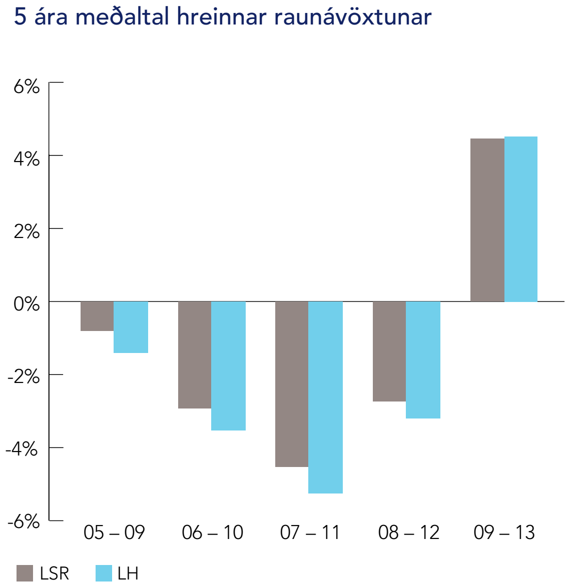
5 ára meðaltal hreinnar raunávöxtunar
6%
4%
2%
0%
-2%
-4%
-6%
05 – 09
06 – 10
07 – 11
08 – 12
09 – 13
LSR
LH

Ávöxtun

Nafnávöxtun LSR á árinu 2013 var 10,5% sem samsvarar 6,6% raunávöxtun samanborið við 9,2% á árinu 2012. Hrein raunávöxtun, þ.e. þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjármunatekjum, var 6,5% en 9,1% á árinu 2012. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar LSR síðustu 5 árin er 4,5% og meðaltal síðustu 10 árin er 2,4%.

Nafnávöxtun LH á árinu 2013 var 11,4% sem samsvarar 7,5% raunávöxtun samanborið við 9,8% á árinu 2012. Hrein raunávöxtun LH var 7,3% á árinu 2013 en 9,6% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar LH síðustu 5 árin er 4,5% og meðaltal síðustu 10 árin er 2,2%.

Í meðfylgjandi töflum má sjá ávöxtun og eignasamsetningu allra deilda LSR og LH á árinu 2013. Skuldabréfaeign A-deildar LSR, B-deildar LSR og LH er gerð upp á kaupkröfu sem þýðir að breytingar á ávöxtunarkröfu skuldabréfa hafa ekki áhrif á bókfært virði þeirra bréfa sem sjóðirnir áttu í árslok 2013. Í árslok var skuldabréfaeign Séreignar LSR að mestu leyti í skuldabréfasjóðum og er hún gerð upp á markaðsvirði sem þýðir að þegar ávöxtunarkrafa á markaði lækkar, þá hækkar virði bréfanna og öfugt. Ávöxtun er reiknuð samkvæmt reglum um ársreikninga lífeyrissjóða.

Ávöxtun og eignasamsetning 2013

	A-deild	B-deild	Séreign Leið I	Séreign Leið II	Séreign Leið III	LSR	LH
Nafnávöxtun	10,1%	11,0%	9,7%	8,7%	5,8%	10,5%	11,4%
Hrein raunávöxtun	6,1%	7,0%	5,7%	4,8%	2,0%	6,5%	7,3%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	4,0%	4,8%	6,6%	6,2%	3,1%	4,5%	4,5%
Eignasamsetning í árslok 2013							
Innlán	6,5%	1,9%	6,9%	12,5%	100,0%	5,4%	4,3%
Skuldabréf	58,3%	52,6%	45,5%	50,5%		55,0%	48,3%
Innlend hlutabréf	11,2%	6,7%	9,1%	5,6%		9,0%	7,5%
Erlend hlutabréf	18,8%	33,8%	34,5%	27,3%		25,6%	34,2%
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	5,1%	5,0%	4,0%	4,1%		5,0%	5,7%

Eignir og markaðir

Skuldabréf

Nafnávöxtun skuldabréfa var 8% á árinu 2013 sem samsvarar 4,2% raunávöxtun. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra íbúðabréfa hækkaði á árinu 2013, þó mismikið eftir líftíma viðkomandi skuldabréfaflokka. Hækkun ávöxtunarkröfunnar var á bilinu 0,3% til 0,6% á lengri flokkum. Ástæður þessara hækkana má aðallega rekja til minnkandi verðbólguvæntinga á markaði ásamt umræðu um stöðu Íbúðalánasjóðs.

Ávöxtunarkrafa lengri óverðtryggðra ríkisbréfa var á svipuðum stað í byrjun ársins og í árslok. Talsverðar sveiflur voru þó innan ársins og var ávöxtunarkrafa lengri skuldabréfaflokka á bilinu 6,7% til 7% í lok árs.

Á árinu 2013 mældist verðbólgan 3,7%. Vaxtaákvarðanir Seðlabanka Íslands voru átta talsins og héldust stýrivextir óbreyttir út árið eða 6%.

Innlend hlutabréf

Nafnávöxtun innlends hlutabréfasafns sjóðanna var 33,8% á árinu sem jafngildir 29,1% raunávöxtun. Til samanburðar hækkaði íslenska úrvalsvísitalan með arði, OMXI6, um 20,4%. Þá hækkaði sænska úrvalsvísitalan (OMX) um 25,3%, norska (OBX) hækkaði um 22,7% og finnska (HEX) hækkaði um 32% á árinu. Þróun íslensku úrvalsvísitölunnar með arði á árinu 2013 er sýnd á mynd á næstu síðu.

10 stærstu skuldarar í árslok 2013 (LSR og LH)

Skuldari	Í millj. kr.	Hlutföll
Íbúðalánasjóður	91.930	42,5%
Ríkissjóður Íslands	64.636	29,9%
Lánasjóður sveitarfélaga	6.788	3,1%
Landsvirkjun	6.605	3,1%
Lánasjóður landbúnaðarins	3.414	1,6%
Reykjavíkurborg	3.360	1,6%
Akureyrarkaupstaður	3.358	1,6%
Orkuveita Reykjavíkur	3.344	1,5%
Eik fasteignafélag hf.	3.023	1,4%
Ríkisútvarpið	2.974	1,4%

Stærstu skráðu félögin í söfnum LSR og LH í lok árs 2013 voru Icelandair Group hf., Hagar hf. og Eimskipafélag Íslands hf. Stærstu óskráðu félögin voru Skipti hf. og Jarðvarmi slhf. Stærsta skráða eign í hlutabréfasafni sjóðanna, Icelandair hf., hækkaði um 120% á árinu og Hagar hf. hækkaði um 67% á sama tímabili. Þrjár nýskráningar voru á íslenskum hlutabréfamarkaði á árinu 2013; Vátryggingafélag Íslands hf., Tryggingamiðstöðin hf. og N1 hf. Í lok árs 2013 voru 10 félög skráð á aðallista Kauphallar Íslands og útlit er fyrir að 3–4 nýskráningar verði á árinu 2014.

Ávöxtunarkrafa stuttra og langra íbúðabréfa (HFF) á árinu 2013

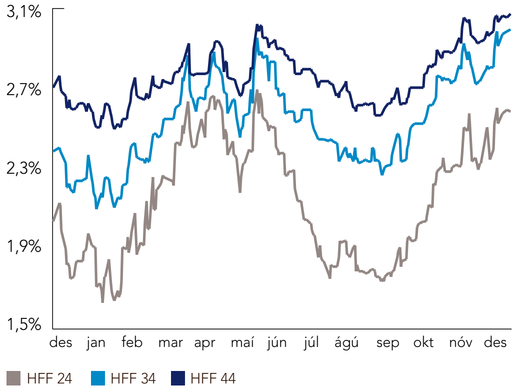

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisskuldabréfa (RIKB) á árinu 2013

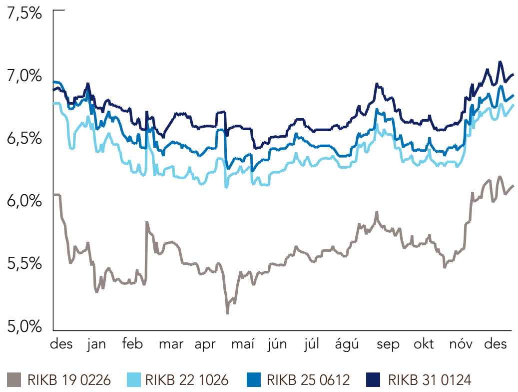

Erlend hlutabréf

Erlent hlutabréfasafn sjóðanna, reiknað í íslenskum krónum, hækkaði að nafnvirði um 14,2% á árinu 2013 sem svarar til 10,2% raunávöxtunar. LSR og LH eru í samstarfi við erlenda fjárvörsluaðila um ávöxtun fjármuna sjóðanna á erlendum verðbréfamörkuðum. Við val á fjárvörsluaðilum er horft til áhættudreifingar, ólíkrar aðferðafræði, reynslu, árangurs og mismunandi fjárfestingarstefnu. Leitað er eftir samstarfi við trausta aðila sem hafa náð góðum árangri yfir lengri tíma og veita góða og samkeppnishæfa þjónustu. Í töflu á næstu síðu má sjá sundurliðun á stærstu erlendu verðbréfasjóðunum í safni LSR og LH, eftir tegundum sjóða.

Miklar verðhækkanir voru á erlendum hlutabréfamörkuðum á árinu 2013. Heimsvísitala hlutabréfa, MSCI, hækkaði um 26,7% í dollurum talið en vegna styrkingar krónunnar nam hækkunin 13,2% í krónum. Áhættusækni fjárfesta hefur aukist á heimsvísu á síðustu misserum sem leitt hefur af sér aukna eftirspurn eftir hlutabréfum og sölu á ríkisskuldabréfum. Batnandi hagtölur í flestum ríkjum heimsins og lágir vextir í Bandaríkjunum og Evrópu hafa jafnframt leitt til hækkana á hlutabréfamörkuðum.

Íslenska krónan styrkist á árinu gagnvart helstu viðskiptamyntum og kom stærsti hluti styrkingarinnar fram á síðari hluta ársins. Styrking krónunnar var 9,4% gagnvart Bandaríkjadollar og 6,7% gagnvart evru á árinu 2013.

Hér að neðan er yfirlit yfir þróun gengisvísitölu íslensku krónunnar á árinu og á næstu síðu má sjá yfirlit yfir þróun heimsvísitölu hlutabréfa, í dollurum.

Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu

Undir sjóði um sameiginlega fjárfestingu falla innlendir og erlendir framtaks- og fasteignasjóðir.

Eignir LSR og LH í framtakssjóðum námu 24,6 milljörðum kr. og eignir í fasteignasjóðum námu 1,4 milljörðum kr. í árslok 2013. Á árinu 2013 voru nettó-endurgreiðslur úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu ríflega 1,1 milljarður kr. sem skiptist þannig að endurgreiðslur úr framtakssjóðum umfram innkallanir námu tæplega 1,1 milljarði og endurgreiðslur úr fasteignasjóðum námu 53 milljónum kr. Í árslok var vægi eignaflokksins 5% af heildareignum eða tæpir 26 milljarðar kr.

Þróun OMXI6 með arði á árinu 2013

Þróun gengisvísitölu krónunnar á árinu 2013

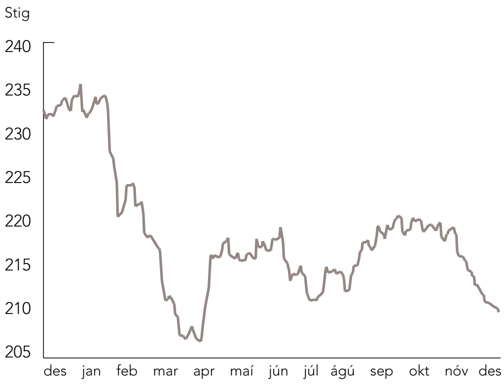

Erlend verðbréf eftir tegundum sjóða 2013 (LSR og LH)

Sérgreind söfn	Í millj. kr.	Hlutföll
MFS Institutional Advisors	25.459	16,2%
Morgan Stanley	8.065	5,2%
EFG Global Equity	5.281	3,4%
ETF Credit Suisse	5.244	3,4%
	44.049	**28,2%**
Erlend hlutabréf		
Sampo OYJ-A SHS	625	0,4%
Erlend hlutdeildarskírteini		
Vanguard Global Stock Index	20.474	13,1%
Schroder Global Core	12.920	8,3%
JP Morgan Global Dynamic B	12.885	8,3%
Schroder Global Quant Value	9.083	5,8%
T. Rowe Price US Large Growth	7.128	4,6%
Aðrir sjóðir	26.929	17,2%
	89.419	**57,3%**
Framtakssjóðir		
Schroder Private Equity III	3.477	2,2%
Morgan Stanley Private Equity III	2.007	1,3%
Landsbanki Private Equity II	1.644	1,1%
Schroder Private Equity IV	1.502	1,0%
Morgan Stanley Emerging Private Markets	1.425	0,9%
BlackRock Diversified Private Equity III	974	0,6%
Aðrir sjóðir	9.526	6,1%
	20.555	**13,2%**
Fasteignasjóðir		
Alþjóða fasteignasjóðurinn	735	0,5%
Templeton Real Estate Fund	637	0,4%
	1.372	**0,9%**
Samtals	**156.020**	**100,0%**

Þróun MSCI með arði á árinu 2013 í USD

Fjárfestingar

Á liðnu ári keyptu LSR og LH verðbréf og veittu lán fyrir samtals 19,4 milljarða kr. að teknu tilliti til seldra bréfa. Alls voru nettókaup skuldabréfa tæpur 9,1 milljarður kr. og nettókaup hlutabréfa námu 11,5 milljörðum kr. Endurgreiðslur frá sjóðum um sameiginlega fjárfestingu námu rúmum 1,1 milljarði kr. Útlán til sjóðfélaga námu 3,5 milljörðum kr. og uppgreiðslur 2,2 milljörðum kr. þannig að nettóútlán námu 1,4 milljörðum kr. á árinu. Sundurliðun fjárfestinga allra deilda LSR og LH á árinu 2013 má sjá í meðfylgjandi töflu.

Nettókaup skuldabréfa skiptast þannig að nettókaup ríkisbréfa voru 8,2 milljarðar kr., nettóútlán til sjóðfélaga námu 1,4 milljörðum kr. og nettókaup í innlendum skuldabréfasjóðum námu 491 milljón kr. Aftur á móti námu uppgreiðslur lánastofnanabréfa 1 milljarði kr. og nettósala annarra skuldabréfa nam 1 milljón kr.

Á árinu voru keypt innlend hlutabréf fyrir tæpan 17,1 milljarð kr. en seld fyrir tæpa 3,8 milljarða kr. og námu nettókaup því samtals 13,3 milljörðum kr.

Nettósala erlendra hlutabréfa nam 1,8 milljörðum kr. en þrátt fyrir sölu og styrkingu krónunnar á árinu hækkaði vægi erlendra hlutabréfa í verðbréfasafni sjóðanna frá árinu áður. Í árslok 2013 var hlutfallið 26% af eignum miðað við 25,2% í árslok 2012 og skýrist það af góðri ávöxtun á erlendum hlutabréfamörkuðum.

Fjárfestingarloforð í innlendum framtakssjóðum, fasteignasjóðum og samlagshlutafélögum námu 10,5 milljörðum kr. og í árslok 2013 höfðu um 41,5% af þeirri fjárhæð verið innkölluð. Fjárfestingarloforð í erlendum framtaks- og fasteignasjóðum námu 30,6 milljörðum kr. og í árslok 2013 höfðu um 84,2% af þeirri fjárhæð verið greidd í sjóðina.

Nettófjárfestingar 2013

(í millj. kr.)

	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LH	Samtals
Ríkistryggð bréf	10.577	(2.092)	0	8.484	(286)	8.198
Skuldabréf lánastofnana	(420)	(500)	0	(920)	(80)	(1.000)
Sjóðfélagalán	2.027	(575)	0	1.452	(82)	1.370
Innlendir skuldabréfasjóðir	500	0	(9)	491	0	491
Önnur skuldabréf	1.327	(1.071)	0	256	(257)	(1)
Skuldabréf	**14.010**	**(4.238)**	**(9)**	**9.763**	**(704)**	**9.059**
Innlend hlutabréf	8.978	3.691	160	12.828	450	13.279
Erlend hlutabréf	(276)	(1.263)	13	(1.526)	(286)	(1.812)
Hlutabréf	**8.702**	**2.427**	**173**	**11.302**	**164**	**11.466**
Framtakssjóðir	203	(1.130)	(15)	(941)	(155)	(1.096)
Fasteignasjóðir	(16)	(31)	(1)	(48)	(4)	(53)
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	**187**	**(1.161)**	**(16)**	**(990)**	**(159)**	**(1.149)**
Fjárfestingar alls	**22.899**	**(2.972)**	**149**	**20.076**	**(699)**	**19.377**

Verðbréfaeign

Í árslok 2013 nam verðbréfaeign sjóðanna 514,7 milljörðum kr. Fjárhæðin skiptist þannig að eign í skuldabréfum var 281,3 milljarðar kr., 46,1 milljarður kr. var í innlendum hlutabréfum og 134,1 milljarður kr. í erlendum hlutabréfum. Fjárfestingar í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu námu 26 milljörðum kr. og innlán námu tæpum 27,3 milljörðum kr. í árslok. Skiptingu verðbréfaeignar A- og B-deilda LSR, LH og Séreignar LSR í árslok 2013 má sjá í meðfylgjandi töflu. Samsetning eigna hefur breyst nokkuð frá fyrra ári. Vægi skuldabréfa er nú 54,6% af verðbréfaeign samanborið við 58,5% árið áður. Vægi erlendra hlutabréfa hefur aukist úr 25,2% í 26% og vægi innlendra hlutabréfa hefur aukist úr 4,9% í 8,9%. Vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 5% í stað 5,8% árið áður og innlán eru 5,3% af eignum í stað 5,6% árið 2012.

Verðbréfaeign LSR og LH 2013

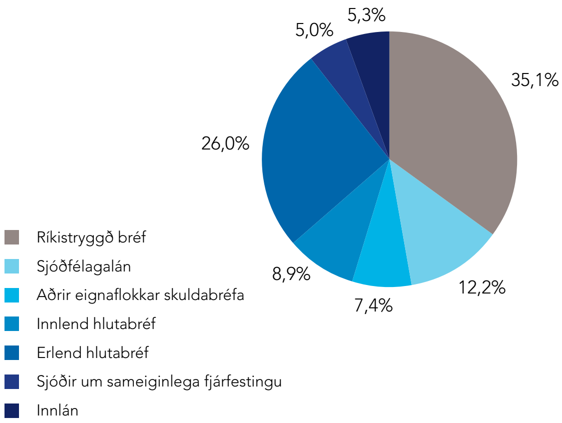

Verðbréfaeign 2013

(í millj. kr.)

	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LH	Samtals	Hlutföll A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LH	Samtals
Ríkistryggð bréf	101.064	68.504	2.577	172.145	8.480	180.625	39,4%	31,0%	23,0%	35,2%	32,2%	35,1%
Skuldabréf sveitarfélaga	12.365	10.420	214	22.999	1.322	24.321	4,8%	4,7%	1,9%	4,7%	5,0%	4,7%
Skuldabréf lánastofnana	1.216	818	57	2.092	114	2.206	0,5%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	1.219	1.373	57	2.650	98	2.749	0,5%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%
Sjóðfélagalán	28.051	32.191	0	60.243	2.359	62.601	10,9%	14,6%	0,0%	12,3%	9,0%	12,2%
Önnur skuldabréf	5.675	2.704	54	8.433	329	8.762	2,2%	1,2%	0,5%	1,7%	1,2%	1,7%
Skuldabréf	149.592	116.011	2.959	268.561	12.702	281.263	58,3%	52,6%	26,4%	55,0%	48,3%	54,6%
Innlend hlutabréf	28.726	14.800	548	44.074	1.983	46.057	11,2%	6,7%	4,9%	9,0%	7,5%	8,9%
Erlend hlutabréf	48.354	74.595	2.130	125.079	9.013	134.093	18,8%	33,8%	19,0%	25,6%	34,2%	26,0%
Hlutabréf	77.080	89.396	2.678	169.153	10.997	180.150	30,0%	40,5%	23,9%	34,6%	41,8%	35,0%
Framtakssjóðir	12.643	10.322	233	23.198	1.396	24.595	4,9%	4,7%	2,1%	4,7%	5,3%	4,8%
Fasteignasjóðir	524	727	24	1.274	98	1.372	0,2%	0,3%	0,2%	0,3%	0,4%	0,3%
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	13.167	11.049	256	24.473	1.494	25.967	5,1%	5,0%	2,3%	5,0%	5,7%	5,0%
Verðbréf alls	239.838	216.456	5.893	462.187	25.193	487.380	93,5%	98,1%	52,6%	94,6%	95,7%	94,6%
Innlán	16.755	4.089	5.320	26.165	1.126	27.291	6,5%	1,9%	47,4%	5,4%	4,3%	5,3%
Heildareignir	256.593	220.546	11.213	488.352	26.319	514.671	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Þróun verðbréfaeignar LSR og LH 2000–2013

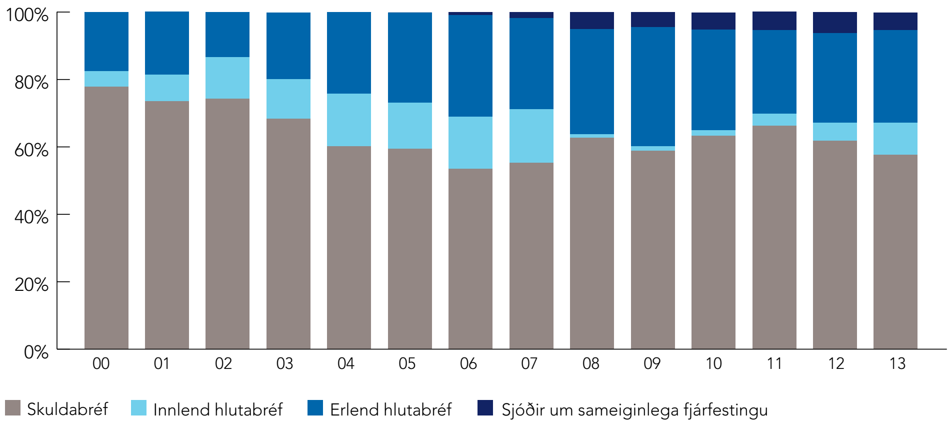

Fjárfestingarstefna

Í fjárfestingarstefnu LSR og LH eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum sjóðanna. Þær miða að því að tryggja góða ávöxtun til lengri tíma en jafnframt að takmarka áhættu eftir því sem kostur er. Leitast er við að ná þessu með því að ákveða eignasamsetningu samkvæmt fyrirfram mótaðri fjárfestingarstefnu, tryggja eignir sem best og vanda til allra ákvarðana um fjárfestingar og vörslu á eignum sjóðanna. Í fjárfestingarstefnu er tekið á þáttum eins og árangursmælingum og hámarkseign í einstökum eignaflokkum og öðrum takmörkunum á fjárfestingum. Stjórnir LSR og LH endurskoða fjárfestingarstefnu sjóðanna eigi sjaldnar en einu sinni á ári. Við þá endurskoðun er tekið tillit til breytinga sem orðið hafa á innlendum og erlendum verðbréfamörkuðum, breytinga sem orðið hafa á umhverfi lífeyrissjóðanna og annarra ytri skilyrða sem áhrif hafa á rekstur og starfsumhverfi þeirra. Í fjárfestingarstefnunni eru sett fram markmið um eignasamsetningu sjóðanna. Fjárfestingarstefna A-deildar LSR er ólík stefnum B-deildar LSR og LH vegna þess að greiðsluflæði þessara deilda hefur þróast með ólíkum hætti. Einungis A-deild LSR tekur við nýjum sjóðfélögum á meðan B-deild LSR og LH eru lokaðar. Það veldur því að hlutfall iðgjalda af ráðstöfunarfé B-deildar LSR og LH fer minnkandi á meðan hlutfall lífeyrisgreiðslna fer vaxandi og mun svo verða um ókomna tíð.

A-deild LSR

Nokkrar breytingar voru gerðar á vægi og vikmörkum einstakra eignaflokka A-deildar LSR. Markmið um eignasamsetningu fyrir árið 2014 voru ákveðin þannig að vægi innlána er 1%, skuldabréfa 61%, innlendra hlutabréfa 12% og vægi erlendra hlutabréfa er 20%. Vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 6% og vægi fjárfestingar í íbúðarhúsnæði er 0%. Vægi gengisbundinna verðbréfa er samtals 25% í fjárfestingarstefnu A-deildar LSR.

B-deild LSR og LH

Nokkrar breytingar voru jafnframt gerðar á vægi og vikmörkum einstakra eignaflokka B-deildar LSR og LH. Markmið um eignasamsetningu fyrir árið 2014 voru ákveðin þannig að vægi innlána er 1%, skuldabréfa 52%, innlendra hlutabréfa 7% og vægi erlendra hlutabréfa er 35%. Vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 5% og vægi fjárfestingar í íbúðarhúsnæði er 0%. Vægi gengisbundinna verðbréfa er samtals 40% í fjárfestingarstefnum B-deildar LSR og LH.

Fjárfestingarstefna

	A-deild	Vikmörk		B-deild og LH	Vikmörk	
Innlán	1%	0%	15%	1%	0%	10%
Skuldabréf	**61%**	**40%**	**80%**	**52%**	**30%**	**65%**
Ríkistryggð bréf	40%	20%	60%	29%	15%	50%
Skuldabréf sveitarfélaga	2%	0%	10%	2%	0%	10%
Skuldabréf lánastofnana	2%	0%	10%	2%	0%	10%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	12%	5%	20%	15%	5%	25%
Önnur skuldabréf	5%	0%	10%	4%	0%	10%
Hlutabréf	**32%**	**10%**	**60%**	**42%**	**10%**	**60%**
Innlend hlutabréf	12%	5%	20%	7%	5%	15%
Erlend hlutabréf	20%	10%	50%	35%	20%	50%
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	**6%**	**0%**	**10%**	**5%**	**0%**	**10%**
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	**0%**	**0%**	**3%**	**0%**	**0%**	**3%**
Þar af gengisbundin verðbréf	**25%**	**10%**	**50%**	**40%**	**20%**	**50%**

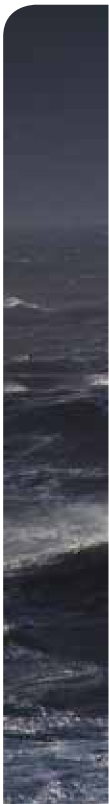

Séreign LSR

Lítilsháttar breytingar voru gerðar á fjárfestingarstefnu Séreignar LSR fyrir árið 2014. Eftir sem áður er henni skipt í þrjár fjárfestingarleiðir. Samkvæmt fjárfestingarstefnu fyrir Leið I er vægi innlána 5%, skuldabréfa 48%, innlendra hlutabréfa 12%, erlendra hlutabréfa 30%, vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 5% og vægi fjárfestingar í íbúðarhúsnæði er 0%. Vægi gengisbundinna verðbréfa er samtals 36% í fjárfestingarstefnu Leiðar I. Samkvæmt fjárfestingarstefnu fyrir Leið II er vægi innlána 5%, skuldabréfa 58%, innlendra hlutabréfa 7%, erlendra hlutabréfa 25%, vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 5% og vægi fjárfestingar í íbúðarhúsnæði er 0%. Vægi gengisbundinna verðbréfa er samtals 31% í fjárfestingarstefnu Leiðar II. Leið III er áfram bundinn verðtryggður innlánsreikningur. Sjóðfélagar geta einnig valið svokallaða Sér-leið þar sem þeir hafa val um Leið I og Leið II framan af en svo flyst inneign sjálfkrafa yfir í Leið III með jöfnum mánaðarlegum yfirfærslum frá 55 ára aldri til 58 ára aldurs.

Fjárfestingarstefna Séreignar

	Leið I	Vikmörk		Leið II	Vikmörk		Leið III
Innlán	5%	0%	15%	5%	0%	15%	100%
Skuldabréf	48%	20%	70%	58%	30%	90%	
Ríkistryggð bréf	38%	10%	60%	48%	20%	70%	
Skuldabréf sveitarfélaga	4%	0%	15%	4%	0%	15%	
Skuldabréf lánastofnana	2%	0%	15%	2%	0%	15%	
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	2%	0%	10%	2%	0%	10%	
Önnur skuldabréf	2%	0%	5%	2%	0%	5%	
Hlutabréf	42%	25%	60%	32%	0%	40%	
Innlend hlutabréf	12%	0%	20%	7%	0%	15%	
Erlend hlutabréf	30%	20%	50%	25%	10%	40%	
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	5%	0%	10%	5%	0%	10%	
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0%	3%	0%	0%	3%	
Þar af gengisbundin verðbréf	**36%**	**20%**	**65%**	**31%**	**10%**	**50%**	

Áhættustefna

Meginmarkmið með áhættustefnu sjóðanna er að skilgreina áhættu, áhættueftirlit og áhættuvilja. Með áhættustefnunni er m.a. stuðlað að því að sjóðirnir nái settum markmiðum í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum ásamt því að fylgjast með að lögum, reglum settum á grundvelli þeirra, samþykktum sjóðsins og öðrum innri reglum sé framfylgt.

Áhættustefnan byggir á leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins um áhættustýringu samtryggingardeilda lífeyrissjóða og áhættustýringu vörsluaðila séreignarsparnaðar. Hún byggir jafnframt á lögum og reglugerðum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sérlögum sem gilda um LSR og LH ásamt reglugerð um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar.

Samspil við fjárfestingarstefnu

Fjárfestingarstefna sjóðanna gegnir mikilvægu hlutverki við áhættustýringu þeirra. Þar er m.a. markaður rammi fyrir ráðstöfun fjármuna sjóðsins eftir eignaflokkum og takmarkanir á mótaðilaáhættu. Sjóðirnir leitast við að ná sem bestri ávöxtun að teknu tilliti til áhættu.

Áhættueftirlit

Áhættueftirlit er umtalsverður hluti áhættustýringar. Forstöðumaður áhættustýringar hefur yfirumsjón með áhættueftirliti en sjálf framkvæmdin dreifist á starfsfólk sjóðsins eftir ábyrgðarsviði hvers og eins. Formlegt áhættueftirlit er að stærstum hluta framkvæmt með skilgreindum og tímasettum áhættueftirlitsaðgerðum, en einnig er hluta eftirlits fullnægt með gæðaeftirliti, verkferlum og öryggisstjórnkerfi sjóðsins. Áhættueftirlitið er endurskoðað eins oft og þurfa þykir en þó ekki sjaldnar en árlega.

Áhættustýring

Stjórnir sjóðanna bera endanlega ábyrgð á að fullnægjandi áhættustýring sé til staðar en framkvæmdastjóri og forstöðumaður áhættustýringar sjá um framkvæmd áhættustýringar fyrir hönd þeirra. Þá gegnir endurskoðunarnefnd sjóðanna sem og innri og ytri endurskoðendur mikilvægu hlutverki við að tryggja gæði áhættustýringar.

Í áhættustefnu eru skilgreindir fimm meginflokkar áhættu og 29 undirflokkar þeirra:

Fjárhagsleg áhætta	Lausafjáráhætta	Lífeyristryggingaráhætta	Mótaðilaáhætta	Rekstraráhætta
• Vaxtaáhætta • Uppgreiðsluáhætta • Markaðsáhætta • Gjaldmiðlaáhætta • Ósamræmisáhætta • Verðbólguáhætta • Eignir og skuldbindingar utan efnahags	• Seljanleikaáhætta • Útstreymisáhætta	• Áhætta vegna aukinnar iðgjaldaþarfar • Bakábyrgðaráhætta • Iðgjaldaáhætta • Umhverfisáhætta • Lýðfræðileg áhætta • Réttindaflutningsáhætta	• Útlánaáhætta • Samþjöppunaráhætta • Landsáhætta • Afhendingaráhætta • Uppgjörsáhætta	• Starfsmannaáhætta • Áhætta vegna svika • Áhætta vegna upplýsingatækni • Orðsporsáhætta • Pólitísk áhætta, lög og reglur • Skjalaáhætta • Úrskurðaráhætta lífeyris • Áhætta vegna útvistunar • Upplýsingaáhætta

Hluthafastefna

LSR er langtímafjárfestir sem leitast við að ná góðri ávöxtun á fjárfestingar sínar, en jafnframt að vera ábyrgur hluthafi sem stuðlar að framþróun starfshátta á hlutabréfamarkaði. Í ljósi breytinga sem orðið hafa á íslenskum hlutabréfamarkaði og vegna stærðar LSR ákvað stjórn sjóðsins að LSR muni í framtíðinni vera virkari fjárfestir á íslenskum markaði en áður og var því samþykkt ný hluthafastefna í lok síðasta árs. Við mat á virkni LSR sem fjárfestis er m.a. litið til eignarhlutdeildar, fjárhæðar og samkeppnisumhverfis.

LSR gerir kröfu til þess að fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í, sýni ábyrgð gagnvart samfélagslegum gildum, umhverfinu og að starfað sé í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja. Við mat á starfsháttum fyrirtækja horfir sjóðurinn m.a. til aðstæðna á markaði, laga og almennt viðurkenndra reglna og gilda.

Val á stjórnarmönnum og kröfur til þeirra

Stjórn LSR mun meta í hverju tilviki fyrir sig hvort gerð verði tillaga um stjórnarmann fyrir hluthafafund þar sem kosning stjórnar hjá viðkomandi fyrirtæki fer fram. Stjórnarmenn og framkvæmdastjóri LSR skulu ekki taka sæti í stjórnum fyrirtækja í umboði sjóðsins eða sem sjóðurinn fjárfestir í.

LSR gerir kröfu um að stjórnarmenn í fyrirtækjum sem sjóðurinn fjárfestir í, sinni stjórnarstarfi sínu af heilindum, kostgæfni og í samræmi við góða stjórnarhætti. Stjórnarmenn skulu taka virkan þátt í stjórnarstörfum og vera sjálfstæðir í störfum sínum.

LSR styður almennt ekki stjórnarmann ef seta hans í öðrum stjórnum getur haft neikvæð áhrif á ákvarðanatöku hans í málefnum er varða viðkomandi fyrirtæki eða ef fyrirsjáanlegt er að hann geti orðið vanhæfur til ákvörðunartöku sökum hagsmunaárekstra.

Við kosningu stjórnarmanna er m.a. litið til þess að stjórnarmenn hafi menntun og reynslu sem nýtist við stjórnun og rekstur viðkomandi fyrirtækis, að kynjahlutföll séu í samræmi við löggjöf um lágmark 40% hvors kyns í stjórn og að stjórnarmenn hafi ekki sýnt af sér hegðun sem kann að rýra traust þeirra og trúverðugleika. Jafnframt er litið til þess að meirihluti stjórnarmanna sé óháður viðkomandi fyrirtæki og stjórnendum þess og að lágmarki tveir stjórnarmenn (ef um fimm manna stjórn eða stærri er að ræða) séu jafnframt óháðir stórum hluthöfum þess.

Störf stjórnar

LSR leggur ríka áherslu á að stjórn viðkomandi fyrirtækis starfi í samræmi við góða stjórnarhætti; m.a. að haga störfum sínum í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja, setja sér starfsreglur, skilgreina valdheimildir forstjóra/framkvæmdastjóra, meta eigin störf með árangursmati og birta árlega upplýsingar um stjórnarhætti sína.

Jafnframt væntir sjóðurinn þess að undirnefndum stjórnar séu settar starfsreglur sem stjórn samþykkir og að stjórnarmenn taki ekki að sér önnur störf fyrir viðkomandi fyrirtæki en þau sem honum eru falin sérstaklega af stjórn. Þá hvetur LSR fyrirtæki til að huga að umhverfismálum, m.a. með því að setja sér umhverfisstefnu sem starfað er eftir og birt er hluthöfum.

Starfskjör stjórnenda og hluthafafundir

Sjóðurinn gerir kröfu um að starfskjarastefna viðkomandi fyrirtækis uppfylli kröfur hlutafélagalaga og taki mið af viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja eins og við á. LSR telur að við ákvörðun um starfskjör stjórnenda eigi að gæta hófs og m.a. að líta til stærðar og umfangs fyrirtækisins svo og þeirra starfskjara sem ætla má að bjóðist almennt á þeim markaði sem fyrirtækið starfar á.

Á hluthafafundum mun LSR greiða atkvæði þegar LSR metur það mikilvægt með hagsmuni sjóðsins í fyrirrúmi. LSR metur almennt hverja tillögu sem lögð er fyrir hluthafafund og hvaða áhrif ákvörðun mun hafa.

Sjóðfélagalán

Útlán LSR og LH til sjóðfélaga á árinu 2013 námu 3.546 milljónum kr. samanborið við 2.236 milljónir kr. árið áður. Uppgreiðsla lána nam 2.176 milljónum kr. á árinu 2013. Nettóútlán ársins voru því 1.370 milljónir kr. en þau voru hins vegar neikvæð um 311 milljónir kr. á árinu 2012. Alls voru veitt 490 lán á árinu 2013 samanborið við 364 árið áður.

Sjóðfélagalán í vanskilum námu samtals 406 milljónum kr. í árslok 2013 og lækkaði fjárhæð vanskila lítillega milli ára. Hlutfallsleg fjárhæð sjóðfélagalána í vanskilum er lág eða 0,65% og hélst hlutfallið óbreytt á milli ára. Þá voru 411 lán í meira en 3ja mánaða vanskilum í árslok 2013 og fækkaði þeim um 22 lán milli ára.

Lán sem fóru til uppboðsmeðferðar voru 32 á árinu 2013 sem er tveimur lánum færra en árið áður. Það er neyðarúrræði að bjóða upp eignir og leitast sjóðirnir við að leysa málin með þeim úrræðum sem standa skuldurum til boða. Fasteignir í eigu sjóðanna í árslok 2013 voru 11 talsins en á árinu leystu sjóðirnir til sín 7 fasteignir og seldu 13 eignir sem þeir höfðu áður leyst til sín.

Aðgerðir ríkisstjórnarinnar í skuldamálum einstaklinga

Þann 26. mars 2014 kynnti ríkisstjórnin tvö lagafrumvörp sem hafa það að markmiði að lækka húsnæðisskuldir heimila í landinu. Annars vegar er um að ræða frumvarp til laga um leiðréttingu verðtryggðra fasteignaveðlána sem snýr beint að niðurfærslu verðtryggðra húsnæðislána. Hins vegar er um að ræða frumvarp um séreignarsparnað og ráðstöfun hans til greiðslu húsnæðislána og húsnæðissparnaðar, sem snýr m.a. að því að einstaklingum verði heimilt að ráðstafa séreignarsparnaði inn á veðlán. Lagafrumvörpin gera ráð fyrir því að sækja skuli um ofangreind úrræði á vef Ríkisskattstjóra.

Ný lög um neytendalán

Ný lög um neytendalán tóku gildi 1. nóvember 2013. Lögin kveða á um ýmis réttindi til hagsbóta fyrir lántakendur. Með tilkomu laganna er upplýsingaskylda lánveitanda aukin, m.a. þarf að gefa lánsumsækjanda upplýsingar á stöðluðu eyðublaði áður en lán er veitt til að hann geti borið saman ólík tilboð og tekið upplýsta ákvörðun um lántökuna. Með lögunum er lánveitendum einnig skylt að meta lánshæfi einstaklinga

Sjóðfélagalán LSR og LH

(í þús. kr.)

Veitt lán á árinu:	2013	2012	Breyting
Fjárhæð	3.546.046	2.236.401	58,6%
Fjöldi lána	490	364	34,6%
Meðalfjárhæð	7.237	6.144	17,8%
Lán í árslok:			
Heildarfjárhæð	62.601.105	62.713.794	-0,2%
Fjöldi lána	12.871	13.241	-2,8%
Meðalfjárhæð	4.864	4.736	2,7%
Aðrar upplýsingar:			
Fjöldi lána með greiðslujöfnunarvísitölu í árslok	5.214	5.603	-6,9%
Fjöldi lána með neysluverðsvísitölu í árslok	7.657	7.638	0,2%
Fjöldi frystra lána í árslok	222	226	-1,8%
Fjöldi lána í greiðsluaðlögun	100	87	14,9%
Fjöldi lána í sértækri skuldaaðlögun	81	56	44,6%
Fjöldi útsendra uppboðsbeiðna á árinu	32	34	-5,9%
Fjöldi skuldbreyttra lána á árinu	161	142	13,4%
Fjöldi lána í meira en 3ja mán. vanskilum í árslok	411	433	-5,1%
Fjárhæð í vanskilum alls í árslok	405.751	406.784	-0,3%
Hlutfall vanskila af sjóðfélagalánum	0,65%	0,65%	-0,1%

og er matið byggt á viðskiptasögu milli aðila og/eða upplýsingum úr gagnagrunnum um fjárhagsmálefni og lánstraust. Jafnframt er lánveitendum skylt að framkvæma greiðslumat við lánveitingu ef fjárhæð láns er 2 milljónir kr. eða hærri eða 4 milljónir kr. eða hærri þegar um hjón eða sambúðarfólk er að ræða.

Úrræði vegna greiðsluvanda

Ýmis úrræði eru í boði hjá sjóðunum fyrir skuldara í greiðsluvanda. Sjóðirnir hafa lagt áherslu á að aðstoða sjóðfélaga eftir fremsta megni við að halda lánum sínum í skilum með þeim úrræðum sem í boði eru. Helstu úrræðin sem sjóðirnir bjóða upp á eru skuldbreyting vanskila, frestun á greiðslum, lenging lánstíma og skilmálabreyting til að létta greiðslubyrði.

Greiðsluaðlögun

Í einstaka tilfellum duga þær aðgerðir, sem að framan er rætt um, ekki til að lántakendur geti greitt af lánum sínum og þarf þá að grípa til aðgerða sem ganga lengra. Þetta á við þegar um verulegan greiðsluvanda er að ræða og eignastaða er ef til vill einnig neikvæð. Þeim lántakendum stendur til boða að leita eftir greiðsluaðlögun með aðstoð embættis Umboðsmanns skuldara. Greiðsluaðlögun getur eftir atvikum átt sér stað með eftirgjöf krafna, hlutfallslegri lækkun þeirra, sölu eigna, framlengingu lána, tímabundnum gjaldfresti eða öllu framangreindu í senn.

Veitt lán til sjóðfélaga LSR og LH

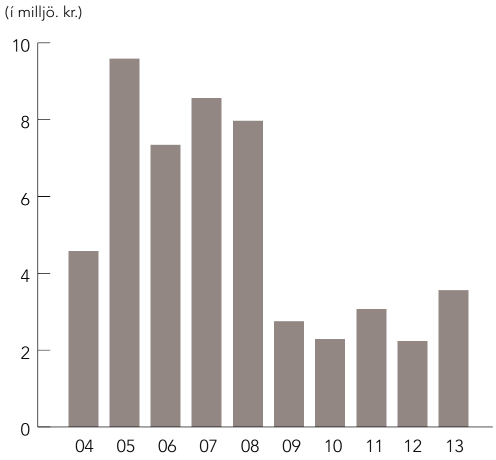

Fjöldi veittra sjóðfélagalána LSR og LH

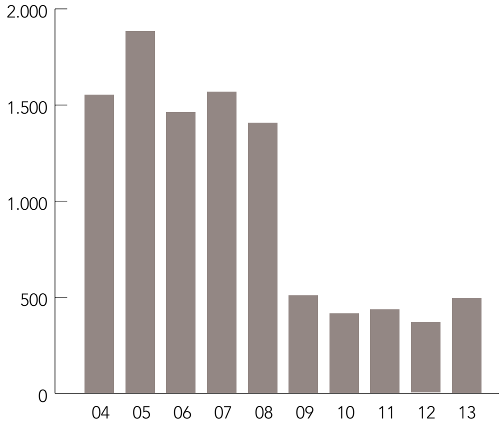

Útistandandi lán til sjóðfélaga LSR og LH

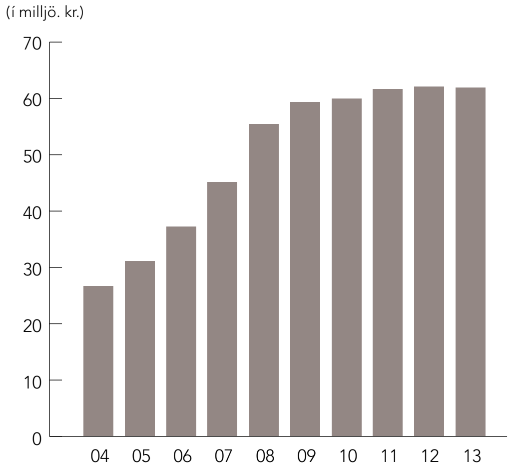

Meðalfjárhæð veittra sjóðfélagalána LSR og LH

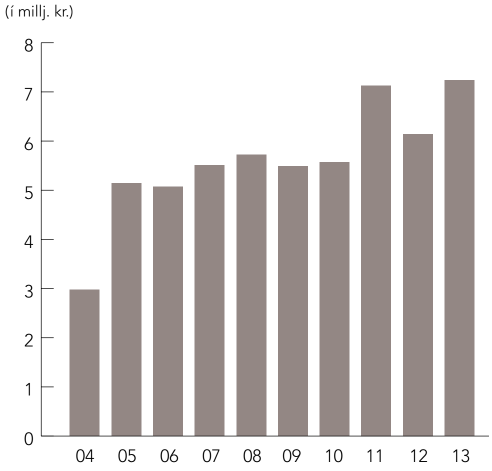

Séreign LSR

Iðgjöld og eignir

Iðgjöld á árinu 2013 námu 636 milljónum kr. og lækkuðu um 9,5% milli ára. Heildareignir sjóðfélaga námu 11.186 milljónum kr. í árslok 2013 og hækkuðu um 991 milljón kr. eða um 9,7% á milli ára. Á árinu 2013 greiddu 2.843 sjóðfélagar iðgjald til Séreignar LSR. Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga var 2.569 og fækkaði þeim um 4,4% milli ára. Heildarfjöldi þeirra sem áttu eign í sjóðnum í árslok 2013 var 4.974.

Fjárfestingarleiðir

Sjóðfélagar í Séreign LSR geta valið milli Leiðar I, Leiðar II, Leiðar III og Sér-leiðar. Samkvæmt fjárfestingarstefnu Leiðar I er vægi hlutabréfa 42%, skuldabréfa 48%, sjóða um sameiginlega fjárfestingu 5% og innlána 5%. Í Leið II er vægi hlutabréfa 32%, skuldabréfa 58%, sjóða um sameiginlega fjárfestingu 5% og innlána 5%. Í Leið III eru eignir ávaxtaðar á verðtryggðum innlánsreikningum. Velji sjóðfélagi eina af leiðunum þremur helst sú fjárfestingarleið óbreytt en í Sér-leið færist inneign sjálfkrafa milli leiða eftir aldri og áhættuvali.

Verðbréfaeign

Hrein eign Leiðar I var 5.319 milljónir kr. í lok árs 2013. Eign í skuldabréfum var 2.437 milljónir kr. eða 45,6% af verðbréfaeign, erlend hlutabréfaeign var 1.848 milljónir kr. eða 34,6% af verðbréfaeign og innlend hlutabréfaeign var 490 milljónir kr. eða 9,2%. Eign í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu nam 214 milljónum kr. eða 4% og innlán námu 352 milljónum kr. eða 6,6% af verðbréfaeign Leiðar I.

Hrein eign Leiðar II var 1.019 milljónir kr. í lok árs 2013. Eign í skuldabréfum var 521 milljón kr. eða 50,9% af verðbréfaeign, erlend hlutabréfaeign var 282 milljónir kr. eða 27,5% af verðbréfaeign og innlend hlutabréfaeign var 58 milljónir kr. eða 5,7% af eignum. Eign í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu nam 42 milljónum kr. eða 4,1% og innlán námu 121 milljón kr. eða 11,8% af verðbréfaeign Leiðar II.

Í lok árs var hrein eign Leiðar III, sem ávöxtuð er á verðtryggðum innlánsreikningum, 4.848 milljónir kr.

Ávöxtun ársins 2013

Nafnávöxtun Leiðar I var 9,7% sem samsvarar 5,7% hreinni raunávöxtun samanborið við 6,9% á árinu 2012. Nafnávöxtun Leiðar II var 8,7% sem samsvarar 4,8% hreinni raunávöxtun samanborið við 7,6% á árinu 2012. Nafnávöxtun Leiðar III var 5,8% sem samsvarar 2% hreinni raunávöxtun samanborið við 2,1% á árinu 2012.

Tímabundin heimild til útgreiðslu séreignarsparnaðar

Í desember 2013 var framlengd tímabundin heimild til útgreiðslu séreignarsparnaðar. Þar með var sjóðfélögum heimilt að taka út allt að 9 milljónir kr. í stað 6,25 milljóna kr. áður, svo fremi að sjóðfélagi hafi átt þá fjárhæð 1. janúar 2014. Hægt er að dreifa greiðslum á allt að 15 mánuði og fyrir þá sem eiga 9 milljónir og nýta sér útborgunarheimildina að fullu er hámarksfjárhæð á mánuði því 600 þúsund kr.

Á árinu 2013 nýttu 242 sjóðfélagar sér tímabundna heimild til útgreiðslu og námu greiðslur alls 186 milljónum kr. Greiðslur úr Leið I námu 118,4 milljónum kr., 21,8 milljónum kr. úr Leið II og 45,8 milljónum kr. úr Leið III.

Í lok árs 2013 voru kynntar hugmyndir ríkisstjórnarinnar um greiðslu séreignarsparnaðar inn á höfuðstól lána. Áætlað er að þær aðgerðir komi til framkvæmda á árinu 2014.

Verðbréfaeign Séreignar 2013

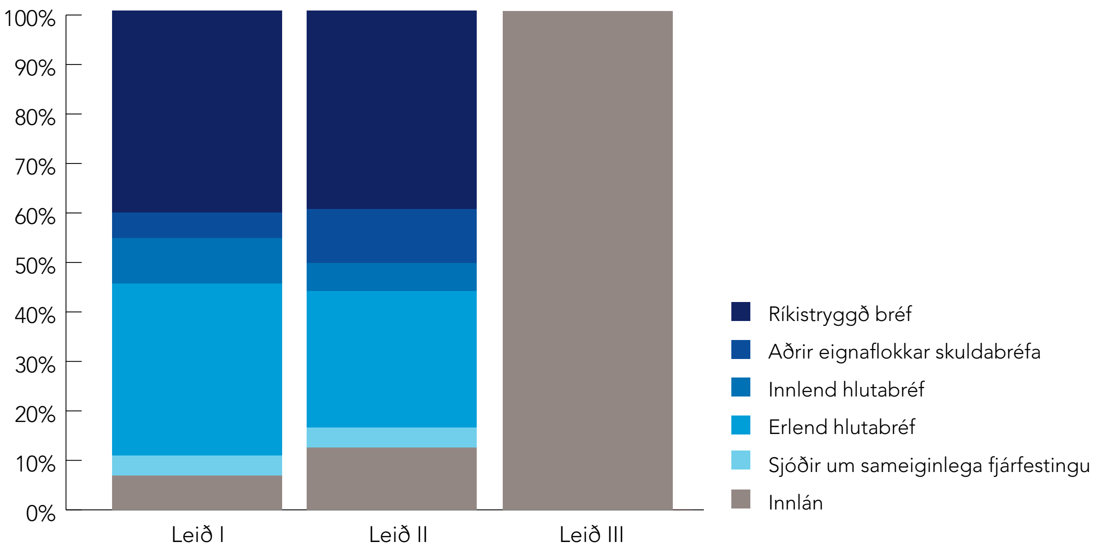

Hrein eign til greiðslu lífeyris

(í millj. kr.)

Fjárfestingarleiðir	2013	Hlutfall	2012	Breyting milli ára
Leið I	5.319	47,6%	4.803	10,7%
Leið II	1.019	9,1%	920	10,8%
Leið III	4.848	43,3%	4.471	8,4%
Samtals	**11.186**	**100,0%**	**10.194**	**9,7%**

Iðgjöld

Á árinu 2013 námu iðgjöld ásamt endurgreiðslum og réttindaflutningum til allra deilda LSR og LH 21,4 milljörðum kr. Iðgjaldatekjur jukust um 1,2 milljarða kr. á árinu 2013 eða sem nemur 6,1% milli ára. Af iðgjaldagreiðslum ársins fóru 85% til A-deildar LSR og námu þær 18,2 milljörðum kr. og hækkuðu um 8,6% milli ára. Iðgjöld til B-deildar LSR námu 2,3 milljörðum kr. á árinu 2013 og lækkuðu um 6,1%. Iðgjaldagreiðslur til Séreignar LSR voru 636 milljónir kr. á árinu 2013 og 235 milljónir kr. voru greiddar til LH.

Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga, sem er sá fjöldi sem greiðir iðgjald að meðaltali í hverjum mánuði, var 29.873 á árinu 2013 og fækkaði þeim um 0,8% milli ára. Flestir sjóðfélagar greiða til A-deildar LSR eða 23.066 talsins og fjölgaði þeim um 381 milli ára. B-deild LSR og LH eru lokuð fyrir nýjum sjóðfélögum en virkum sjóðfélögum B-deildar LSR fækkaði um 459 milli ára eða sem nemur 10,6%. Sjóðfélögum LH fækkaði að sama skapi um 10,4% á síðastliðnu ári. Sjóðfélögum sem greiða reglulega til samtryggingardeilda sjóðanna hefur fækkað um 1.694 eða sem nemur 5,8% frá árinu 2009 en það ár náði fjöldi virkra sjóðfélaga hámarki.

Skipting iðgjalda 2013

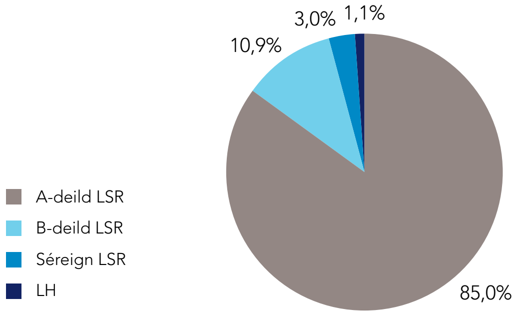

Samanlagður fjöldi sjóðfélaga sem greiddi iðgjald einhvern tíma á árinu 2013 var 34.094 og fækkaði um 1,9% milli ára. Þar af greiddu 2.996 sjóðfélagar til fleiri en eins sjóðs eða einnar deildar. Af 2.834 sjóðfélögum Séreignar LSR greiða 220 eingöngu til sjóðanna vegna séreignarsparnaðar.

Iðgjöld

(í millj. kr.)	2013	2012	Breyting	Breyting á hvern virkan sjóðfélaga
A-deild LSR	18.180	16.739	8,6%	6,8%
B-deild LSR	2.339	2.491	-6,1%	5,1%
Séreign LSR	636	702	-9,5%	-5,3%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	235	232	1,0%	12,8%
Samtals	**21.389**	**20.165**	**6,1%**	

Sjóðfélagar

	Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga			Greiðandi sjóðfélagar			Með réttindi
	2013	2012	Breyting	2013	2012	Breyting	31.12.13
A-deild LSR	23.066	22.685	1,7%	26.750	26.729	0,1%	55.856
B-deild LSR	3.856	4.315	-10,6%	4.106	4.626	-11,2%	37.426
Séreign LSR	2.569	2.686	-4,4%	2.834	2.946	-3,8%	4.974
Lsj. hjúkrunarfræðinga	382	426	-10,4%	404	462	-12,6%	3.002
Samtals	**29.873**	**30.112**	**-0,8%**	**34.094**	**34.763**	**-1,9%**	**101.258**

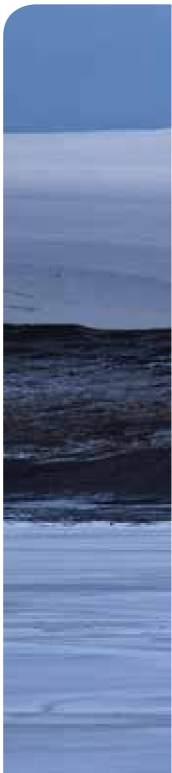

Lögbundin iðgjöld

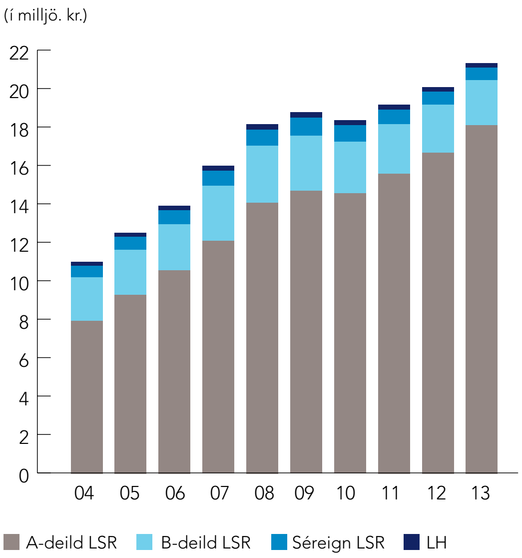

Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga

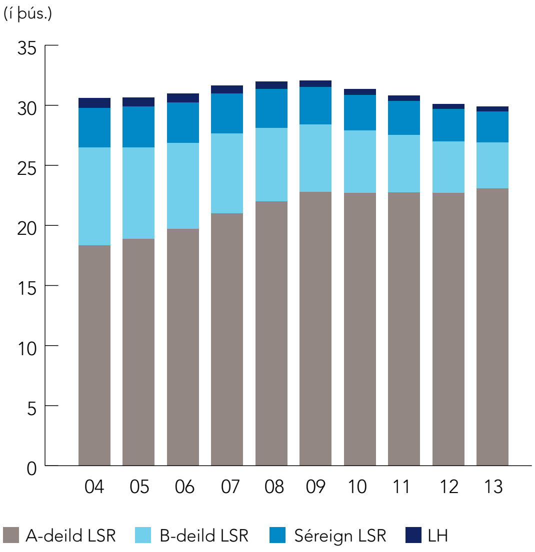

Í árslok 2013 var meðalaldur þeirra sem greiddu iðgjöld til A-deildar LSR 45 ár og 71% þeirra voru konur og 29% karlar. Meðalaldur sjóðfélaga sem greiddu til B-deildar LSR var hins vegar 59 ár og voru 60% þeirra konur en 40% karlar. Hjá LH var meðal-aldurinn 59 ár en kynjahlutföllin talsvert frábrugðin eða 98% konur og 2% karlar. Meðalaldur hjá Séreign LSR var 56 ár, þar af var meðalaldur 53 ár í Leið I, 55 ár í Leið II og 60 ár í Leið III.

Greiðandi sjóðfélagar í desember 2013

	Karlar	Konur	Meðal-aldur
A-deild LSR	29%	71%	45
B-deild LSR	40%	60%	59
Séreign LSR	35%	65%	56
Lsj. hjúkrunarfræðinga	2%	98%	59

Lífeyrisþegar og lífeyrisgreiðslur

Heildarfjárhæð lífeyrisgreiðslna nam 31,8 milljörðum kr. á árinu 2013 en þar af voru greiðslur úr B-deild LSR 83% eða 26,4 milljarðar kr. Lífeyrisgreiðslur jukust um 9,2% á árinu og meðalfjárhæð lífeyris hækkaði um 4,5%. Tæplega 91% af lífeyrisgreiðslum sjóðanna er úr B-deild LSR og LH og breytast þær í takt við breytingar á dagvinnulaunum opinberra starfsmanna. Í A-deild LSR eru lífeyrisgreiðslur verðtryggðar með vísitölu neysluverðs. Samanlagður fjöldi lífeyrisþega í öllum deildum LSR og LH á árinu 2013 var 19.803 og fjölgaði um 4,5% á árinu.

Hjá B-deild LSR fengu 1.733 lífeyrisþegar einnig greiðslur úr A-deild LSR og af lífeyrisþegum hjá LH fengu 269 líka greiðslur frá A- eða B-deild LSR. Fjöldatalningar í umfjöllun um lífeyrisgreiðslur eru með þeim hætti að fái lífeyrisþegi fleiri en eina tegund lífeyris eða greiðslur frá fleiri en einum sjóði eða deild er hann talinn oftar en einu sinni.

Lífeyrir

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.
A-deild LSR	2.535	2.023	25,3%	3.950	3.481	13,5%	642	581	10,4%
B-deild LSR	26.366	24.193	9,0%	14.277	13.801	3,4%	1.847	1.753	5,3%
Séreign LSR	453	714	-36,6%	615	736	-16,4%	736	970	-24,1%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	2.472	2.206	12,1%	961	933	3,0%	2.572	2.364	8,8%
Samtals	**31.825**	**29.136**	**9,2%**	**19.803**	**18.951**	**4,5%**	**1.607**	**1.537**	**4,5%**

Lífeyrisgreiðslur

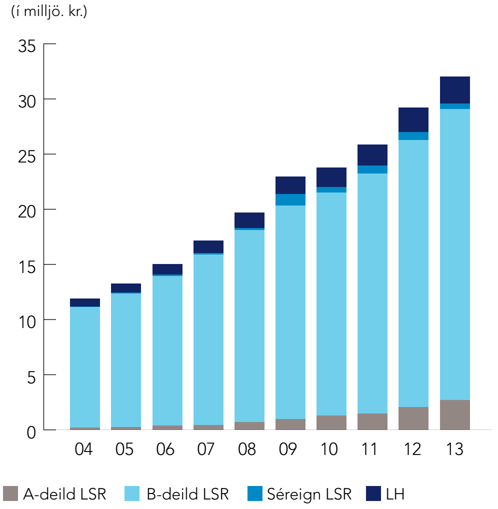

Meðalfjöldi lífeyrisþega

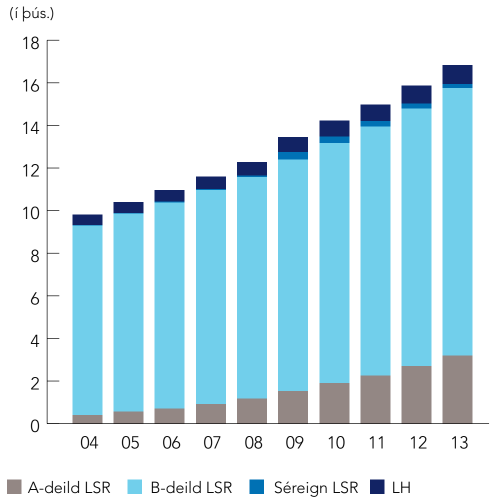

Eftirmanns- og meðaltalsregla

Með lagabreytingum sem tóku gildi í byrjun árs 1997 gátu lífeyrisþegar í B-deild LSR og LH valið hvort breytingar á lífeyrisgreiðslum þeirra fylgdu launum eftirmanns í starfi eða meðalbreytingum sem verða á launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu.

Miðað við lífeyrisgreiðslur í desember 2013 fengu 76,4% lífeyrisþega greiddan lífeyri frá B-deild LSR samkvæmt meðaltalsreglu en 59,9% lífeyrisþega hjá LH. Hér á opnunni má sjá breytingar á hlutfalli milli meðaltals- og eftirmannsreglu hjá lífeyrisþegum B-deildar LSR og LH undanfarin 10 ár.

Lífeyrisgreiðslur úr B-deild LSR í desember, flokkað eftir útgreiðslureglu

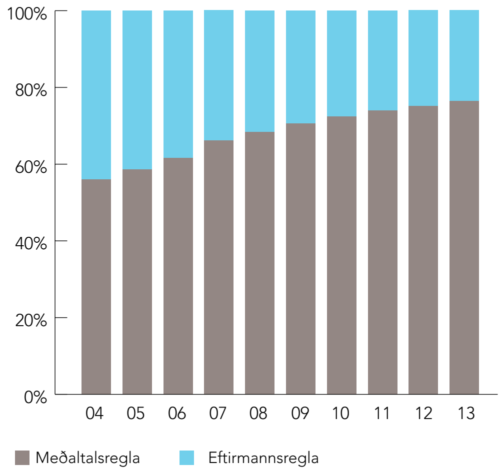

Lífeyrisgreiðslur úr LH í desember, flokkað eftir útgreiðslureglu

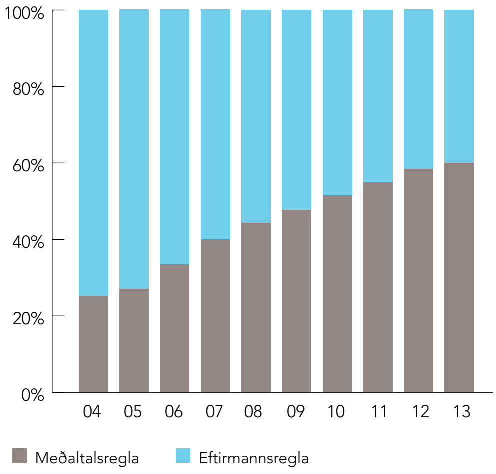

Skipting lífeyrisgreiðslna eftir tegund lífeyris

Samsetning lífeyrisgreiðslna eftir tegund lífeyris er ólík milli deilda LSR og LH. Hún er meðal annars háð reglum sjóðanna hvað varðar einstakar tegundir lífeyris og því hve lengi sjóðirnir hafa tekið á móti iðgjöldum. Þá er mismunandi vægi lífeyristegunda einnig háð kyni og aldri sjóðfélaganna.

Í heildina eru 77,8% lífeyrisgreiðslna úr sjóðunum vegna ellilífeyris en vægi hans eykst um 1,2% milli ára. Vægi makalífeyrisgreiðslna var 14,8% af greiðslum, örorkulífeyrir nam 6,6% af greiðslum og barnalífeyrir 0,3%. Þá voru útgreiðslur hjá Séreign LSR vegna tímabundinnar heimildar til úttektar úr séreignarsjóðum 0,6% af greiðslum.

A-deild LSR

Á árinu 2013 fengu 3.950 lífeyrisþegar greiðslur úr A-deild LSR, samtals að fjárhæð 2.535 milljónir kr. Meðalaldur lífeyrisþega í árslok 2013 var tæplega 66 ár og voru 69% af þeim konur en 31% karlar (hér eru barnalífeyrisþegar ekki taldir með). Meðalaldur þeirra sem áttu réttindi í árslok 2013 var rúmlega 44 ár en A-deild sjóðsins er tiltölulega ung að árum með 17 ára iðgjaldasögu. Hlutfall örorkulífeyris er tiltölulega hátt hjá sjóðnum en við úrskurð á örorku njóta sjóðfélagar framreiknings líkt og þeir hefðu áunnið sér réttindi til ellilífeyrisaldurs. Við útreikning ellilífeyris er hins vegar miðað við áunnin réttindi og skýrir það tiltölulega hátt hlutfall örorkulífeyrisgreiðslna.

Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 49,5% í greiðslu ellilífeyris, 43,3% í örorkulífeyri, 3,7% í makalífeyri og 3,4% í barnalífeyri. Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 13,5% á árinu 2013, en greiðslur hækkuðu um 25,3%.

Skipting lífeyrisgreiðslna eftir lífeyristegundum 2013

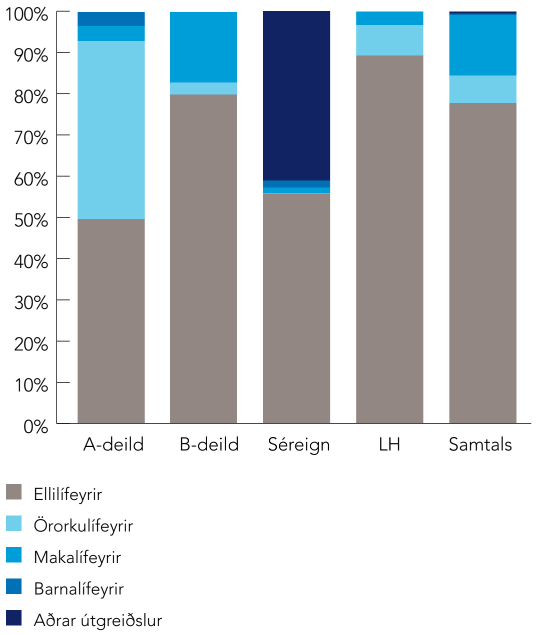

Skipting lífeyrisgreiðslna A-deildar LSR 2013

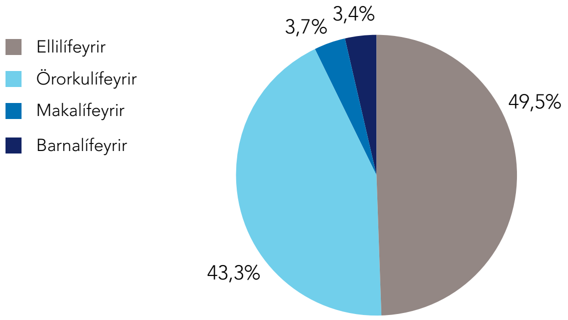

A-deild LSR

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.
Ellilífeyrir	1.256	912	37,6%	2.255	1.863	21,0%	557	490	13,7%
Örorkulífeyrir	1.097	937	17,0%	1.023	940	8,8%	1.072	997	7,5%
Makalífeyrir	95	89	6,8%	190	164	15,9%	500	543	-7,8%
Barnalífeyrir	87	84	3,8%	482	514	-6,2%	181	164	10,6%
Samtals	**2.535**	**2.023**	**25,3%**	**3.950**	**3.481**	**13,5%**	**642**	**581**	**10,4%**

B-deild LSR

Á árinu 2013 fengu 14.277 lífeyrisþegar greiðslur úr B-deild LSR, samtals að fjárhæð 26,4 milljörðum kr. Meðalaldur lífeyrisþega var 74 ár í árslok 2013 og voru 63% af þeim konur en 37% karlar (hér eru barnalífeyrisþegar ekki taldir með). Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 79,8% til greiðslu ellilífeyris, 17,1% í makalífeyri og 3% í örorkulífeyri.

Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 3,4% á árinu 2013 en lífeyrisgreiðslur hækkuðu um 9%. Meðalfjárhæð lífeyris á árinu 2013 var 1.847 þúsund kr. og hækkaði um 5,3% milli ára.

Meðalréttindaprósenta lífeyrisþega í B-deild LSR var 37,6% í desember 2013. Fyrir fullt starf ávinnur sjóðfélagi sér 2% á ári og að meðaltali er því um að ræða áunnin réttindi í tæplega 19 ár miðað við fullt starf. Meðalfjárhæð greidd til lífeyrisþega í desember var 159 þúsund kr. en meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru 382 þúsund kr. Meðalviðmiðunarlaun hækkuðu um 5,4% milli ára en meðalréttindaprósenta lífeyrisþega lækkaði um 0,2%. Vísitala sem mælir breytingar á dagvinnulaunum opinberra starfsmanna hækkaði um 6% á árinu 2013.

Ef meðalfjárhæð lífeyris er vegin miðað við réttindi lífeyrisþega eru 4.198 kr. á bak við hvert réttindaprósent eða sem svarar til 420 þúsund kr. meðalviðmiðunarlauna. Meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru hins vegar lægri eða 382 þúsund kr. Almennt má því segja að fylgni sé á milli hækkandi réttinda-

Skipting lífeyrisgreiðslna
B-deildar LSR 2013

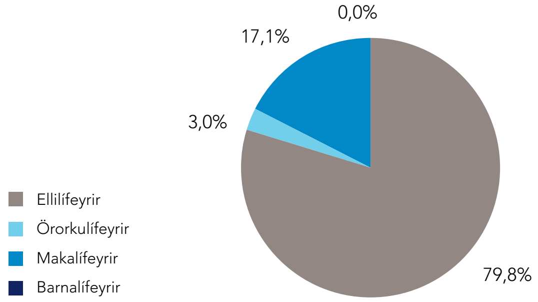

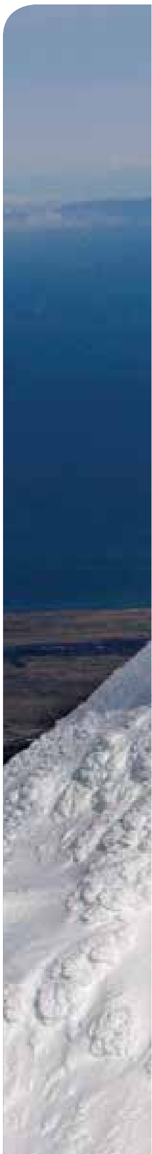

B-deild LSR

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.
Ellilífeyrir	21.037	19.128	10,0%	10.398	9.882	5,2%	2.023	1.936	4,5%
Örorkulífeyrir	803	803	0,0%	1.164	1.205	-3,4%	690	666	3,5%
Makalífeyrir	4.519	4.254	6,2%	2.599	2.555	1,7%	1.739	1.665	4,4%
Barnalífeyrir	7	9	-21,5%	116	159	-27,0%	63	59	7,6%
Samtals	**26.366**	**24.193**	**9,0%**	**14.277**	**13.801**	**3,4%**	**1.847**	**1.753**	**5,3%**

Meðallífeyrir og meðalréttindi í desember 2013 hjá B-deild LSR

	Meðalréttindi %	Meðalfjárhæð	Meðal-viðmiðunarlaun	Meðalfjárhæð á bak við hvert réttindaprósent
Ellilífeyrir	40,5%	171.947	384.344	4.251
Örorkulífeyrir	17,1%	54.639	288.757	3.188
Makalífeyrir	33,8%	147.996	408.006	4.377
Meðaltal	**37,6%**	**159.144**	**381.826**	**4.198**

Við útreikninginn voru notaðar fjárhæðir vegna elli-, maka- og örorkulífeyrisgreiðslna fyrir dagvinnu í desember 2013 án persónuuppbótar.

prósentu og hækkandi viðmiðunarlauna. Vakin er athygli á því að framangreindar tölur eru meðaltöl og því lækka lífeyrisþegar sem eiga lítil réttindi hjá deildinni meðalréttindaprósentuna. Sjóðfélagi sem greitt hefur meirihluta starfsævi sinnar til B-deildar LSR ætti að vera kominn með að lágmarki 70% lífeyrisréttindi miðað við fullt starf. Ef miðað er við vegin meðalviðmiðunarlaun í desember 2013 myndu ellilífeyrisgreiðslur til slíks sjóðfélaga nema 298 þúsund kr. á mánuði.

Af þeim 26,4 milljörðum kr. sem greiddir voru í lífeyri úr B-deild LSR á síðasta ári fékk deildin 9,4 milljarða endurgreidda frá launagreiðendum vegna ábyrgðar þeirra á greiðslu lífeyrishækkana. Samkvæmt lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins er launagreiðendum í B-deild LSR skylt að endurgreiða þann hluta lífeyris sem tilkominn er vegna hækkunar á áður úrskurðuðum lífeyri fyrrum starfsmanna sinna.

Hlutfall B-deildar LSR í lífeyrisgreiðslum á árinu 2013 var 64,5% en var 64,1% árið áður. Því lengur sem lífeyrisþegi hefur verið á lífeyri, því lægra er hlutfallið þar sem uppsafnaðar launahækkanir eru greiddar af viðkomandi launagreiðanda. Geri launagreiðandi upp skuldbindingu sína fellur innheimta lífeyrishækkana niður. Þar að auki hefur nýliðun á lífeyri, launahækkanir, lífeyrisaldur og lífslíkur áhrif á hlutfall B-deildar LSR í lífeyrisgreiðslum. Nýir lífeyrisúrskurðir voru 1.202 talsins á árinu en brottfallnir lífeyrisúrskurðir voru 726.

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

Á árinu 2013 fékk 961 lífeyrisþegi greiðslur frá LH, samtals að fjárhæð 2.472 milljónir kr. Meðalaldur lífeyrisþega sjóðsins var 71 ár í árslok 2013 og voru 94% af þeim konur en 6% karlar (hér eru barnalífeyrisþegar ekki taldir með). Af lífeyrisgreiðslum úr sjóðnum á árinu 2013 fóru 89,3% til greiðslu ellilífeyris, 7,5% í örorkulífeyri og 3,2% í makalífeyri.

Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 3% á árinu 2013 en lífeyrisgreiðslur hækkuðu um 12,1%. Meðalfjárhæð lífeyris á árinu 2013 var 2.572 þúsund kr. og hækkaði um 8,8% milli ára.

Meðalréttindaprósenta lífeyrisþega hjá LH var 48,5% í desember 2013. Fyrir fullt starf ávinnur sjóðfélagi sér 2% á ári og að meðaltali er því um að ræða áunnin réttindi í rúmlega 24 ár miðað við fullt starf. Meðalfjárhæð greidd til lífeyrisþega í desember var 213 þúsund kr. en meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru 426 þúsund kr. Meðalviðmiðunarlaun hækkuðu um 6% milli ára en meðalréttindaprósenta lífeyrisþega lækkaði um 0,3% milli ára.

Ef meðalfjárhæð lífeyris er vegin miðað við réttindi lífeyrisþega eru 4.362 kr. á bak við hvert réttindaprósent sem samsvarar 436 þúsund kr. meðallaunum. Vakin er athygli á því að framangreindar tölur eru meðaltöl og því lækka lífeyrisþegar sem eiga lítil réttindi hjá sjóðnum meðalréttindaprósentuna. Sjóðfélagi sem greitt hefur meirihluta starfsævi sinnar til sjóðsins ætti að vera kominn með að lágmarki 70% lífeyrisréttindi miðað við fullt starf. Ef miðað er við vegin meðalviðmiðunarlaun sjóðsins í desember 2013 myndu ellilífeyrisgreiðslur til slíks sjóðfélaga nema 313 þúsund kr. á mánuði.

Skipting lífeyrisgreiðslna LH 2013

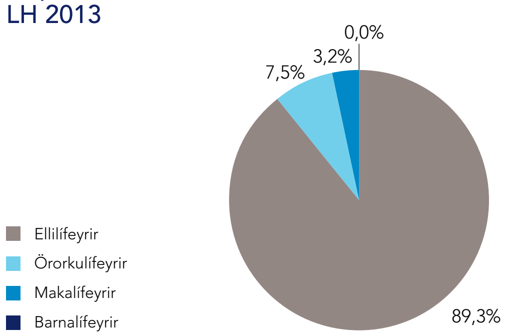

Lsj. hjúkrunarfræðinga

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.
Ellilífeyrir	2.207	1.956	12,8%	770	747	3,1%	2.867	2.619	9,5%
Örorkulífeyrir	185	182	1,8%	134	131	2,3%	1.382	1.389	-0,5%
Makalífeyrir	79	66	18,7%	50	47	6,4%	1.578	1.414	11,6%
Barnalífeyrir	1	1	-23,7%	7	8	-12,5%	85	97	-12,7%
Samtals	**2.472**	**2.206**	**12,1%**	**961**	**933**	**3,0%**	**2.572**	**2.364**	**8,8%**

Meðallífeyrir og meðalréttindi í desember 2013 hjá LH

	Meðalréttindi %	Meðalfjárhæð	Meðal-viðmiðunarlaun	Meðalfjárhæð á bak við hvert réttindaprósent
Ellilífeyrir	52,4%	233.733	435.991	4.464
Örorkulífeyrir	31,0%	114.085	361.290	3.675
Makalífeyrir	30,4%	133.347	425.742	4.383
Meðaltal	**48,5%**	**213.474**	**426.129**	**4.362**

Við útreikninginn voru notaðar fjárhæðir vegna elli-, maka- og örorkulífeyrisgreiðslna fyrir dagvinnu í desember 2013 án persónuuppbótar.

Af þeim 2.472 milljónum kr. sem greiddar voru í lífeyri úr LH á síðasta ári fékk sjóðurinn 939 milljónir endurgreiddar frá launagreiðendum vegna ábyrgðar þeirra á greiðslu lífeyrishækkana. Hlutfall sjóðsins í lífeyrisgreiðslum ársins var 62%, en var 62,7% árið áður. Nýir lífeyrisúrskurðir voru 67 en brottfallnir 39. Sjóðurinn greiðir að öllu leyti fjárhæð lífeyris vegna nýrra lífeyrisþega en launagreiðendur greiða allar hækkanir sem verða á áður úrskurðuðum lífeyri vegna fyrrum starfsmanna sinna.

Séreign LSR

Útgreiðslur úr Séreign LSR námu 453 milljónum kr. á árinu 2013 og lækkuðu um 36,6% milli ára. Þar af námu útgreiðslur til þeirra sem voru 60 ára eða eldri 252 milljónum kr. Þá nýttu 242 sjóðfélagar sér tímabundna heimild til útgreiðslu séreignarsparnaðar á móti 388 einstaklingum árið áður. Í heildina námu þær greiðslur 186 milljónum kr. eða 769 þúsund kr. á hvern sjóðfélaga. Af lífeyrisgreiðslum síðasta árs voru 165 milljónir kr. greiddar úr Leið I, 49 milljónir kr. úr Leið II og 239 milljónir kr. úr Leið III. Á árinu 2013 fengu í heildina 615 sjóðfélagar greiddan lífeyri vegna séreignarsparnaðar og fækkaði þeim um 121 milli ára.

Frá og með 1. janúar 2014 var hámarksúttekt tímabundinnar heimildar til úttektar á séreignarsparnaði hækkuð í 9 milljónir kr. Á undanförnum 5 árum hefur 1.681 milljón kr. verið greidd aukalega úr Séreign LSR vegna framangreindrar heimildar. Á sama tíma hafa auk þess verið greiddar 1.687 milljónir kr. til þeirra sem eru 60 ára og eldri en frá og með árinu 2009 gátu sjóðfélagar sem náð höfðu 60 ára aldri tekið út inneign sína í einu lagi.

Skipting lífeyrisgreiðslna Séreignar LSR 2013

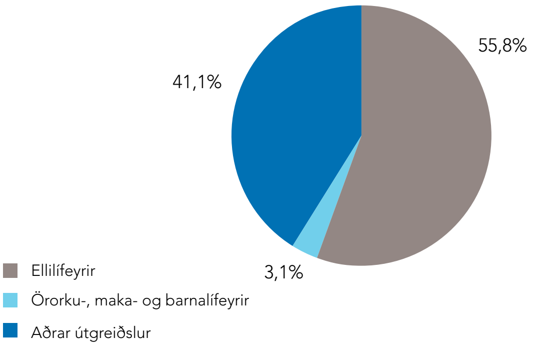

Séreign LSR

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.	2013	2012	Breyt.
Ellilífeyrir	252	316	-20,0%	318	314	1,3%	794	1.005	-21,0%
Örorku-, maka- og barnalífeyrir	14	14	3,6%	55	34	61,8%	255	399	-36,0%
Aðrar útgreiðslur	186	385	-51,6%	242	388	-37,6%	769	992	-22,5%
Samtals	453	714	-36,6%	615	736	-16,4%	736	970	-24,1%

Breytingar á fjölda lífeyrisþega eftir deildum 2012–2013

A-deild LSR	Fjöldi 2013	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2012	Breyting
Ellilífeyrir	2.255	503	111	1.863	392
Örorkulífeyrir	1.023	177	94	940	83
Makalífeyrir	190	38	12	164	26
Barnalífeyrir	482	86	118	514	(32)
Samtals	**3.950**	**804**	**335**	**3.481**	**469**

B-deild LSR	Fjöldi 2013	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2012	Breyting
Ellilífeyrir	10.398	877	361	9.882	516
Örorkulífeyrir	1.164	120	161	1.205	(41)
Makalífeyrir	2.599	188	144	2.555	44
Barnalífeyrir	116	17	60	159	(43)
Samtals	**14.277**	**1.202**	**726**	**13.801**	**476**

Lsj. hjúkrunarfræðinga	Fjöldi 2013	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2012	Breyting
Ellilífeyrir	770	44	21	747	23
Örorkulífeyrir	134	17	14	131	3
Makalífeyrir	50	5	2	47	3
Barnalífeyrir	7	1	2	8	(1)
Samtals	**961**	**67**	**39**	**933**	**28**

Samtals	Fjöldi 2013	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2012	Breyting
Ellilífeyrir	13.423	1.424	493	12.492	931
Örorkulífeyrir	2.321	314	269	2.276	45
Makalífeyrir	2.839	231	158	2.766	73
Barnalífeyrir	605	104	180	681	(76)
Samtals	**19.188**	**2.073**	**1.100**	**18.215**	**973**

Nýir á lífeyri – brottfall af lífeyri

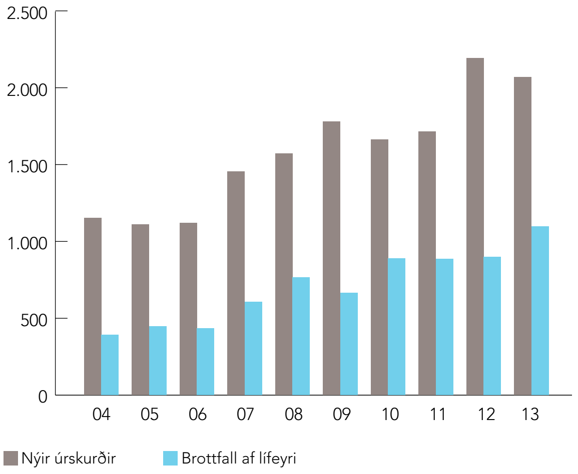

Skuldbindingar

Stjórnir LSR og LH fólu Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðanna í árslok 2013. Útreikningurinn er í samræmi við reglugerð um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Hjá A-deild LSR er miðað við 3,5% ávöxtun eigna umfram vísitölu neysluverðs. Hjá B-deild LSR og LH er gert ráð fyrir að launahækkanir séu 1,5% umfram vísitölu neysluverðs og að ávöxtun sé 2% umfram launahækkanir. Tryggingafræðilegar forsendur eru óbreyttar frá fyrra ári og er miðað við lífslíkur sem byggðar eru á árunum 2007 til 2011.

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum A-deildar LSR

Áfallin skuldbinding A-deildar LSR í árslok 2013 var 267,1 milljarður kr. og hækkaði um 15,4% milli ára. Hrein eign samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 2013 nam 256,7 milljörðum kr. og hækkaði um 17,5% milli ára. Endurmat þeirra verðbréfa sem bera vexti umfram 3,5% nam 4,6 milljörðum að teknu tilliti til núvirts fjárfestingarkostnaðar í framtíðinni. Endurmetnar eignir A-deildar LSR í árslok 2013 eru því 261,4 milljarðar kr. og voru eignir í árslok þannig 5,7 milljörðum lægri en áfallin skuldbinding eða sem nemur 2,2%, en staðan var neikvæð um 3,3% árið áður. Vegna áhrifa fjármálakreppunnar versnaði staða A-deildar LSR á árinu 2008 en fram að því hafði deildin verið í jafnvægi. Réttindi sjóðfélaga eru verðtryggð með vísitölu neysluverðs en einungis hluti af eignum er verðtryggður. Mikil verðbólga hefur því slæm áhrif á tryggingafræðilega stöðu A-deildar LSR.

Heildarstaða A-deildar LSR, þ.e. þegar reiknað er með að núverandi sjóðfélagar greiði áfram iðgjöld til ellilífeyrisaldurs og ávinni sér réttindi í samræmi við það, er neikvæð um 63,1 milljarð kr. eða um 11,7% af heildarskuldbindingunni.

Framlag launagreiðenda er nú 11,5%, en það er breytilegt samkvæmt lögum og er miðað við að A-deild LSR eigi að jafnaði nægar eignir til að mæta skuldbindingum sínum. Ef munur á eignum og skuldbindingum er utan þeirra vikmarka sem heimilt er að vera með frá fullu jafnvægi á hverjum tíma, skal grípa til viðeigandi ráðstafana. Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar úttektar á stöðu A-deildar í lok árs 2013 er heildarstaða hennar neikvæð um 11,7% en vikmörk eru 11% fyrir árið 2013. Samkvæmt 2. mgr. 39. gr. laga nr. 129/1997, sbr. ákvæði til bráðabirgða nr. VI, skal stjórn sjóðsins gera nauðsynlegar ráðstafanir til að rétta af fjárhag A-deildar LSR fyrir 1. október nk.

A-deild LSR – tryggingafræðileg staða (í millj. kr.)	2013		2012	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	256.744		218.447	
Endurmat verðbréfa	4.648		5.454	
Áfallin skuldbinding	(267.139)		(231.494)	
Áfallin staða	**(5.748)**	**-2,2%**	**(7.593)**	**-3,3%**
Verðmæti framtíðariðgjalda	214.251		203.641	
Framtíðarskuldbinding	(271.650)		(256.957)	
Framtíðarstaða	**(57.399)**	**-21,1%**	**(53.316)**	**-20,7%**
Eign ásamt framtíðariðgjöldum	475.643		427.542	
Heildarskuldbinding	(538.789)		(488.451)	
Heildarstaða	**(63.147)**	**-11,7%**	**(60.909)**	**-12,5%**

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum B-deildar LSR

Samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt voru skuldbindingar B-deildar LSR 599,5 milljarðar kr. í árslok 2013 en voru 573 milljarðar kr. árið áður og er það 4,6% hækkun milli ára.

Hjá B-deild LSR ávinna sjóðfélagar sér réttindi, fyrir hvert launatímabil, sem eru ákveðið hlutfall af dagvinnulaunum. Allar launabreytingar hafa áhrif á lífeyrisréttindi sjóðfélaga, hvort sem þeir eru í starfi, með geymd réttindi eða á lífeyri. Vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna hækkaði um 6% á árinu 2013 en byrjað var að mæla hækkun dagvinnulauna opinberra starfsmanna með sérstakri vísitölu í ársbyrjun 1997. Frá þeim tímapunkti hefur árleg hækkun vísitölunnar numið 8,1% að meðaltali. Til samanburðar hefur nafnávöxtun B-deildar LSR verið 8,8% að meðaltali. Efri taflan hér til hliðar sýnir hvernig áfallin skuldbinding í árslok 2013 skiptist eftir flokkun launagreiðenda og neðri taflan sýnir breytingu áfallinna skuldbindinga á árinu 2013.

Skuldbindingar B-deildar LSR voru 304,1 milljarður kr. í árslok 2003 og hafa því tvöfaldast á undanförnum 10 árum. Hækkun á skuldbindingum má aðallega rekja til almennra launahækkana, kerfisbreytinga á launum opinberra starfsmanna sem og aukinna lífslíkna. Frá árslokum 2003 til loka ársins 2013 hækkaði vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna um 88,4%. Eignir B-deildar hafa á sama tíma hækkað um 100,5% og stafar það m.a. af ávöxtun og uppgjörum og innborgunum vegna skuldbindinga. Á súluriti hér á næstu síðu má sjá hvernig eignir B-deildar LSR hafa þróast sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum frá árinu 2004. Jafnframt sýnir súluritið hlutfall innborgana ríkissjóðs á móti öðrum eignum en í árslok 2013 námu uppfærðar innborganir ríkissjóðs 86,2% af eignum B-deildar LSR. Hlutfall eigna B-deildar LSR var 36,7% á móti áfallinni skuldbindingu í árslok 2013. Tryggingafræðileg staða versnar lítillega milli ára en greiðslustreymi B-deildar LSR er neikvætt og þarf þar af leiðandi að ganga á eignir og ávöxtun þeirra til að greiða sjóðfélögum lífeyri. Ávöxtun eigna var 11% á árinu 2013 en skuldbindingar hækkuðu um 4,6%.

Skuldbindingar launagreiðenda við B-deild LSR vegna lífeyrishækkana fyrrverandi starfsmanna

Samkvæmt lögum um B-deild LSR er ekki gert ráð fyrir því að iðgjöld og ávöxtun þeirra standi undir lífeyrisgreiðslum og skulu launagreiðendur endurgreiða deildinni þann hluta lífeyris sem er hækkun á áður úrskurðuðum lífeyri. Hafi lífeyrisþegi unnið hjá fleiri en einum launagreiðanda skiptist greiðslan hlutfallslega miðað við áunnin réttindi hjá hverjum launagreiðanda fyrir sig. Sá hluti skuldbindinga B-deildar LSR, sem launagreiðendur eiga að standa undir, var metinn 255,3 milljarðar kr. í árslok 2013 af tryggingastærðfræðingi sjóðsins eða um 42,6% af skuldbindingum. Skuldbindingar launagreiðenda voru metnar 243,7 milljarðar kr. í árslok 2012 og hækkuðu því um 4,7% milli ára. Flestir launagreiðendur hafa fært framangreinda kröfu til skuldar í ársreikningum sínum, þar á meðal ríkissjóður. Í ársreikningi B-deildar LSR eru kröfur á launagreiðendur settar fram sem eignir utan efnahagsreiknings.

Áfallin skuldbinding í árslok 2013, B-deild LSR	Fjárhæð í millj. kr.
Ríkissjóður	448.061
Samrekstur ríkis og sveitafélaga	5.547
Sparisjóðir	3.160
Stéttarfélög	1.506
Sveitarfélög	23.947
Uppgerðar skuldbindingar	89.010
Ýmsir með bakábyrgð sveitafélaga	5.967
Ýmsir aðrir aðilar	22.319
Samtals	**599.515**

Breyting áfallinnar skuldbindingar, B-deild LSR	Fjárhæð í millj. kr.
Skuldbinding í árslok 2012	573.024
Vextir 2%	11.460
Nýjar skuldbindingar	5.539
Launahækkanir og annað	35.857
Lífeyrisgreiðslur á árinu	(26.366)
Skuldbinding í árslok 2013	**599.515**

Eign til greiðslu á lífeyri í B-deild LSR

Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign B-deildar LSR 217 milljarðar kr. í árslok 2013 samanborið við 208 milljarða kr. árið á undan. Til viðbótar á B-deild LSR áðurnefnda kröfu á launagreiðendur vegna lífeyrishækkana sem metin er 255,3 milljarðar kr. Samtals eru þessar eignir 472,3 milljarðar kr. Endurmat þeirra verðbréfa sem bera vexti umfram 3,5% nam 3,1 milljarði að teknu tilliti til núvirts fjárfestingarkostnaðar í framtíðinni. Endurmetnar eignir teljast því vera 475,4 milljarðar kr. að teknu tilliti til krafna á launagreiðendur eða um 79,3% af áfallinni skuldbindingu. Samkvæmt 32. gr. laga um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins ber ríkissjóður ábyrgð á greiðslu lífeyris

Hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum B-deildar LSR í árslok 2013	Fjárhæð í millj. kr.	Hlutdeild	Uppsöfnuð hlutdeild
Hrein eign til greiðslu lífeyris	217.024	36,2%	36,2%
Endurmat á verðbréfaeign	3.114	0,5%	36,7%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana (33. gr. laga nr. 1/1997)	255.253	42,6%	79,3%
Krafa á ríkissjóð vegna bakábyrgðar (32. gr. laga nr. 1/1997)	124.124	20,7%	100,0%
Áfallin skuldbinding skv. tryggingafræðilegri úttekt	**599.515**	**100,0%**	

úr B-deild sjóðsins. Hins vegar reynir ekki á þá ábyrgð nema til þess komi að B-deild LSR geti ekki lengur innt af hendi lífeyrisgreiðslur með tekjum sínum og eignum. Bakábyrgð ríkissjóðs var samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt í árslok 2013 metin á 124,1 milljarð kr. eða 20,7% af áfallinni skuldbindingu B-deildar LSR. Staðan versnaði milli ára í krónum talið en í árslok 2012 var bakábyrgð ríkissjóðs metin 118,2 milljarðar kr. eða um 20,6% af áfallinni skuldbindingu. Taflan hér að framan sýnir sundurliðun á hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum í árslok 2013. Ríkissjóður hefur greitt inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR umfram lagaskyldu en í árslok 2013 námu uppfærðar innborganir 187 milljörðum kr. Án aukagreiðslna ríkissjóðs hefði bakábyrgð hans verið 311,1 milljarður í árslok 2013.

Samsetning eigna B-deildar LSR upp í skuldbindingar

Haldið er sérstaklega utan um þær greiðslur sem ríkissjóður og aðrir launagreiðendur hafa greitt aukalega til sjóðsins inn á skuldbindingar sínar. Af eignum sjóðsins í árslok að fjárhæð 217 milljarðar kr. eru 189 milljarðar kr. vegna aukagreiðslna. Aðrar eignir sjóðsins voru 28 milljarðar kr. en til að mæta útgreiðslum er fyrst gengið á þær eignir. Áfallin staða sjóðsins var neikvæð um 63,3% í árslok 2013 og versnar um 17,5 milljarða kr. milli ára.

Hluti launagreiðenda hefur gert upp áfallnar skuldbindingar sínar og verður B-deild LSR að standa að fullu undir þessum hluta skuldbindinga með eignum sínum og bakábyrgð ríkissjóðs án frekari krafna á launagreiðendur. Af áfallinni skuldbindingu að fjárhæð 599,5 milljarðar kr. hafa 89 milljarðar verið endanlega gerðir upp. Listi yfir launagreiðendur sem gert hafa upp áfallna skuldbindingu gagnvart B-deild LSR er í skýringarlið nr. 23.

Skv. útreikningi tryggingastærðfræðings sjóðsins munu aðrar eignir B-deildar LSR til að mæta skuldbindingum verða uppurnar á árinu 2016. Frá þeim tímapunkti verða útgreiðslur fjármagnaðar með inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna. Vegna lokunar B-deildar LSR fyrir nýjum

Núvirtar eignir B-deildar LSR sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum

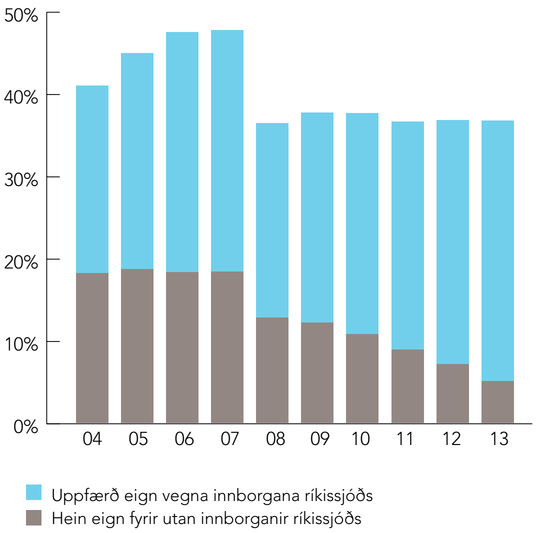

sjóðfélögum og þess hvernig réttindakerfið er byggt upp, lá fyrir að eignir til að mæta skuldbindingum myndu klárast á endanum. Ástæðan er sú að réttindakerfi B-deildar LSR er að hluta til byggt upp sem gegnumstreymiskerfi og að hluta með sjóðsöfnun. Þau réttindi sem sjóðfélagar ávinna sér eru mun meiri en hægt er að standa undir með 12% iðgjaldi. Eftir að B-deild LSR var lokað fyrir nýjum sjóðfélögum hafa lífeyrisgreiðslur verið margfalt hærri en hefðbundnar iðgjaldagreiðslur og hefur stærstur hluti af eignamyndun eftir það verið tilkominn vegna ávöxtunar, aukagreiðslna ríkissjóðs og uppgjörs á skuldbindingum. Þar sem eignum vegna aukagreiðslna ríkissjóðs er haldið til hliðar við útgreiðslur hefur gengið jafnt og þétt á aðrar eignir. Í ljósi fjárhagsstöðu B-deildar LSR er ljóst að það var heillavænlegt skref að ríkissjóður skyldi á sínum tíma hafa tekið þá ákvörðun að greiða aukalega til B-deildar LSR og dreifa þar með greiðslum sínum vegna bakábyrgðar til lengri tíma en ella.

B-deild LSR – samsetning eigna og tryggingafræðileg staða

(í millj. kr.)	2013		2012	
Aukagreiðslur ríkissjóðs	186.990		167.644	
Aukagreiðslur annarra launagreiðenda	1.996		1.765	
Aðrar eignir	28.039		38.595	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	217.024		208.004	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	217.024		208.004	
Endurmat verðbréfa	3.114		3.151	
Endurmetin hrein eign til greiðslu lífeyris	220.138		211.155	
Uppgerð áfallin skuldbinding	89.009		85.656	
Önnur áfallin skuldbinding	510.505		487.368	
Samtals áfallin skuldbinding	599.515		573.024	
Áfallin tryggingafræðileg staða	(379.376)	-63,3%	(361.870)	-63,2%

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum LH

Samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt voru skuldbindingar LH 72,9 milljarðar kr. í árslok 2013 en 67,7 milljarðar árið áður, sem er 7,8% hækkun milli ára.

Vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna hækkaði um 6% á árinu 2013. Frá ársbyrjun 1997, þegar mæling vísitölunnar hófst, hefur árleg hækkun vísitölunnar numið 8,1% að meðaltali. Til samanburðar hefur nafnávöxtun LH verið 8,5% að meðaltali. Hækkun á skuldbindingum sjóðsins má almennt rekja til launahækkana, kerfisbreytinga á launum, áunninna réttinda sem og breytinga á lífs- og örorkulíkum.

Þegar dagvinnulaun hjúkrunarfræðinga breytast hefur það bein áhrif á skuldbindingar vegna virkra sjóðfélaga og lífeyrisþega á eftirmannsreglu. Meðaltalshækkun dagvinnulauna allra opinberra starfsmanna hefur hins vegar áhrif á skuldbindingar vegna lífeyrisþega á meðaltalsreglu og sjóðfélaga með geymd réttindi, þ.m.t. þeirra sem fluttu sig yfir í A-deild LSR í ársbyrjun 1997.

Á næstu síðu má sjá töflu sem sýnir hvernig áfallin skuldbinding í árslok 2013 skiptist eftir flokkun launagreiðenda ásamt töflu yfir breytingar á áföllnum skuldbindingum á árinu 2013.

Skuldbindingar LH voru 33,8 milljarðar kr. í árslok 2003 og hafa aukist um 116,1% á undanförnum 10 árum en á sama tíma hafa eignir sjóðsins tvöfaldast. Hér til hliðar má sjá hvernig eignir LH hafa þróast sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum frá árinu 2004. Jafnframt sýnir súluritið hlutfall innborgana

Núvirtar eignir LH sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum

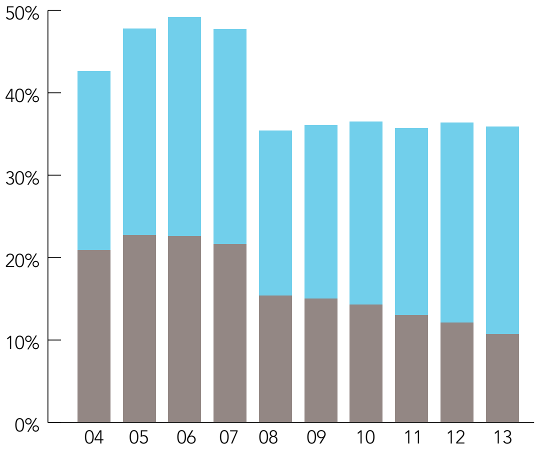

ríkissjóðs á móti öðrum eignum sjóðsins en í árslok 2013 námu uppfærðar innborganir ríkissjóðs 70,2% af eignum. Hlutfall eigna LH var 35,9% á móti áfallinni skuldbindingu í árslok 2013 og lækkaði um 0,5 prósentustig frá árinu áður. Ávöxtun eigna sjóðsins var 11,4% á árinu 2013 á meðan skuldbindingar hækkuðu um 7,8%. Undanfarin misseri hefur jafnt og þétt dregið úr nettóinnstreymi í sjóðinn vegna fækkunar greiðandi sjóðfélaga og aukinna lífeyrisgreiðslna og endurspeglast það í tryggingafræðilegri stöðu hans. Greiðslustreymi í sjóðinn er neikvætt og þarf hann að ganga á eignir sínar og ávöxtun þeirra til að greiða sjóðfélögum lífeyri.

LH – samsetning eigna og tryggingafræðileg staða

(í millj. kr.)	2013		2012	
Aukagreiðslur ríkissjóðs	18.255		16.318	
Aukagreiðslur annarra launagreiðenda	988		874	
Aðrar eignir	6.750		7.278	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	25.993		24.469	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	25.993		24.469	
Endurmat verðbréfa	179		177	
Endurmetin hrein eign til greiðslu lífeyris	26.173		24.647	
Uppgerð áfallin skuldbinding	95		81	
Önnur áfallin skuldbinding	72.848		67.601	
Samtals áfallin skuldbinding	72.944		67.682	
Áfallin tryggingafræðileg staða	**(46.771)**	**-64,1%**	**(43.035)**	**-63,6%**

Samsetning eigna LH upp í skuldbindingar

Haldið er sérstaklega utan um þær greiðslur sem ríkissjóður og aðrir launagreiðendur hafa greitt aukalega til sjóðsins inn á skuldbindingar sínar. Eignir sjóðsins í árslok 2013 voru 26 milljarðar kr. en þar af voru 19,2 milljarðar kr. vegna aukagreiðslna. Aðrar eignir sjóðsins voru 6,8 milljarðar kr. og er fyrst gengið á þær eignir til að mæta útgreiðslum. Áfallin staða sjóðsins var neikvæð um 64,1% í árslok 2013.

Skv. útreikningi tryggingastærðfræðings sjóðsins munu aðrar eignir sjóðsins til að mæta skuldbindingum verða uppurnar á árinu 2018. Frá þeim tímapunkti verða greiðslur úr sjóðnum fjármagnaðar með inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna. Þar sem innstreymi í sjóðinn er neikvætt þarf hann að ganga á eignir sínar til að greiða sjóðfélögum lífeyri. Ástæða þess að sjóðurinn mun tæmast er m.a. sú að lífeyrisgreiðslur hafa verið margfalt hærri en hefðbundnar iðgjaldagreiðslur inn í sjóðinn enda hefur honum hefur verið lokað fyrir nýjum sjóðfélögum og hefur stærstur hluti af eignamyndun hvers árs verið tilkominn vegna ávöxtunar og aukagreiðslna ríkissjóðs. Þá er réttindakerfi sjóðsins byggt upp með sama hætti og hjá B-deild LSR þar sem réttindi sem sjóðfélagar ávinna sér eru mun meiri en sjóðurinn getur staðið undir með 12% iðgjaldi.

Skuldbindingar launagreiðenda við LH vegna lífeyrishækkana fyrrverandi starfsmanna

Samkvæmt lögum um LH er ekki gert ráð fyrir því að iðgjöld og ávöxtun þeirra standi undir lífeyrisgreiðslum og skulu launagreiðendur endurgreiða sjóðnum þann hluta lífeyris sem er hækkun á áður úrskurðuðum lífeyri. Hafi lífeyrisþegi unnið hjá fleiri en einum launagreiðanda skiptist greiðslan hlutfallslega miðað við áunnin réttindi hjá hverjum launagreiðanda fyrir sig. Launagreiðendur eru krafðir um þessar greiðslur mánaðarlega. Sá hluti skuldbindinga LH sem launagreiðendur eiga að standa undir samkvæmt þessu ákvæði var metinn 36,4 milljarðar kr. í árslok 2013 eða um 49,9% af skuldbindingum sjóðsins. Skuldbindingar launagreiðenda voru metnar 33,8 milljarðar kr. í árslok 2012 og hækkuðu því um 7,8% milli ára. Flestir launagreiðendur hafa fært framangreinda kröfu sjóðsins til skuldar í ársreikningum sínum, þar á meðal ríkissjóður. Í ársreikningi LH eru kröfur á launagreiðendur settar fram sem eignir utan efnahagsreiknings.

Áfallin skuldbinding í árslok 2013, LH	Fjárhæð í millj. kr.
Ríkissjóður	64.731
Samrekstur ríkis og sveitafélaga	9
Stéttarfélög	99
Sveitarfélög	1.054
Uppgerðar skuldbindingar	95
Ýmsir aðrir aðilar	6.955
Samtals	**72.944**

Breyting áfallinnar skuldbindingar, LH	Fjárhæð í millj. kr.
Skuldbinding í árslok 2012	67.682
Vextir 2%	1.354
Nýjar skuldbindingar	468
Launahækkanir og annað	5.912
Lífeyrisgreiðslur á árinu	(2.472)
Skuldbinding í árslok 2013	**72.944**

Hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum LH í árslok 2013	Fjárhæð í millj. kr.	Hlutdeild	Uppsöfnuð hlutdeild
Hrein eign til greiðslu lífeyris	25.993	35,6%	35,6%
Endurmat á verðbréfaeign	179	0,2%	35,9%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana (20. gr. laga nr. 2/1997)	36.424	49,9%	85,8%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna bakábyrgðar (18. gr. laga nr. 2/1997)	10.347	14,2%	100,0%
Áfallin skuldbinding skv. tryggingafræðilegri úttekt	**72.944**	**100,0%**	

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

Árið 1999 ákvað fjármálaráðherra að ríkissjóður skyldi hefja greiðslur til B-deildar LSR og LH umfram lagaskyldu með það að markmiði að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum við sjóðina til lengri tíma. Aukagreiðslurnar hafa styrkt fjárhagsstöðu sjóðanna verulega og gert þeim kleift að mæta skuldbindingum með eignum sínum til lengri tíma en annars hefði orðið. Í kjölfar efnahagshrunsins hefur dregið verulega úr aukagreiðslum frá ríkissjóði.

Þær fjárhæðir sem ríkissjóður hefur greitt mynda inneign hjá sjóðunum og kemur hún til frádráttar skuldbindingum ríkissjóðs. Innborganir ríkissjóðs geta verið ýmist í formi beinna aukagreiðslna, viðbótariðgjalds frá stofnunum í A-hluta ríkissjóðs eða iðgjaldaviðbótar frá sveitarfélögum vegna grunnskólakennara sem annars hefði verið skilað til ríkissjóðs. Inneign ríkissjóðs er uppfærð í samræmi við vísitölu neysluverðs og hreina raunávöxtun sjóðanna.

Á árinu 2013 námu innborganir ríkissjóðs í formi viðbótariðgjalda 1,1 milljarði kr. og drógust saman um 1% milli ára. Frá árinu 1999 hefur ríkissjóður samtals greitt 88,6 milljarða kr. inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR og LH. Sú fjárhæð, uppfærð með verðbótum og hreinni raunávöxtun sjóðanna, nam samtals 205,2 milljörðum kr. í árslok 2013. Þar af námu uppsafnaðir vextir og verðbætur 116,6 milljörðum kr.

Í árslok 2013 nam hrein eign B-deildar LSR til greiðslu lífeyris 217 milljörðum kr. Þar af var inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna 187 milljarðar kr. eða 86,2%. Hrein eign LH í árslok 2013 nam hins vegar 26 milljörðum kr. og þar af var inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna 18,3 milljarðar eða 70,2%.

Samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt miðað við árslok 2013 var ógreidd bakábyrgð ríkissjóðs metin 124,1 milljarður kr. hjá B-deild LSR en 10,3 milljarðar kr. hjá LH. Ef ekki hefði komið til aukagreiðslna frá ríkissjóði hefði bakábyrgð hans í árslok 2013 verið 311,1 milljarður kr. vegna B-deildar LSR og 28,6 milljarðar kr. vegna LH. Framangreind bakábyrgð er vegna áfallinna lífeyrisskuldbindinga og tekur því ekki tillit til bakábyrgðar sem á eftir að myndast vegna iðgjaldagreiðslna í framtíðinni.

Innborganir ríkissjóðs – inneign í árslok

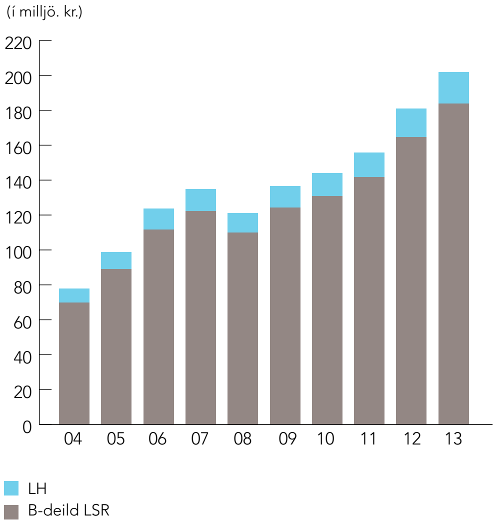

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar hjá LSR og LH

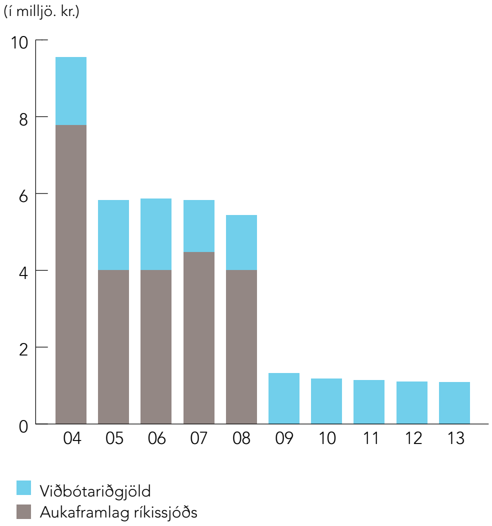

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

	B-deild LSR		Lsj. hjúkrunarfræðinga		Samtals	
(í millj. kr.)	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Inneign í ársbyrjun	167.644	144.389	16.318	14.157	183.962	158.545
Viðbótariðgjöld (A-hluti ríkissjóðs)	680	662	92	89	773	750
Viðbót vegna grunnskólakennara	317	350	0	0	317	350
Uppfærsla vegna vaxta og verðbóta	18.349	22.243	1.845	2.073	20.193	24.316
Samtals inneign í árslok	**186.990**	**167.644**	**18.255**	**16.318**	**205.244**	**183.962**

Ef horft er framhjá aukagreiðslum ríkissjóðs voru aðrar eignir B-deildar LSR 30 milljarðar kr. og LH 7,7 milljarðar kr. í árslok 2013. Samkvæmt framtíðarsjóðstreymi, sem tryggingastærðfræðingur sjóðanna hefur reiknað, munu aðrar eignir B-deildar LSR verða uppurnar á árinu 2016 og árið 2018 hjá LH. Ef engar aukagreiðslur hefðu komið frá ríkissjóði hefðu B-deild LSR og LH farið í þrot á þessum tímapunkti og allar greiðslur sjóðanna þurft að koma úr ríkissjóði og frá launagreiðendum sem eru í bakábyrgð vegna lífeyrisgreiðslna úr LH. Vegna aukagreiðslna ríkissjóðs hefur hins vegar tekist að fresta því til ársins 2027 að B-deild LSR og LH komist í þrot. Í þessum útreikningum er ekki gert ráð fyrir frekara aukaframlagi frá ríkissjóði, en gert er ráð fyrir að viðbótariðgjöld verði greidd áfram samhliða lögbundnum iðgjöldum um ókomna tíð.

Þegar eignir B-deildar LSR eru ekki lengur fyrir hendi munu allar greiðslur falla á ríkissjóð sem bakábyrgðaraðila. Á meðfylgjandi mynd sjást tekjur B-deildar LSR, ásamt greiðslum frá ríkissjóði vegna bakábyrgðar, sem munu gera deildinni kleift að standa undir skuldbindingum sínum. Greiðslur vegna bakábyrgðar vega þyngst í framtíðarsjóðstreyminu sem og greiðslur sem B-deild LSR fær frá launagreiðendum vegna hlutdeildar í lífeyrisgreiðslum. Deildin mun jafnframt fá fjárfestingartekjur af eignum sínum eins lengi og þær eru fyrir hendi ásamt iðgjöldum og viðbótariðgjöldum frá launagreiðendum og sjóðfélögum þar til kemur að töku lífeyris. Á myndinni má sjá þann hluta af bakábyrgð ríkissjóðs sem þegar hefur verið fjármagnaður með aukagreiðslum, alls 187 milljarðar kr. vegna B-deildar LSR. Greiðslur ríkissjóðs munu hefjast á árinu 2027 að öllu óbreyttu og verða að meðaltali 20,8 milljarðar kr. á ári næstu 10 árin eftir það, miðað við verðlag í árslok 2013, en fara svo lækkandi. Á sama tíma munu tekjur B-deildar LSR vegna hlutdeildar launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum nema tæpum 12,4 milljörðum en stærstur hluti þeirrar fjárhæðar kemur úr ríkissjóði. Þegar eignir LH verða uppurnar á árinu 2027 munu samsvarandi árlegar greiðslur til LH nema 3,1 milljarði kr. vegna bakábyrgðar og 1,3 milljörðum kr. vegna hlutdeildar í lífeyrisgreiðslum næstu 10 árin eftir það, miðað við verðlag í árslok 2013. Í ljósi þessa er mikilvægt að ríkissjóður hefji aftur aukagreiðslur til sjóðanna til að dreifa greiðslum vegna bakábyrgðar til lengri tíma en ella.

Viðbótariðgjöld annarra launagreiðenda

Fjármálaráðuneytið hefur ákveðið að ríkisstofnunum í B- og C-hluta ríkissjóðs og sjálfseignarstofnunum, sem njóta fjárframlaga frá ríkissjóði, sé skylt að greiða viðbótariðgjald umfram 12% lögbundið iðgjald af dagvinnulaunum til B-deildar LSR og LH. Markmiðið með greiðslu viðbótariðgjalds er að greiðslurnar gangi upp í samtímaskuldbindingu einstakra stofnana. Flestar stofnanir, sem gert hafa upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild LSR, greiða viðbótariðgjald sem kemur þá til frádráttar við uppgjör á árlegri skuldbindingu. Viðbótariðgjöld launagreiðenda utan A-hluta ríkissjóðs má sjá í töflunni hér að neðan.

Innborganir ríkissjóðs
Uppsafnaðar innborganir og ávöxtun

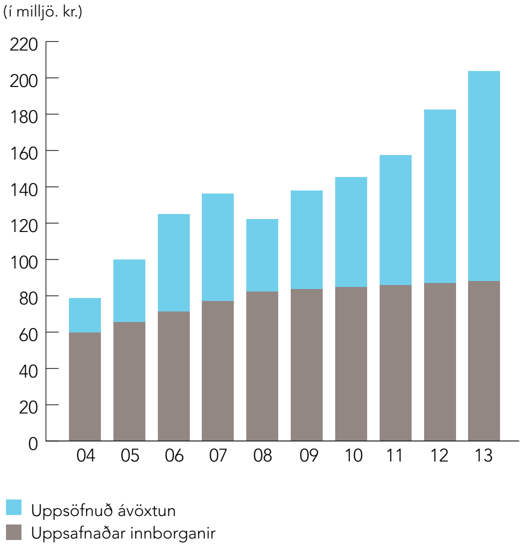

Tekjur B-deildar LSR og fjármögnun á bakábyrgð ríkissjóðs (á verðlagi árslока 2013)

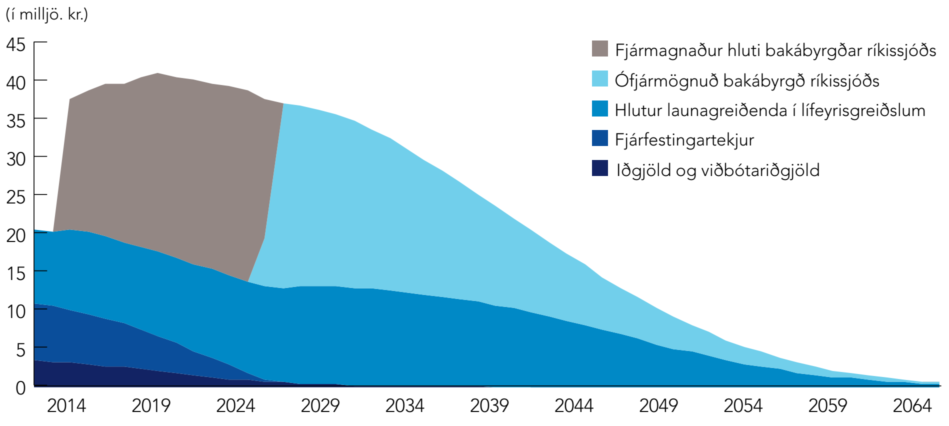

B-deild LSR – bakábyrgð ríkissjóðs

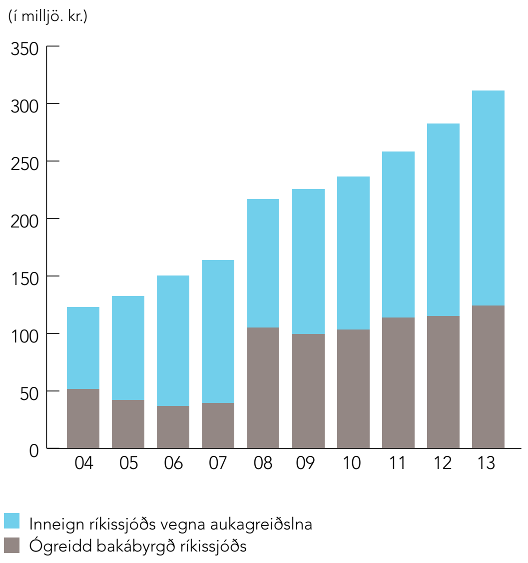

B-deild LSR – hrein eign til greiðslu lífeyris

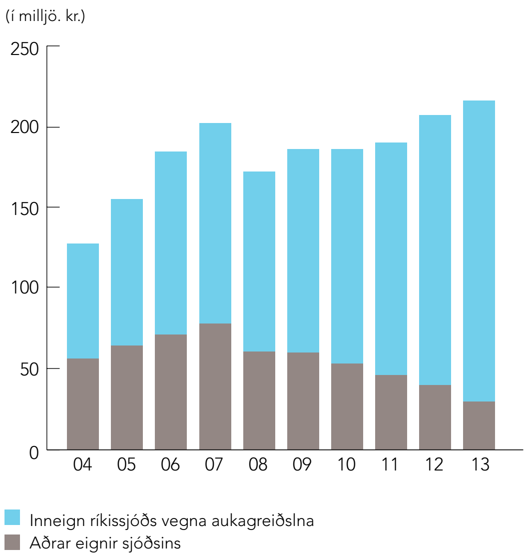

LH – bakábyrgð ríkissjóðs og annarra launagreiðenda

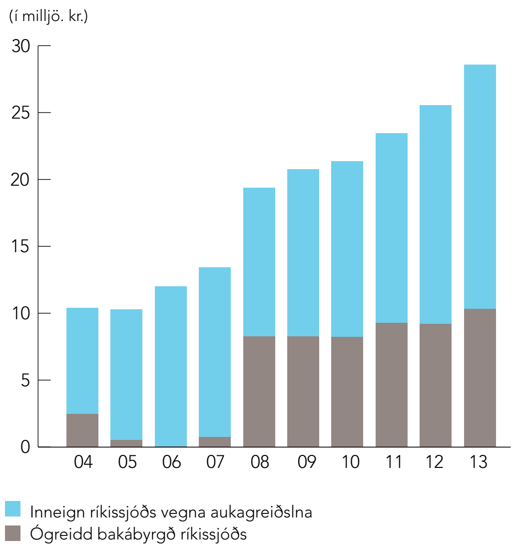

LH – hrein eign til greiðslu lífeyris

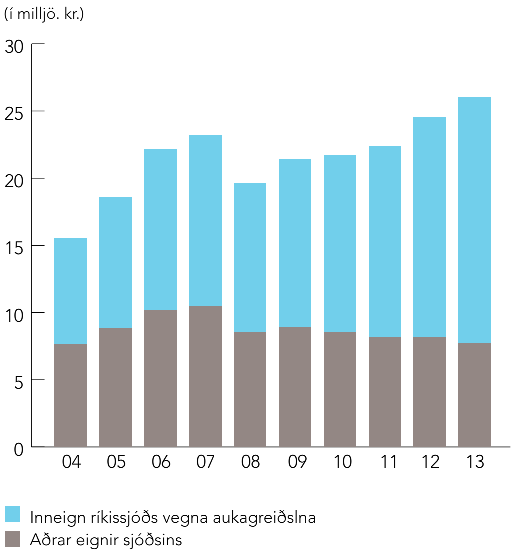

Viðbótariðgjöld annarra launagreiðenda

	B-deild LSR		Lsj. hjúkrunarfræðinga		Samtals	
(í millj. kr.)	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Óráðstafað viðbótariðgjald frá fyrra ári	1.765	1.485	874	748	2.639	2.232
Viðbótariðgjöld ársins	92	117	16	17	109	134
Ráðstafað vegna uppgjörs skuldbindinga	(54)	(64)	0	(1)	(54)	(65)
Uppfærsla vegna vaxta og verðbóta	193	228	98	109	291	337
Inneign launagreiðenda í árslok	**1.996**	**1.765**	**988**	**874**	**2.984**	**2.639**

Starfsemi

Starfsemi Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins má skipta í 6 meginsvið; áhættustýringarsvið, eignastýringarsvið, fjárreiðusvið, réttindasvið, upplýsingatæknisvið og framkvæmdastjórn. Undir réttindasvið falla iðgjaldadeild, lánadeild, lífeyrisdeild og séreignar- og kynningarmál auk þjónustudeildar. Stöðugildi voru 44,3 á árinu 2013 og fjölgaði þeim um tæplega fjögur stöðugildi frá árinu áður. Skýrist það meðal annars af ráðningu skjala- og gæðastjóra og forstöðumanns áhættustýringar.

LSR starfar í þremur deildum, A-deild, B-deild og séreignardeild. Deildirnar lúta sömu stjórn en eru fjárhagslega sjálfstæðar. LSR annast allan rekstur Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga en hann hefur sína eigin stjórn. Þá sér LSR jafnframt um utanumhald á réttindum og greiðslu lífeyris til fyrrum alþingismanna og ráðherra og fyrir Eftirlaunasjóð fyrrum starfsmanna Útvegsbanka Íslands.

Rafræn skjalastýring hjá LSR

LSR hefur innleitt rafræna skjalastýringu í samstarfi við Gagnavörsluna hf. ásamt því að taka í notkun skjalastýringarkerfið CoreData sem heldur utan um öll skjöl og gögn sjóðsins. Notkun CoreData mun einfalda skjalavistun, verkefnastýringu og yfirsýn auk þess sem kerfið hefur verið samþætt öðrum upplýsingakerfum hjá sjóðnum. Endurbættir verkferlar hafa verið innleiddir en undanfarin ár hefur starfsemi LSR verið kortlögð samhliða því að farið var yfir alla verkferla, ferlalýsingar og verklagsreglur.

Athugun Fjármálaeftirlitsins á starfsemi LSR

Samkvæmt 44. gr. laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, skal Fjármálaeftirlitið (FME) hafa eftirlit með því að starfsemi lífeyrissjóða sé í samræmi við ákvæði laganna, reglur sem settar eru samkvæmt þeim og samþykktir lífeyrissjóða. Þá kveður 9. gr. laga nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, á um að FME skuli athuga rekstur eftirlitsskyldra aðila svo oft sem þurfa þykir og getur það í þeim tilgangi gert vettvangskannanir eða óskað eftir upplýsingum um starfsemina.

Í gegnum tíðina hefur FME reglulega kallað eftir gögnum varðandi afmarkaða þætti í starfsemi LSR. Í september 2013 óskaði FME hins vegar eftir ítarlegum gögnum um flesta þætti í starfsemi sjóðsins, þar á meðal yfirlit yfir allar innri reglur og verkferla. Mánuði síðar fór svo fram vettvangsathugun FME á starfseminni. Í mars 2014 skilaði FME skýrslu til sjóðsins um niðurstöður athugunarinnar. Þar kemur fram að „FME telur að þeir þættir sem vettvangsathugunin beindist að séu almennt í mjög góðu horfi og að stjórnendur LSR hafi gott viðhorf til eftirlits. Það endurspeglast meðal annars í fáum athugasemdum og ábendingum að teknu tilliti til þess hve athugun FME var ítarleg og umfangsmikil.“ FME hefur birt tilkynningu á heimasíðu sinni vegna athugunarinnar í samræmi við gagnsæisstefnu FME.

Yfirlit réttinda í lífeyrissjóðum í gegnum Lífeyrisgáttina

Sjóðfélagar LSR og LH hafa um árabil haft aðgang að sjóðfélagavef á heimasíðu sjóðanna og geta þar nálgast upplýsingar, m.a. um áunnin réttindi, iðgjalda- og lífeyrisgreiðslur ásamt rafrænum launaseðlum fyrir lífeyrisþega.

Í nóvember 2013 opnuðu LSR og LH, í samstarfi við aðra lífeyrissjóði, aðgang að upplýsingum um áunnin réttindi í öðrum lífeyrissjóðum í gegnum Lífeyrisgáttina. Lífeyrisgáttin nær til innlendra lífeyrissjóða og í gegnum hana hafa sjóðfélagar nú aðgengi að upplýsingum um áunnin lífeyrisréttindi sín á einum stað. Þannig er auðveldara fyrir sjóðfélaga að fá upplýsingar og þekkja rétt sinn. Lífeyrisgáttin er aðgengileg í gegnum sjóðfélagavef sjóðanna.

Þjónusta við sjóðfélaga

Til viðbótar við upplýsingar sem eru aðgengilegar á vefnum geta sjóðfélagar alltaf leitað til starfsfólks sjóðanna með sín mál. Ráðgjafar þjónustudeildar leggja áherslu á að veita sjóðfélögum góða þjónustu, ráðgjöf og upplýsingar.

Hjá þjónustudeildinni er hægt að fá ráðgjöf varðandi lánamál, hvort sem er vegna nýs láns, greiðsluvanda eða aðgerða ríkisstjórnarinnar í skuldamálum einstaklinga. Mikilvægt er að sjóðfélagar þekki lífeyrisrétt sinn og séu meðvitaðir um þau réttindi sem þeir eiga. Þegar kemur að töku lífeyris er svo að ýmsu að huga og því gott að leita til þjónustudeildar í tíma og fá heildarráðgjöf í lífeyrismálum.

Séreign LSR býður upp á 3 fjárfestingarleiðir og veitir þjónustudeildin m.a. ráðgjöf varðandi val á fjárfestingarleið, uppbyggingu viðbótarlífeyrissparnaðar og úttekt á sparnaði.

Fremri röð frá vinstri:
Haukur Hafsteinsson
Agni Ásgeirsson
Helgi Þór Jónsson
Guðrún G. Baldvinsdóttir
Kristíanna Jessen
Ólöf Edda Eysteinsdóttir
Ágústa Hrönn Gísladóttir
Þorkell Sigurgeirsson
Birgir Stefánsson
Kristín Nielsen
Brynja Rut Brynjarsdóttir
Ásgrímur Skarphéðinsson
Ólöf Sigurjónsdóttir
Arnfríður Einarsdóttir
Tinna Ösp Skúladóttir
Regína Bettý Hansdóttir
Ingibjörg Thorarensen
Elsa Margrét Böðvarsdóttir
Guðný Jónsdóttir
Ásta Sigrún Karlsdóttir

Aftari röð frá vinstri:
Erna Guðmundsdóttir
Þorbjörg G. Blandon
Baldur Þór Vilhjálmsson
Sólveig Heimisdóttir
Jónas Hallgrímsson
Harpa Dögg Kristinsdóttir
Hulda Jakobsdóttir
Aníta Guðlaugsdóttir
Halla Kristjánsdóttir
Rakel Lind Hauksdóttir
Brynja Gunnlaugsdóttir
Björn Hjaltested Gunnarsson
Elísabet Þórey Þórisdóttir
Íris Guðmundsdóttir
Þóra Bryndís Árnadóttir
Anna Hugrún Jónasdóttir
Bryndís Richter
Kristín Kristjánsdóttir
Ingunn Ragna Arnarsdóttir

Á myndina vantar:
Önnu G. Jóhannsdóttur
Önnu Sigríði Arnardóttur
Önnu Sk. Gunnarsdóttur
Esther Sigurðardóttur
Þorbjörgu Sigurðardóttur
Þórunni Magnúsdóttur
Völu Rebekku Þorsteinsdóttur

LSR og LH

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2013

	Samtals LSR og LH	
	2013	2012
Iðgjöld		
Iðgjöld sjóðfélaga	5.704.083	5.423.436
Iðgjöld launagreiðenda	15.707.412	14.754.861
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(22.723)	(13.534)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	251.668	223.613
Lífeyrishækkanir	10.311.051	9.499.642
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	572.343	567.007
Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar	1.143.786	1.169.694
Iðgjöld alls	33.667.620	31.624.720
Lífeyrir		
Lífeyrir	31.825.313	29.135.811
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	190.474	53.929
Lífeyrir alls	32.015.787	29.189.740
Fjárfestingartekjur		
Tekjur af eignarhlutum	15.398.737	16.233.464
Vaxtatekjur og gengismunur	32.341.881	44.071.002
Breytingar á niðurfærslu	1.168.884	(2.178.067)
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	114.750	(501.303)
Fjárfestingartekjur alls	49.024.252	57.625.096
Fjárfestingargjöld		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	447.044	384.676
Rekstrarkostnaður		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	426.498	378.926
Gjald til ríkissjóðs		
Tímabundinn skattur	0	23.916
Aðrar tekjur		
Aðrar tekjur	29.751	27.295
Hækkun á hreinni eign á árinu	49.832.296	59.299.852
Hrein eign frá fyrra ári	461.114.347	401.814.494
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	**510.946.642**	**461.114.347**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

A-deild LSR		B-deild LSR		Séreign LSR		LH	
2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
4.693.914	4.322.388	629.947	686.412	318.857	350.472	61.365	64.164
13.493.435	12.424.861	1.712.386	1.817.657	328.419	344.133	173.172	168.209
(7.700)	(8.135)	(3.635)	(13.105)	(11.388)	7.834	0	(128)
117.954	101.807	110.850	99.477	0	0	22.865	22.329
0	0	9.372.505	8.677.761	0	0	938.546	821.881
0	0	569.439	562.974	0	0	2.905	4.033
0	0	1.035.220	1.064.574	0	0	108.565	105.120
18.297.604	16.840.923	13.426.712	12.895.750	635.888	702.439	1.307.417	1.185.608
2.534.952	2.022.769	26.365.729	24.193.465	452.579	713.901	2.472.053	2.205.676
154.031	40.631	32.962	12.003	0	0	3.480	1.296
2.688.984	2.063.400	26.398.691	24.205.468	452.579	713.901	2.475.533	2.206.971
8.134.881	7.549.818	6.277.895	7.575.958	167.969	112.783	817.992	994.905
14.365.135	18.086.067	15.507.320	22.699.821	644.557	813.734	1.824.869	2.471.380
462.746	(879.438)	599.325	(1.117.524)	(187)	0	107.001	(181.104)
32.130	(150.305)	68.850	(306.520)	4.590	(2.154)	9.180	(42.324)
22.994.892	24.606.142	22.453.389	28.851.735	816.929	924.363	2.759.042	3.242.857
205.094	167.150	205.876	186.313	3.387	2.760	32.687	28.453
115.278	103.736	270.055	236.443	5.445	5.308	35.720	33.439
0	20.213	0	3.170	0	0	0	533
13.594	12.232	14.850	13.697	0	0	1.307	1.366
38.296.734	39.104.797	9.020.330	17.129.788	991.406	904.833	1.523.826	2.160.435
218.446.796	179.341.999	208.003.894	190.874.107	10.194.253	9.289.421	24.469.402	22.308.968
256.743.530	**218.446.796**	**217.024.224**	**208.003.894**	**11.185.660**	**10.194.253**	**25.993.228**	**24.469.402**

Efnahagsreikningur 31.12.2013

Eignir	Samtals LSR og LH 2013	2012
Fjárfestingar		
Húseign og lóð	457.939	455.292
Verðbréf með breytilegum tekjum	212.205.529	175.576.171
Verðbréf með föstum tekjum	212.362.228	209.894.616
Veðlán	63.060.563	62.092.554
Aðrar fjárfestingar	5.050.024	4.770.224
Fjárfestingar alls	493.136.284	452.788.857
Kröfur		
Kröfur á launagreiðendur	2.154.357	2.218.377
Ýmsar kröfur	30.434	268.781
Kröfur alls	2.184.791	2.487.159
Aðrar eignir		
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	60.938	55.523
Sjóður og bankareikningar	22.283.753	22.007.183
Aðrar eignir alls	22.344.691	22.062.706
Eignir samtals	**517.665.765**	**477.338.722**
Skuldir		
Skuldbindingar		
Áfallin lífeyrisskuldbinding	145.724	128.915
Skuldbindingar alls	145.724	128.915
Viðskiptaskuldir		
Aðrar skuldir	1.204.874	1.113.515
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	5.368.526	14.981.944
Viðskiptaskuldir alls	6.573.399	16.095.460
Skuldir samtals	**6.719.123**	**16.224.375**
Hrein eign til greiðslu lífeyris	**510.946.642**	**461.114.347**
Eignir utan efnahagsreiknings		
Krafa á launagreiðendur skv. 33. gr. laga nr. 1/1997 og 20. gr. laga nr. 2/1997	291.676.823	277.484.554

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

A-deild LSR		B-deild LSR		Séreign LSR		LH	
2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
457.939	455.292	0	0	0	0	0	0
92.104.432	71.139.233	101.818.495	88.370.996	5.693.304	5.048.962	12.589.298	11.016.980
119.311.807	109.127.831	82.446.207	89.354.425	359.233	360.459	10.244.981	11.051.902
28.510.657	26.502.031	32.191.363	33.096.589	0	0	2.358.543	2.493.933
101.490	212.393	158.134	122.293	4.790.401	4.401.856	0	33.682
240.486.325	207.436.780	216.614.198	210.944.303	10.842.938	9.811.277	25.192.822	24.596.498
1.253.140	1.206.862	828.948	979.100	11.914	0	60.354	32.415
18.489	123.341	4.406	120.866	7.521	8.352	19	16.223
1.271.629	1.330.203	833.354	1.099.966	19.435	8.352	60.373	48.638
27.422	24.985	27.422	24.985	0	0	6.094	5.552
16.665.977	14.349.339	4.089.458	6.163.606	402.104	522.744	1.126.214	971.495
16.693.399	14.374.324	4.116.880	6.188.591	402.104	522.744	1.132.308	977.047
258.451.353	**223.141.307**	**221.564.433**	**218.232.860**	**11.264.476**	**10.342.372**	**26.385.503**	**25.622.183**
38.575	32.575	95.402	85.881	0	0	11.747	10.459
38.575	32.575	95.402	85.881	0	0	11.747	10.459
110.243	121.640	956.827	861.252	48.053	46.087	89.751	84.537
1.559.005	4.540.295	3.487.980	9.281.833	30.764	102.032	290.777	1.057.785
1.669.248	4.661.935	4.444.807	10.143.084	78.816	148.119	380.528	1.142.322
1.707.823	**4.694.510**	**4.540.209**	**10.228.966**	**78.816**	**148.119**	**392.275**	**1.152.781**
256.743.530	**218.446.796**	**217.024.224**	**208.003.894**	**11.185.660**	**10.194.253**	**25.993.228**	**24.469.402**
		255.252.622	243.684.084			36.424.201	33.800.470

	A-deild LSR		B-deild LSR		Séreign LSR		LH	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	18.251.325	16.866.670	13.576.864	12.935.904	623.974	702.680	1.279.478	1.177.905
	2.229.209	1.950.997	2.623.209	1.934.405	300.662	319.640	191.643	230.429
	10.640.960	9.377.522	12.565.521	11.654.809	12.407	33.816	1.357.876	1.190.271
	7.005.431	4.524.985	10.627.662	6.655.574	860.811	196.816	1.485.937	645.763
	2.241.520	14.642.032	2.731.765	15.556.875	0	28.789	382.227	1.510.895
	110.903	91.999	0	91.999	0	0	33.682	20.444
	40.479.348	47.454.205	42.125.020	48.829.565	1.797.854	1.281.742	4.730.844	4.775.707
	2.681.184	2.006.363	26.302.753	24.194.236	450.029	717.096	2.471.514	2.190.893
	209.219	163.808	201.888	190.574	3.387	2.760	31.510	28.453
	105.603	98.734	262.174	241.849	476	5.729	33.557	30.445
	2.949.159	0	5.725.003	0	66.678	0	757.828	0
	0	125.771	0	152.201	0	0	0	17.627
	5.945.166	2.394.676	32.491.818	24.778.860	520.571	725.584	3.294.409	2.267.417
	34.534.182	45.059.529	9.633.202	24.050.705	1.277.283	556.157	1.436.434	2.508.290
	15.007.840	10.644.981	10.287.148	6.603.696	1.009.378	146.912	1.193.202	666.229
	14.335.208	30.109.950	714.643	11.237.549	0	64.499	61.451	1.514.698
	2.857.856	1.648.325	662.690	570.482	388.545	399.490	25.500	17.750
	16.640	286.902	42.868	25.181	0	0	1.562	5.596
	32.217.544	**42.690.157**	**11.707.349**	**18.436.908**	**1.397.923**	**610.901**	**1.281.715**	**2.204.274**
	2.316.638	2.369.372	(2.074.148)	5.613.797	(120.640)	(54.744)	154.719	304.016
	14.349.339	11.979.967	6.163.606	549.809	522.744	577.488	971.495	667.478
	16.665.977	**14.349.339**	**4.089.458**	**6.163.606**	**402.104**	**522.744**	**1.126.214**	**971.495**

Sjóðstreymi fyrir árið 2013

	Samtals LSR og LH	
	2013	2012
Inngreiðslur		
Iðgjöld	33.731.641	31.683.159
Fjárfestingartekjur	5.344.723	4.435.471
Afborganir verðbréfa	24.576.764	22.256.418
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	19.979.841	12.023.138
Seld verðbréf með föstum tekjum	5.355.512	31.738.590
Seldar fullnustueignir og aðrar inngreiðslur	144.585	204.441
Inngreiðslur	89.133.065	102.341.218
Útgreiðslur		
Lífeyrir	31.905.480	29.108.587
Fjárfestingargjöld	446.005	385.594
Rekstrarkostnaður án afskrifta	401.811	376.756
Gjaldmiðlavarnasamningar	9.498.669	0
Greiddur tímabundinn skattur	0	295.599
Útgreiðslur	42.251.965	30.166.536
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	46.881.101	72.174.682
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	27.497.568	18.061.818
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	15.111.302	42.926.696
Ný veðlán og útlán	3.934.591	2.636.047
Varanlegir rekstrarfjármunir og fullnustueignir	61.070	317.679
Ráðstöfun alls	**46.604.531**	**63.942.240**
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	276.570	8.232.442
Handbært fé í ársbyrjun	22.007.183	13.774.742
Handbært fé í árslok	**22.283.753**	**22.007.183**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Ársreikningur 2013

Skýrsla stjórnar

Eignir og ávöxtun

Hrein eign LSR til greiðslu lífeyris nam 485 milljörðum kr. í árslok 2013. Eignirnar jukust um 48,3 milljarða kr. á árinu eða sem nemur 11,1%. Í árslok 2013 voru eignir A-deildar 256,7 milljarðar kr., eignir B-deildar 217 milljarðar kr. og Séreignar LSR 11,2 milljarðar kr.

Ávöxtun á árinu 2013 var góð en nafnávöxtun sjóðsins var 10,5%. Hrein raunávöxtun sjóðsins, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum, var 6,5% á árinu 2013 samanborið við 9,1% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ár er 4,5% en 2,4% sé horft til síðustu 10 ára. Frá árinu 1991 er meðaltal hreinnar raunávöxtunar 3,9% en í tryggingafræðilegri úttekt er miðað við 3,5% ávöxtun til langs tíma.

Nafnávöxtun A-deildar var 10,1% á árinu 2013 en hrein raunávöxtun var 6,1% samanborið við 8,1% árið á undan. Nafnávöxtun B-deildar var 11% á árinu 2013 en hrein raunávöxtun var 7% samanborið við 10,4% árið á undan.

Fjárfestingarstefna Séreignar LSR er mismunandi eftir fjárfestingarleiðum en í þeim er vægi hlutabréfa og skuldabréfa mismunandi og sveiflast ávöxtun þeirra þar af leiðandi mismikið. Nafnávöxtun Leiðar I á árinu 2013 var 9,7% og 8,7% hjá Leið II. Leið III samanstendur af bundnum innlánsreikningum og skilaði 5,8% nafnávöxtun á árinu 2013. Hrein raunávöxtun Leiðar I á árinu 2013 var 5,7%, 4,8% hjá Leið II og 2% hjá Leið III.

Á árinu 2013 var raunávöxtun innlendra skuldabréfa 4,1%, innlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina 25,8% og erlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina 7,8%, umreiknað í íslenskar krónur.

Í árslok 2013 voru hlutabréf 34,6% af verðbréfaeign sjóðsins, en hlutfallið var 29,7% árið áður. Hlutabréf námu 30% af verðbréfaeign A-deildar í árslok en samsvarandi hlutfall hjá B-deild var 40,5%. Verðbréfaeign LSR skiptist þannig að 68,8% voru í íslenskum krónum og 31,2% voru í erlendum gjaldmiðlum.

Fjárfestingar

Fjárfestingar að teknu tilliti til seldra verðbréfa námu 20,1 milljarði kr. á árinu 2013. Hjá A-deild var fjárfest fyrir 22,9 milljarða kr., hjá B-deild var sala umfram kaup 3 milljarðar kr. og hjá Séreign LSR var fjárfest fyrir 149 milljónir kr.

Fjárfestingar á árinu 2013 skiptust þannig að 9,8 milljarðar kr. fóru í innlend skuldabréf og 12,8 milljarðar kr. í innlend hlutabréf. LSR var nettóseljandi erlendra hlutabréfa að fjárhæð 1,5 milljarðar kr. og endurgreiðslur úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu námu 1 milljarði kr. Nettó útlán til sjóðfélaga námu 1,5 milljörðum kr.

Gjaldmiðlavarnasamningar

Við frágang á ársuppgjöri 2012 var búið að semja um uppgjör allra gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings og var umsamin fjárhæð færð í ársreikning sjóðsins það ár. Á árinu 2013 var gengið frá fullnaðaruppgjöri við skilanefnd Kaupþings vegna gjaldmiðlavarnasamninga. Í árslok 2013 voru eftirstöðvar skuldar við skilanefnd Glitnis vegna gjaldmiðlavarnasamninga 5,1 milljarður kr. og kemur fjárhæðin til greiðslu á næstu árum. Óvissa er þó um greiðslu á hluta þessarar fjárhæðar vegna dómsmáls sem LSR hefur höfðað vegna víkjandi skuldabréfs á Glitni. Verði málið úrskurðað sjóðnum í hag á hann skuldajafnanlega kröfu að fjárhæð 3,8 milljarðar kr. á hendur skilanefnd Glitnis.

Iðgjöld

Lögbundin iðgjöld ársins, ásamt réttindaflutningum og endurgreiðslum, námu 21,2 milljörðum kr. og hækkuðu þau um 6,1% milli ára. Um 86% af iðgjaldagreiðslum ársins 2013 fóru til A-deildar sjóðsins eða 18,2 milljarðar kr. og hækkuðu um 8,6% milli ára. Iðgjaldagreiðslur til B-deildar námu 2,3 milljörðum kr. á síðasta ári og lækkuðu um 6,1% milli ára. Iðgjaldagreiðslur til Séreignar LSR námu 636 milljónum kr. á síðasta ári og lækkuðu um 9,5% milli ára.

Alls greiddi 29.491 sjóðfélagi að meðaltali iðgjald í hverjum mánuði til LSR á árinu 2013 og fækkaði þeim um 0,7% milli ára. Í heildina greiddu 33.690 sjóðfélagar iðgjald til LSR á árinu 2013 og fækkaði þeim um 1,8% milli

ára. Virkir sjóðfélagar voru 23.066 hjá A-deild og fjölgaði þeim um 1,7% milli ára. Hjá B-deild voru virkir sjóðfélagar 3.856 og fækkaði um 10,6% milli ára. Virkir sjóðfélagar hjá Séreign LSR voru 2.569 og fækkaði um 4,4% á árinu 2013.

Í árslok 2013 áttu 55.856 sjóðfélagar skráð réttindi hjá A-deild sjóðsins og 37.426 hjá B-deild. Sjóðfélagar með inneign hjá Séreign LSR voru 4.974 í árslok.

Innborganir ríkissjóðs og uppgjör skuldbindinga gagnvart B-deild

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við B-deild í formi viðbótariðgjalda námu 997 milljónum kr. á árinu 2013 en voru 1.012 milljónir kr. árið áður. Innborganir annarra launagreiðenda í formi viðbótariðgjalda námu 38 milljónum kr. á árinu 2013 en voru 53 milljónir kr. árið áður.

Innborganir ríkissjóðs eru vaxtareiknaðar til samræmis við ávöxtun B-deildar og mynda inneign sem er dregin frá skuldbindingum. Með aukagreiðslum er ríkissjóður að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum til lengri tíma en hann er bakábyrgur fyrir skuldbindingum B-deildar. Inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna nam 187 milljörðum kr. í árslok 2013 og hækkaði hún um 19,3 milljarða kr. milli ára. Uppgjör launagreiðenda á lífeyrisskuldbindingum sínum gagnvart B-deild námu 569 milljónum kr. á árinu 2013 á móti 563 milljónum kr. árið áður.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur LSR voru 29,4 milljarðar kr. á árinu 2013 og hækkuðu um 9% milli ára. Þar af voru 26,4 milljarðar kr. greiddar úr B-deild eða 90%. Lífeyrisgreiðslur A-deildar námu 2,5 milljörðum kr. í stað 2 milljarða kr. á árinu 2012. Lífeyrisgreiðslur Séreignar LSR námu 453 milljónum kr. árið 2013 en þar af voru 186 milljónir kr. greiddar út vegna tímabundinnar heimildar til útgreiðslu séreignarsparnaðar. Alls fengu 17.590 einstaklingar greiddan lífeyri hjá deildum LSR á árinu og fjölgaði lífeyrisþegum um 4,8% milli ára. Úr B-deild fengu 13.284 lífeyrisþegar greiddan lífeyri, 3.648 úr A-deild og 658 úr Séreign LSR. Endurgreiðslur launagreiðenda á lífeyrisgreiðslum B-deildar námu 9,4 milljörðum kr. á árinu og hækkuðu um 8% milli ára.

Rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld

Á árinu 2013 námu rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld 805 milljónum kr. en voru 702 milljónir kr. árið áður og hækkuðu um 14,7% milli ára. Aðrar tekjur námu 28 milljónum kr. á árinu 2013 og hækkuðu um 9,7% milli ára. Kostnaður að frátöldum öðrum tekjum var 0,17% af meðaleignum sjóðsins árið 2013. Þar af nam rekstrarkostnaður 0,08% af meðaleignum.

Launakostnaður sjóðsins nam 408 milljónum kr. árið 2013 og skiptist þannig að heildarfjárhæð launa var 332 milljónir kr. og launatengd gjöld 75 milljónir kr. Stöðugildi voru 41 á árinu 2013.

Tryggingafræðileg úttekt og hrein eign til greiðslu lífeyris

A-deild

Áfallin skuldbinding A-deildar í árslok 2013 var 267,1 milljarður kr. Á móti nam hrein eign A-deildar til greiðslu lífeyris 256,7 milljörðum kr. en var 218,4 milljarðar kr. í árslok 2012. Endurmetnar eignir A-deildar í árslok 2013 voru 261,4 milljarður kr. eða 2,2% lægri en áfallin skuldbinding.

Heildarstaða A-deildar, þ.e. þegar reiknað er með að núverandi sjóðfélagar greiði áfram iðgjöld til ellilífeyrisaldurs og ávinni sér réttindi í samræmi við það, er neikvæð um 63,1 milljarð kr. eða sem nemur 11,7% af heildarskuldbindingum. Heildarstaða sjóðsins batnaði um 0,8% milli ára. Framlag launagreiðenda til A-deildar er nú 11,5% af heildarlaunum og er það breytilegt samkvæmt lögum sjóðsins en miðað er við að sjóðurinn eigi að jafnaði nægar eignir til að standa undir lífeyrisskuldbindingum sínum. Iðgjaldahlutfall launagreiðenda skal endurskoða árlega.

Munur milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga hefur nú verið meiri en 10% sex ár í röð. Samkvæmt 2. mgr. 39. gr. laga nr. 129/1997, sbr. ákvæði til bráðabirgða nr. VI, skal stjórn sjóðsins gera nauðsynlegar ráðstafanir til að rétta af fjárhag hans. Stjórn sjóðsins hefur tekið til skoðunar mögulegar leiðir til að bregðast við neikvæðri tryggingafræðilegri stöðu A-deildar en samkvæmt reglum sjóðsins þarf stjórn hans að bregðast við fyrir 1. október n.k.

B-deild

Áfallin skuldbinding B-deildar í árslok 2013 var 599,5 milljarðar kr. og hækkaði hún um 4,6% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingafræðinga eiga launagreiðendur að standa undir 255,3 milljörðum kr. af skuldbindingum B-deildar með greiðslu lífeyrishækkana. Skuldbindingar sem deildin á sjálf að standa undir eru því 344,3 milljarðar kr. Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign til greiðslu lífeyris 217 milljarðar kr. í árslok 2013 og endurmetin hrein eign hans 220,1 milljarður kr.

Eins og fram kom í umfjöllun um iðgjöld hér að framan hefur ríkissjóður greitt aukalega inn á skuldbindingar sínar við B-deild. Í árslok 2013 námu uppfærðar greiðslur ríkissjóðs 187 milljörðum kr. og innborganir annarra launagreiðenda 2 milljörðum kr.

Stjórn sjóðsins hefur látið gera úttekt á framtíðargreiðsluflæði B-deildar og samkvæmt niðurstöðum hennar mun sjóðurinn tæmast á árinu 2027 ef ekki koma til frekari aukagreiðslur frá ríkissjóði.

Lokaorð

Stærsta óvissuatriðið sem snýr að sjóðnum er fjármögnun á skuldbindingum hans til framtíðar. Of mikill munur er á milli eigna og skuldbindinga í A-deild og er nauðsynlegt að bregðast við þeim vanda sem fyrst. Þá er ljóst að eignir B-deildar munu tæmast mörgum árum áður en skuldbindingar hafa verið greiddar að fullu. Nauðsynlegt er að ríkissjóður sem bakábyrgðaraðili setji fram áætlun um hvernig bregðast skuli við þeirri stöðu.

Flestum óvissuatriðum sem hafa verið í efnahagsreikningum sjóðsins frá hruni fjármálakerfisins á árinu 2008 hefur verið eytt. Samið hefur verið um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga og búið er að ganga frá flestum kröfum sem sjóðurinn átti vegna markaðsskuldabréfa á fyrirtæki. Stærsta eftirstandandi óvissuatriðið er deilumál sem er til úrlausnar hjá dómstólum varðandi kaup á víkjandi skuldabréfi af Glitni.

Ytra starfsumhverfi sjóðsins einkennist af gjaldeyrishöftum og takmörkuðum fjárfestingarkostum. Meðan sjóðurinn á ekki kost á að fjárfesta í erlendum verðbréfum verður eignasafn sjóðsins einsleitara. Óheppilegt er að geta ekki dreift áhættunni á fleiri hagkerfi en það íslenska. Það hefur meðal annars í för með sér að sífellt stærri hluti eigna sjóðsins er í verðbréfum með ábyrgð ríkissjóðs og spyrja má hversu heppilegt það sé þegar um er að ræða lífeyrissjóð með bakábyrgð ríkissjóðs í tilfelli B-deildar eða ábyrgð ríkissjóðs á iðgjöldum í tilfelli A-deildar.

Ávöxtun á árinu 2013 var góð og vel gekk að ávaxta flesta eignaflokka. Það sem af er árinu 2014 hafa verið óverulegar hækkanir á innlendum og erlendum hlutabréfum. Árið hefur því farið hægar af stað en síðasta ár. Hins vegar stefnir í að framboð fjárfestingarkosta innanlands verði heldur meira en undangengin ár.

Stjórn Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins og einstakra deilda hans fyrir árið 2013 með undirskrift sinni.

Reykjavík, 9. apríl 2014.

Maríanna Jónasdóttir, stjórnarformaður, Árni Stefán Jónsson, Guðlaug Kristjánsdóttir, Guðrún Ágústsdóttir, Gunnar Björnsson, Viðar Helgason, Þórður Á. Hjaltested og Þórveig Þormóðsdóttir.

Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri.

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins fyrir árið 2013. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og skýringar nr. 1–23, kennitölur og deildaskiptingu.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og ákvæði laga um Ríkisendurskoðun. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fáist um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðunin felur í sér aðgerðir til að staðfesta fjárhæðir og aðrar upplýsingar í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri áhættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðunin felur einnig í sér mat á þeim reikningsskila- og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum okkur hafa aflað nægjanlegra og viðeigandi gagna við endurskoðunina til að undirbyggja álit okkar.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins á árinu 2013, efnahag 31. desember 2013 og breytingu á handbæru fé á árinu 2013, í samræmi við lög um ársreikninga og um ársreikninga lífeyrissjóða.

Í skýrslu stjórnenda eða í skýringum koma fram þær upplýsingar sem ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Ríkisendurskoðun, 9. apríl 2014

Sveinn Arason, ríkisendurskoðandi

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2013

	Skýring	Samtals LSR 2013	Samtals LSR 2012
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		5.642.718	5.359.272
Iðgjöld launagreiðenda		15.534.240	14.586.652
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(22.723)	(13.406)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		228.804	201.284
Lífeyrishækkanir		9.372.505	8.677.761
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	8	569.439	562.974
Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar	9	1.035.220	1.064.574
Iðgjöld alls		32.360.203	30.439.111
Lífeyrir			
Lífeyrir	10	29.353.260	26.930.135
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	10	186.994	52.633
Lífeyrir alls		29.540.253	26.982.769
Fjárfestingartekjur			
Tekjur af eignarhlutum	11	14.580.745	15.238.559
Vaxtatekjur og gengismunur	12	30.517.012	41.599.622
Breytingar á niðurfærslu	5	1.061.883	(1.996.962)
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	105.570	(458.979)
Fjárfestingartekjur alls		46.265.210	54.382.239
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	414.356	356.223
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	390.777	345.487
Gjald til ríkissjóðs			
Tímabundinn skattur		0	23.383
Aðrar tekjur			
Aðrar tekjur	7	28.444	25.930
Hækkun á hreinni eign á árinu		48.308.470	57.139.418
Hrein eign frá fyrra ári		436.644.944	379.505.527
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		**484.953.414**	**436.644.944**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

	A-deild		B-deild		Séreign	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	4.693.914	4.322.388	629.947	686.412	318.857	350.472
	13.493.435	12.424.861	1.712.386	1.817.657	328.419	344.133
	(7.700)	(8.135)	(3.635)	(13.105)	(11.388)	7.834
	117.954	101.807	110.850	99.477	0	0
	0	0	9.372.505	8.677.761	0	0
	0	0	569.439	562.974	0	0
	0	0	1.035.220	1.064.574	0	0
	18.297.604	16.840.923	13.426.712	12.895.750	635.888	702.439
	2.534.952	2.022.769	26.365.729	24.193.465	452.579	713.901
	154.031	40.631	32.962	12.003	0	0
	2.688.984	2.063.400	26.398.691	24.205.468	452.579	713.901
	8.134.881	7.549.818	6.277.895	7.575.958	167.969	112.783
	14.365.135	18.086.067	15.507.320	22.699.821	644.557	813.734
	462.746	(879.438)	599.325	(1.117.524)	(187)	0
	32.130	(150.305)	68.850	(306.520)	4.590	(2.154)
	22.994.892	24.606.142	22.453.389	28.851.735	816.929	924.363
	205.094	167.150	205.876	186.313	3.387	2.760
	115.278	103.736	270.055	236.443	5.445	5.308
	0	20.213	0	3.170	0	0
	13.594	12.232	14.850	13.697	0	0
	38.296.734	39.104.797	9.020.330	17.129.788	991.406	904.833
	218.446.796	179.341.999	208.003.894	190.874.107	10.194.253	9.289.421
	256.743.530	**218.446.796**	**217.024.224**	**208.003.894**	**11.185.660**	**10.194.253**

Efnahagsreikningur 31.12.2013

		Samtals LSR	
Eignir	Skýring	2013	2012
Fjárfestingar			
Húseign og lóð	4,13	457.939	455.292
Verðbréf með breytilegum tekjum	14	199.616.231	164.559.191
Verðbréf með föstum tekjum	15	202.117.247	198.842.714
Veðlán	15	60.702.020	59.598.620
Aðrar fjárfestingar		5.050.024	4.736.541
Fjárfestingar alls		467.943.461	428.192.359
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	16	2.094.003	2.185.962
Ýmsar kröfur		30.416	252.558
Kröfur alls		2.124.418	2.438.521
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	4,13	54.844	49.970
Sjóður og bankareikningar		21.157.539	21.035.688
Aðrar eignir alls		21.212.383	21.085.659
Eignir samtals		**491.280.262**	**451.716.539**
Skuldir			
Skuldbindingar			
Áfallin lífeyrisskuldbinding		133.977	118.456
Skuldbindingar alls		133.977	118.456
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir	17	1.115.123	1.028.979
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	5.077.749	13.924.159
Viðskiptaskuldir alls		6.192.872	14.953.138
Skuldir samtals		**6.326.848**	**15.071.595**
Hrein eign til greiðslu lífeyris		**484.953.414**	**436.644.944**
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur skv. 33. gr. laga nr. 1/1997	21	255.252.622	243.684.084

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

A-deild		B-deild		Séreign	
2013	2012	2013	2012	2013	2012
457.939	455.292	0	0	0	0
92.104.432	71.139.233	101.818.495	88.370.996	5.693.304	5.048.962
119.311.807	109.127.831	82.446.207	89.354.425	359.233	360.459
28.510.657	26.502.031	32.191.363	33.096.589	0	0
101.490	212.393	158.134	122.293	4.790.401	4.401.856
240.486.325	207.436.780	216.614.198	210.944.303	10.842.938	9.811.277
1.253.140	1.206.862	828.948	979.100	11.914	0
18.489	123.341	4.406	120.866	7.521	8.352
1.271.629	1.330.203	833.354	1.099.966	19.435	8.352
27.422	24.985	27.422	24.985	0	0
16.665.977	14.349.339	4.089.458	6.163.606	402.104	522.744
16.693.399	14.374.324	4.116.880	6.188.591	402.104	522.744
258.451.353	**223.141.307**	**221.564.433**	**218.232.860**	**11.264.476**	**10.342.372**
38.575	32.575	95.402	85.881	0	0
38.575	32.575	95.402	85.881	0	0
110.243	121.640	956.827	861.252	48.053	46.087
1.559.005	4.540.295	3.487.980	9.281.833	30.764	102.032
1.669.248	4.661.935	4.444.807	10.143.084	78.816	148.119
1.707.823	**4.694.510**	**4.540.209**	**10.228.966**	**78.816**	**148.119**
256.743.530	**218.446.796**	**217.024.224**	**208.003.894**	**11.185.660**	**10.194.253**
		255.252.622	243.684.084		

Sjóðstreymi fyrir árið 2013

	Samtals LSR	
	2013	2012
Inngreiðslur		
Iðgjöld	32.452.163	30.505.254
Fjárfestingartekjur	5.153.080	4.205.042
Afborganir verðbréfa	23.218.888	21.066.147
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	18.493.903	11.377.376
Seld verðbréf með föstum tekjum	4.973.284	30.227.696
Seldar fullnustueignir og aðrar inngreiðslur	110.903	183.997
Inngreiðslur	84.402.222	97.565.511
Útgreiðslur		
Lífeyrir	29.433.966	26.917.694
Fjárfestingargjöld	414.495	357.141
Rekstrarkostnaður án afskrifta	368.254	346.311
Gjaldmiðlavarnasamningar	8.740.841	0
Greiddur tímabundinn skattur	0	277.973
Útgreiðslur	38.957.555	27.899.119
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	45.444.667	69.666.392
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	26.304.366	17.395.589
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	15.049.851	41.411.997
Ný veðlán og útlán	3.909.091	2.618.297
Varanlegir rekstrarfjármunir og fullnustueignir	59.508	312.083
Ráðstöfun alls	45.322.816	61.737.966
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	121.851	7.928.425
Handbært fé í ársbyrjun	21.035.688	13.107.263
Handbært fé í árslok	**21.157.539**	**21.035.688**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

	A-deild		B-deild		Séreign	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	18.251.325	16.866.670	13.576.864	12.935.904	623.974	702.680
	2.229.209	1.950.997	2.623.209	1.934.405	300.662	319.640
	10.640.960	9.377.522	12.565.521	11.654.809	12.407	33.816
	7.005.431	4.524.985	10.627.662	6.655.574	860.811	196.816
	2.241.520	14.642.032	2.731.765	15.556.875	0	28.789
	110.903	91.999	0	91.999	0	0
	40.479.348	47.454.205	42.125.020	48.829.565	1.797.854	1.281.742
	2.681.184	2.006.363	26.302.753	24.194.236	450.029	717.096
	209.219	163.808	201.888	190.574	3.387	2.760
	105.603	98.734	262.174	241.849	476	5.729
	2.949.159	0	5.725.003	0	66.678	0
	0	125.771	0	152.201	0	0
	5.945.166	2.394.676	32.491.818	24.778.860	520.571	725.584
	34.534.182	45.059.529	9.633.202	24.050.705	1.277.283	556.157
	15.007.840	10.644.981	10.287.148	6.603.696	1.009.378	146.912
	14.335.208	30.109.950	714.643	11.237.549	0	64.499
	2.857.856	1.648.325	662.690	570.482	388.545	399.490
	16.640	286.902	42.868	25.181	0	0
	32.217.544	42.690.157	11.707.349	18.436.908	1.397.923	610.901
	2.316.638	2.369.372	-2.074.148	5.613.797	-120.640	-54.744
	14.349.339	11.979.967	6.163.606	549.809	522.744	577.488
	16.665.977	**14.349.339**	**4.089.458**	**6.163.606**	**402.104**	**522.744**

Yfirlit um rekstur og fjárhag fjárfestingarleiða Séreignar LSR árið 2013

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2013	Leið I	Leið II	Leið III	Samtals
Iðgjöld	294.261	68.818	284.197	647.276
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(76.579)	(1.621)	66.812	(11.388)
Lífeyrir	(164.713)	(48.571)	(239.294)	(452.579)
Fjárfestingartekjur	467.664	81.111	268.154	816.929
Fjárfestingargjöld	(2.343)	(457)	(587)	(3.387)
Rekstrarkostnaður	(2.586)	(498)	(2.361)	(5.445)
Hækkun á hreinni eign á árinu	**515.704**	**98.781**	**376.921**	**991.406**
Hrein eign frá fyrra ári	4.803.146	920.015	4.471.093	10.194.253
Hrein eign til greiðslu lífeyris	**5.318.850**	**1.018.796**	**4.848.014**	**11.185.660**

Efnahagsreikningur 31.12.2013	Leið I	Leið II	Leið III	Samtals
Verðbréf með breytilegum tekjum	4.850.134	843.169	0	5.693.304
Verðbréf með föstum tekjum	271.550	87.683	0	359.233
Bundinn innlánsreikningur	0	0	4.790.401	4.790.401
Ýmsar kröfur	6.599	1.880	10.956	19.435
Sjóður og bankainnistæður	237.823	101.997	62.284	402.104
Skuldir	(47.256)	(15.934)	(15.627)	(78.816)
Hrein eign til greiðslu lífeyris	**5.318.850**	**1.018.796**	**4.848.014**	**11.185.660**

Sjóðstreymi fyrir árið 2013	Leið I	Leið II	Leið III	Samtals
Inngreiðslur	994.632	194.957	608.265	1.797.854
Útgreiðslur	(220.313)	(58.253)	(242.005)	(520.571)
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum	774.319	136.704	366.260	1.277.283
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting	(909.810)	(99.568)	(388.545)	(1.397.923)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(135.491)	37.136	(22.285)	(120.640)
Handbært fé í ársbyrjun	373.313	64.861	84.569	522.744
Handbært fé í árslok	**237.823**	**101.997**	**62.284**	**402.104**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Skýringar með ársreikningi 2013

Reikningsskilaaðferðir

1. Almennt

Ársreikningur Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) er saminn í samræmi við reglur nr. 55/2000 um ársreikninga lífeyrissjóða sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

LSR er starfræktur í þremur deildum og er hver deild með aðskilinn fjárhag. Deildir sjóðsins eru: A-deild, B-deild og Séreign LSR.

2. Iðgjöld og réttindi

Iðgjald til A-deildar er 15,5% af heildarlaunum, sjóðfélaginn greiðir 4% iðgjald af þeim launum sem skylt er að greiða af. A-deild er stigasjóður þar sem sjóðfélagar fá réttindi í hlutfalli við þau iðgjöld sem greidd eru og réttindi A-deildar eru verðtryggð með vísitölu neysluverðs. Réttur til töku ellilífeyris í A-deild er ekki háður starfslokum heldur er þar almenn heimild til að hefja töku lífeyris milli 60 og 70 ára aldurs. Sá sem hefur töku lífeyris við 65 ára aldur fær lífeyrisgreiðslur í samræmi við áunnin stig. Ef töku lífeyris er frestað eftir að 65 ára aldri er náð, hækkar upphæð ellilífeyris vegna réttinda sem áunnin voru fram til 65 ára aldurs um 0,75% fyrir hvern mánuð sem lífeyristöku er frestað eða um 9% fyrir hvert ár. Ef taka lífeyris hefst hins vegar fyrir 65 ára aldurinn lækkar áunninn lífeyrisréttur um 0,5% fyrir hvern mánuð sem vantar á að 65 ára aldri sé náð eða um 6% fyrir hvert ár.

Iðgjald til B-deildar er 12% af dagvinnulaunum, vaktaálagi, persónuuppót og orlofsuppbót. Réttindi sjóðfélaga í B-deild miðast við þann tíma sem greitt hefur verið í sjóðinn, ásamt starfshlutfalli. Almennur réttur til töku ellilífeyris í B-deild er við 65 ára aldur. Sjóðfélaga er þó heimilt að hefja töku lífeyris fyrr ef samanlagður sjóðfélagaaldur hans og lífaldur er 95 ár eða meira (95 ára regla), en þó aldrei fyrr en hann er orðinn 60 ára. Lífeyrir reiknast sem hlutfall af launum við starfslok eða í ákveðnum tilvikum af launum vegna 10 ára í hærra launuðu starfi. Eftir það taka lífeyrisgreiðslur mið af dagvinnulaunum eftirmanns í starfi eða breytingum sem verða að meðaltali á föstum launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu, samkvæmt svokallaðri meðaltalsreglu. Með lagabreytingum sem tóku gildi við upphaf árs 1997 gátu lífeyrisþegar í B-deild LSR valið hvort breytingar á lífeyrisgreiðslum þeirra fylgdu launum eftirmanns í starfi eða meðalbreytingum sem verða á launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu.

Iðgjald til Séreignar LSR er háð ákvörðun sjóðfélagans en frádráttarbært iðgjald frá tekjuskatti er 2% af heildarlaunum. Mótframlag launagreiðanda getur numið allt að 2%.

3. Sundurliðun fjárfestinga

Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast innlend og erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Erlend verðbréf sjóðsins eru skráð á skipulögðum verðbréfamörkuðum og því eignfærð á markaðsverði miðað við síðasta skráða gengi þeirra í árslok. Verðbréfin eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok. Innlend hlutabréf sjóðsins sem skráð eru í Kauphöll Íslands eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en óskráð hlutabréf á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði ef það er lægra. Fjárfestingar í framtakssjóðum, þar með talið í Framtakssjóði Íslands slhf., eru færðar til eignar á gangverði skv. upplýsingum frá vörsluaðilum. Stjórnendur sjóðanna telja eignfærslu m.v. gangverð gefa rétta mynd af eignum sjóðsins í árslok.

Til verðbréfa með föstum tekjum teljast innlend og erlend skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast innlend skuldabréfalán með veði í fasteign. Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar með áföllnum verðbótum og vöxtum m.v. vaxtakjör verðbréfanna að teknu tilliti til ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi. Afföllin eða gengisaukinn sem myndast við kaup verðbréfanna eru færð í ársreikninginn á afborgunartíma þeirra miðað við virka vexti. Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok.

4. Varanlegir rekstrarfjármunir

Fasteign og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði. Afskriftir vegna kaupa ársins 2013 reiknast hlutfallslega eftir eignarhaldstíma innan ársins. Afskriftahlutföll eru eftirfarandi: fasteign 1,5%, tölvubúnaður 33,3%, aðrir rekstrarfjármunir 10–15%.

5. Niðurfærsla verðbréfa og afskriftasjóður

Verðbréfasafn lífeyrissjóðsins hefur verið yfirfarið og mat lagt á virði þess. Sjóðurinn hefur lagt til hliðar í afskriftasjóð til að mæta mögulegum niðurfærslum skuldabréfa í framtíðinni. Að mestu leyti er um að ræða kröfur á hendur þeim verðbréfaútgefendum sem lentu í fjárhagsvanda í efnahagshruninu. Mat á lánum lífeyrissjóðanna til einstaklinga tekur mið af mati á vanskilum, veðstöðu og áhrifum þeirra úrræða sem kynnt hafa verið til aðstoðar þeim sem lent hafa í skuldavanda.

Þróun afskriftasjóðs á árinu og gjaldfærð niðurfærsla ársins er sem hér segir:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Afskriftasjóður í ársbyrjun	5.188.963	12.232.704	0	17.421.667
Framlag í afskriftasjóð, gjaldfært (tekjufært) á árinu	(462.746)	(599.325)	187	(1.061.883)
Endanlega tapað	(1.608.405)	(4.287.203)	(187)	(5.895.795)
Afskriftasjóður í árslok	3.117.812	7.346.176	0	10.463.989

6. Gjaldmiðlavarnasamningar

Við frágang á ársuppgjöri 2012 var búið að semja um uppgjör allra gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings og var umsamin fjárhæð færð í ársreikning sjóðsins það ár. Á árinu 2013 var gengið frá fullnaðaruppgjöri við skilanefnd Kaupþings vegna gjaldmiðlavarnasamninga ásamt því að greidd var afborgun samkvæmt samkomulagi við skilanefnd Glitnis.

Skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga og gjaldfærsla ársins er sem hér segir:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Skuld við skilanefndir í ársbyrjun	4.540.295	9.281.833	102.032	13.924.160
Lækkun á samningsfjárhæð	(32.130)	(68.850)	(4.590)	(105.570)
Uppgjör samkvæmt samkomulagi við skilanefndir	(2.949.159)	(5.725.003)	(66.678)	(8.740.841)
Skuld við skilanefndir í árslok	1.559.005	3.487.980	30.764	5.077.749

Bókfærð skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga í árslok 2013 er 5,1 milljarður kr. og er um að ræða skuld við skilanefnd Glitnis. Í samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefnd Glitnis er gerður sérstakur fyrirvari vegna víkjandi skuldabréfs sjóðsins á hendur Glitni sem ekki var samþykkt til skuldajöfnunar af skilanefndinni. Sjóðurinn hefur höfðað dómsmál og fer fram á að krafan verði dæmd sem almenn krafa og þar með skuldajafnanleg. Krafa sjóðsins á hendur Glitni vegna framangreinds skuldabréfs nam 3,8 milljörðum kr. skv. kröfulýsingu þann 22. apríl 2009. Dæmi dómstólar sjóðnum í hag mun skuld sjóðsins vegna gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefnd Glitnis lækka sem því nemur. Vegna varúðarsjónarmiða hefur skuldabréfið verið afskrifað að fullu með færslu á afskriftareikning.

7. Fjárfestingargjöld, rekstrarkostnaður og aðrar tekjur

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt í fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

Umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra og innlendra hlutabréfa, erlendra sérgreindra hlutabréfasafna, erlendra hlutdeildarskírteina og framtaksfjárfestinga er ýmist bókfærður á móti vaxtatekjum viðkomandi verðbréfa eða innifalinn í fjárfestingartekjum viðkomandi sjóða.

Undir liðnum *aðrar tekjur* eru færðar tekjur af lánastarfsemi aðrar en lántökugjöld að fjárhæð 23,9 milljónir kr. Á móti þeim tekjum eru gjaldfærðar 14,5 milljónir kr. við umsýslu lána meðal fjárfestingargjalda. Þá er jafnframt færð undir aðrar tekjur þóknun til sjóðsins fyrir að móttaka iðgjöld í VIRK starfsendurhæfingarsjóð.

Iðgjöld

8. Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar við B-deild LSR

Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum sínum við sjóðinn námu 569 milljónum kr. á árinu 2013. Þar af voru 368 milljónir kr. færðar meðal krafna á launagreiðendur í árslok 2013.

Enn fremur hafa nokkrir launagreiðendur greitt inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn án þess þó að gera þær upp með formlegum hætti. Þar er aðallega um að ræða innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar og viðbótariðgjöld ýmissa launagreiðenda (sjá skýringarlið 9).

	2013	2012
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	10.606	11.327
Byggðastofnun	887	1.917
HS Orka hf.	6.476	8.709
Isavia ohf.	172.992	168.922
Íbúðalánasjóður	10.084	9.899
Íslandspóstur hf.	70.070	71.633
Íslenskar orkurannsóknir	24.301	24.074
Landsnet hf.	7.822	11.667
Orkubú Vestfjarða hf.	7.921	6.741
Rarik ohf.	20.520	19.575
Matís ohf. (Rannsóknarstofnun fiskiðnaðarins)	7.730	5.817
Ríkissjóður, vegna lögreglumanna	146.710	138.046
Ríkisútvarpið ohf.	24.347	23.972
Samábyrgðin hf./Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	0	-23
Sementsverksmiðjan hf.	1.615	1.978
Sinfóníuhljómsveit Íslands	26.663	24.798
Síminn hf.	26.615	30.595
Slökkvilið höfuðborgarsvæðis bs.	4.081	3.326
	569.439	562.974

9. Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar við B-deild LSR

	2013	2012
Innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	997.149	1.012.033
Viðbótarframlög launagreiðenda, innborganir inn á skuldbindingar	38.071	52.541
	1.035.220	1.064.574

Lífeyrir

10. Lífeyrisgreiðslur

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris árið 2013:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Ellilífeyrir	1.255.654	21.037.006	252.498	22.545.159
Örorkulífeyrir	1.096.939	802.760	321	1.900.020
Makalífeyrir	95.016	4.518.638	5.771	4.619.425
Barnalífeyrir	87.344	7.324	7.956	102.624
Aðrar útgreiðslur	0	0	186.032	186.032
	2.534.952	26.365.729	452.579	29.353.260
Kostnaður vegna örorkumats	3.397	2.052	0	5.449
Gjald til VIRK starfsendurhæfingarsjóðs	150.635	30.910	0	181.545
	2.688.984	26.398.691	452.579	29.540.253

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris árið 2012:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Ellilífeyrir	912.242	19.127.803	315.629	20.355.674
Örorkulífeyrir	937.374	802.623	1.026	1.741.022
Makalífeyrir	88.975	4.253.709	5.245	4.347.930
Barnalífeyrir	84.178	9.331	7.290	100.799
Aðrar útgreiðslur	0	0	384.711	384.711
	2.022.769	24.193.465	713.901	26.930.135
Kostnaður vegna örorkumats	4.349	3.822	0	8.171
Gjald til VIRK starfsendurhæfingarsjóðs	36.281	8.181	0	44.462
	2.063.400	24.205.468	713.901	26.982.769

Fjárfestingartekjur

11. Fjárfestingartekjur af eignarhlutum sundurliðast þannig:

Fjárfestingartekjur af eignarhlutum árið 2013:	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af innlendum hlutabréfum	6.190.296	3.266.593	153.189	9.610.077
Af erlendum hlutabréfum	2.047.278	3.141.123	16.487	5.204.887
Umsýsluþóknun skv. reikningum eða upplýsingum frá stýringaraðilum	(74.915)	(117.159)	(754)	(192.829)
Viðskiptakostnaður innlendra hlutabréfa	(27.778)	(12.661)	(952)	(41.391)
	8.134.881	6.277.895	167.969	14.580.745

Fjárfestingartekjur af eignarhlutum árið 2012:	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af innlendum hlutabréfum	3.182.613	1.068.174	41.026	4.291.812
Af erlendum hlutabréfum	4.445.451	6.616.358	72.550	11.134.360
Umsýsluþóknun skv. reikningum eða upplýsingum frá stýringaraðilum	(66.551)	(104.480)	(648)	(171.679)
Viðskiptakostnaður innlendra hlutabréfa	(11.695)	(4.094)	(145)	(15.934)
	7.549.818	7.575.958	112.783	15.238.559

Undir *tekjur af eignarhlutum* fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi erlendra gjaldmiðla. Jafnframt er umsýsluþóknun og viðskiptakostnaður færður á móti tekjum en sýndur sérstaklega í þeim tilvikum þar sem nákvæmar upplýsingar liggja fyrir.

Hjá nokkrum vörsluaðilum verðbréfasafna liggja kostnaðarupplýsingar ekki fyrir eða fást ekki gefnar upp og er sá kostnaður því innifalinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða. Miðað við umsamin þóknanahlutföll og meðalstöðu hvers safns fyrir sig er áætlað að umsýsluþóknun til viðbótar því sem kemur fram í töflu hér að ofan hafi numið 218 milljónum kr. á árinu 2013. Þar af hafi áætluð umsýsluþóknun numið 106 milljónum kr. hjá A-deild, 109 milljónum kr. hjá B-deild og 2,5 milljónum kr. hjá Séreign.

12. Vaxtatekjur og gengismunur sundurliðast þannig:

Vaxtatekjur og gengismunur árið 2013:	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af veðlánum	2.113.895	2.498.854	0	4.612.750
Af öðrum skuldabréfum	7.525.527	7.059.069	126.897	14.711.493
Af hlutdeildarskírteinum	3.976.993	5.943.481	241.990	10.162.463
Umsýsluþóknun skv. fyrirliggjandi upplýsingum vegna hlutdeildarskírteina	(27.576)	(38.715)	(939)	(67.229)
Af bankainnistæðum og fleira	768.980	25.743	276.610	1.071.332
Lántökugjöld	28.298	6.611	0	34.910
Dráttarvextir	3.367	14.526	0	17.893
Söluhagnaður (sölutap)	(24.349)	(2.250)	0	(26.600)
	14.365.135	15.507.320	644.557	30.517.012

Vaxtatekjur og gengismunur árið 2012:	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af veðlánum	2.519.527	3.241.053	0	5.760.579
Af öðrum skuldabréfum	10.036.002	11.838.379	209.900	22.084.281
Af hlutdeildarskírteinum	4.813.194	7.466.182	312.968	12.592.344
Umsýsluþóknun skv. fyrirliggjandi upplýsingum				
vegna hlutdeildarskírteina	(20.048)	(28.440)	(694)	(49.182)
Af bankainnistæðum og fleira	691.124	133.766	291.559	1.116.449
Lántökugjöld	16.504	5.711	0	22.215
Dráttarvextir	5.281	13.464	0	18.746
Söluhagnaður (sölutap)	24.483	29.706	0	54.189
	18.086.067	22.699.821	813.734	41.599.622

Undir *vaxtatekjur og gengismun* falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánum, bundnum bankainnistæðum, iðgjöldum og veltiinnlánum auk lántökugjalda af lánastarfsemi. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breyting á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina.

Hjá vörsluaðilum verðbréfasjóða (hlutdeildarskírteina) liggja kostnaðarupplýsingar ekki fyrir eða fást ekki gefnar upp og er sá kostnaður því innifalinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða. Miðað við umsamin þóknanahlutföll og meðalstöðu hvers safns fyrir sig er áætlað að umsýsluþóknun til viðbótar því sem kemur fram í töflu hér að ofan hafi numið 381 milljón kr. á árinu 2013. Þar af hafi áætluð umsýsluþóknun numið 143 milljónum kr. hjá A-deild, 228 milljónum kr. hjá B-deild og 10 milljónum kr. hjá Séreign.

Fjárfestingar

13. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir þeirra, sem reiknaðar eru sem fastur árlegur hundraðshluti, greinast þannig:

	Fasteign	Aðrir rekstrarfjármunir	Samtals
Heildarverð 1.1.2013	457.503	56.020	513.523
Viðbætur á árinu	9.613	15.361	24.974
Selt á árinu og niðurlagðir rekstrarfjármunir	0	(5.207)	(5.207)
Heildarverð 31.12.2013	467.116	66.174	533.290
Afskrifað áður	2.211	6.049	8.261
Afskrifað á árinu	6.965	9.181	16.147
Selt á árinu og niðurlagðir rekstrarfjármunir	0	(3.901)	(3.901)
Afskrifað samtals	9.177	11.330	20.507
Bókfært verð 31.12.2013	457.939	54.844	512.783
Afskriftahlutföll	1,50%	10–33%	

Bókfærð fasteign er skrifstofuhúsnæði LSR að Engjateigi 11. Fasteignin er í eigu A-deildar. Bókfært verðmæti fasteignarinnar var 457,9 milljónir kr. í árslok 2013. Fasteignamat eignarinnar er 230,4 milljónir kr., lóðamat 42,7 milljónir kr. og brunabótamat 328,6 milljónir kr. samkvæmt opinberum skrám í árslok 2013.

Fjárfestingar

14. Verðbréf með breytilegum tekjum

Erlend verðbréf eftir fjárvörsluaðilum:

Hlutabréf:	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals	2012 samtals
Sampo OYJ-A SHS	378.072	207.335	15.634	601.040	438.758
	378.072	207.335	15.634	601.040	438.758
Sérgreind hlutabréfasöfn:					
MFS Institutional Advisors	9.031.574	14.657.648	0	23.689.222	19.119.629
Morgan Stanley	2.948.895	4.565.775	0	7.514.670	9.762.034
ETF Credit Suisse	1.804.915	2.982.562	74.117	4.861.594	4.531.023
EFG Global Equity	1.934.890	2.760.734	90.850	4.786.474	4.298.800
	15.720.274	24.966.719	164.967	40.851.961	37.711.486
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:					
Vanguard Global Stock Index	7.210.772	11.794.330	283.503	19.288.605	16.637.910
Schroder Global Core	4.993.695	6.895.287	176.919	12.065.901	10.328.053
JP Morgan Global Dynamic B	4.194.900	7.553.552	212.082	11.960.534	10.546.173
Schroder Global Quant Value	3.563.238	5.043.456	118.940	8.725.634	7.761.730
T. Rowe Price US Large Growth	2.782.120	3.569.492	97.231	6.448.843	4.338.479
T. Rowe Price US Small Cap Fund	1.348.187	2.471.092	66.312	3.885.591	2.421.956
Templeton Growth Fund	1.679.409	2.123.730	65.387	3.868.525	3.338.951
Seilern Stryx Fund	1.286.655	2.270.274	47.907	3.604.836	2.475.664
ACM Global Growth Trends	1.103.927	2.187.904	58.352	3.350.183	6.493.932
Jupiter European Growth	935.927	1.754.942	54.074	2.744.943	0
Aberdeen EM	1.015.547	1.216.672	4.525	2.236.744	1.439.875
Vanguard Global Enhanced	702.241	1.042.739	27.320	1.772.300	1.187.194
Katla Fund Global Value	590.604	682.803	24.967	1.298.374	1.166.113
JP Morgan Global Emerging Equity	272.128	525.787	14.652	812.567	959.434
State Street Enhanced Fund - North America	336.851	168.767	3.666	509.285	1.491.163
MFS Global Equity	0	0	417.592	417.592	328.810
iShares MSCI World UCITS ETF	0	0	273.821	273.821	254.201
State Street Enhanced Fund - Europe	161.988	83.492	1.749	247.229	744.978
State Street Enhanced Fund - Pacific	77.145	36.944	684	114.772	366.063
ACM Thematic	0	0	0	0	1.025.737
	32.255.332	49.421.263	1.949.683	83.626.278	73.306.417

Hlutdeildarskírteini í framtaks- og fasteignasjóðum:	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals	2012 samtals
Schroder Private Equity III	1.133.070	2.008.941	52.135	3.194.146	3.124.548
Morgan Stanley Private Equity III	654.290	1.160.090	30.105	1.844.484	2.316.171
Landsbanki Private Equity II	1.068.860	493.320	24.666	1.586.846	1.458.022
Schroder Private Equity IV	611.554	765.249	16.615	1.393.417	1.345.673
Morgan Stanley Emerging Private Markets	626.922	680.637	17.526	1.325.085	1.375.451
Schroder Private Equity II	380.405	713.258	0	1.093.663	1.237.044
Partners Group Private Equity	344.672	611.137	15.859	971.668	1.159.820
Morgan Stanley Private Markets IV	483.972	453.092	20.826	957.889	1.002.979
BlackRock Diversified Private Equity III	401.554	492.406	10.555	904.515	1.296.236
LGT Crown European Private Equity Fund	388.744	443.347	9.047	841.139	962.120
Alþjóða framtakssjóðurinn II	340.307	467.922	0	808.228	976.621
SVG Diamond Private Equity III	362.073	412.595	8.420	783.088	669.415
Alþjóða fasteignasjóðurinn	326.193	347.214	14.185	687.593	759.109
BlackRock Private Opportunity Fund II	311.911	355.433	7.290	674.634	992.414
SVG Asia Fund of Funds	419.293	193.520	9.676	622.489	466.119
Templeton Real Estate Fund	197.386	379.777	9.564	586.728	722.491
Morgan Stanley Private Equity II	218.011	365.850	0	583.862	772.269
Morgan Stanley Global Sec.Op.F	419.620	0	0	419.620	0
Vintage V Europe LP	360.443	0	0	360.443	417.779
Brú II Venture Capital Fund	114.413	204.192	0	318.605	524.507
DLJ Merchant Banking Partners	100.978	181.652	4.705	287.334	367.619
Alþjóða framtakssjóðurinn	42.587	149.054	0	191.641	101.388
Private Opportunity Ventures	3.582	7.163	0	10.745	15.076
Uppspretta Icelandic Cap. Ventures	0	0	583	583	583
	9.310.837	10.885.851	251.756	20.448.444	22.063.455
Erlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	57.664.515	85.481.168	2.382.040	145.527.723	133.520.115

Í sérgreindu hlutabréfasöfnunum eru eingöngu hlutabréf í markaðsskráðum stórum erlendum hlutafélögum og er eignarhluti sjóðsins í hverju félagi fyrir sig óverulegur.

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til fjárfestinga í framtakssjóðum, fasteignasjóðum og samlagshlutafélögum fyrir samtals 38,6 milljarða kr. sem skiptast þannig að 28,5 milljarðar kr. eru vegna erlendra sjóða, 5,2 milljarðar kr. vegna samlagshlutafélaga og 4,9 milljarðar kr. vegna annarra innlendra sjóða. Samtals hefur verið fjárfest í þessum sjóðum fyrir 28,4 milljarða kr. Sjóðurinn á því eftir að fjárfesta fyrir 10,2 milljarða kr. og kemur þessi fjárhæð til greiðslu á næstu árum.

Innlend verðbréf:

Skráð innlend hlutabréf:	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals	Eignarhl.	2012 samtals
Icelandair Group hf.	6.743.100	3.112.200	140.049	9.995.349	11,0%	5.134.123
Hagar hf.	4.427.520	2.096.640	94.349	6.618.509	14,2%	3.739.200
Eimskipafélag Íslands hf.	3.831.662	1.807.800	81.351	5.720.813	10,9%	195.034
Össur hf.	3.097.392	1.669.525	81.511	4.848.428	4,7%	3.608.741
Marel hf.	2.852.850	1.316.700	59.252	4.228.802	4,3%	4.568.180
Vátryggingafélag Íslands hf.	1.554.300	799.539	35.979	2.389.818	8,8%	0
Tryggingamiðstöðin hf.	1.402.188	721.125	32.451	2.155.763	8,8%	522.500
Fjarskipti hf.	761.638	351.525	15.819	1.128.981	12,2%	467.240
Reginn hf.	0	0	0	0	0,0%	297.000
	24.670.649	11.875.054	540.760	37.086.463		18.532.018

Innlend verðbréf:

Óskráð innlend hlutabréf:	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals	Eignarhl.	2012 samtals
Skipti hf.	1.386.443	1.606.553	0	2.992.996	10,9%	0
Jarðvarmi slhf.	1.177.633	0	0	1.177.633	8,3%	1.177.633
SF I slhf.	530.995	309.747	0	840.742	9,7%	840.742
EIK fasteignafélag hf.	152.392	547.607	0	699.999	13,6%	615.360
Frumtak slhf.	165.029	91.316	6.876	263.222	9,2%	245.257
FAST-1 slhf.	154.792	90.295	0	245.087	18,9%	0
Foss Fasteignafélag slhf.	218.461	0	0	218.461	20,0%	0
Atorka Group hf.	44.480	110.176	0	154.657	6,7%	154.657
SF III slhf.	84.361	49.211	0	133.572	13,9%	348.026
FÍ Fasteignafélag slhf.	64.278	37.495	0	101.773	11,3%	0
Advania hf.	13.375	48.706	0	62.081	2,7%	62.081
Stoðir hf.	33.221	28.037	0	61.258	0,5%	61.258
Icelandic Tourism Fund I slhf.	24.272	0	0	24.272	9,7%	0
Egla hf.	4.032	5.645	0	9.677	10,6%	9.677
Akur fjárfestingar slhf.	386	178	0	564	13,1%	0
Framtakssjóður Íslands GP hf.	533	0	0	533	7,4%	533
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða um verðbréfaþing ehf.	206	306	0	512	6,8%	512
Jarðvarmi GP hf.	380	0	0	380	9,5%	380
SF I GP ehf.	23	14	0	37	7,9%	37
	4.055.293	2.925.286	6.876	6.987.455		3.516.154
Hlutdeildarskírteini í fagfjárfestasjóðum:						
Framtakssjóður Íslands slhf.	3.702.104	0	0	3.702.104	7,4%	3.465.066
Auður I, fagfjárfestasjóður slf.	60.218	108.827	4.534	173.579	4,5%	138.078
Stefnir, Íslenski Athafnasjóðurinn I	93.719	54.669	0	148.388	11,3%	160.379
	3.856.041	163.497	4.534	4.024.072		3.763.523
Hlutdeildarskírteini í skuldabréfasjóðum:						
Virðing, veðskuldabréfasjóður	759.998	1.373.490	57.229	2.190.717		2.029.330
GAMMA: Iceland Goverment Bond Fund	594.958	0	909.273	1.504.232		1.172.340
Íslandssjóðir, Sjóður 5 - íslensk ríkisverðbréf	0	0	636.190	636.190		618.576
Gamma Credit Fund	502.979	0	0	502.979		0
Júpíter, Ríkisskuldabréfasjóður	0	0	346.290	346.290		623.510
Landsvaki, Markaðsbréf	0	0	260.977	260.977		246.017
Íslensk verðbréf, Áskriftarsjóður ríkisverðbréfa	0	0	234.810	234.811		228.188
Stefnir, Ríkisverðbréfasjóður langur	0	0	162.265	162.265		159.728
Stefnir, Ríkisverðbréfasjóður millilangur	0	0	123.081	123.081		119.947
Íslandssjóðir, Sjóður 1 - blandaður skuldabréfasjóður	0	0	22.439	22.439		17.913
Stefnir, Hávaxtasjóður	0		5.405	5.405		4.315
Landsvaki, Fyrirtækjabréf	0	0	1.133	1.133		7.518
	1.857.935	1.373.490	2.759.093	5.990.518		5.227.382
Innlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	34.439.917	16.337.327	3.311.264	54.088.508		31.039.076
Verðbréf með breytilegum tekjum alls	92.104.432	101.818.495	5.693.304	199.616.231		164.559.191

Þau hlutabréf sem skráð eru á opinberum markaði eru metin á markaðsverði í árslok 2013.

15. Verðbréf með föstum tekjum og veðlán

Verðbréf með föstum tekjum og veðlán greinast þannig:

	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals	Hlutfall
Ríkistryggð bréf	100.504.839	68.503.630	207.680	169.216.149	64,4%
Veðskuldabréf	28.510.657	32.191.363	0	60.702.020	23,1%
Sveitarfélög	12.279.169	10.420.161	151.554	22.850.883	8,7%
Lánastofnanir	1.154.773	919.070	0	2.073.843	0,8%
Fyrirtæki	5.373.025	2.603.346	0	7.976.372	3,0%
	147.822.464	114.637.570	359.233	262.819.267	100,0%

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals	Hlutfall
Ríkistryggð bréf	90.552.077	71.616.750	203.504	162.372.331	62,8%
Veðskuldabréf	26.502.031	33.096.589	0	59.598.620	23,1%
Sveitarfélög	9.052.193	8.605.001	138.768	17.795.962	6,9%
Lánastofnanir	5.969.272	5.918.451	18.187	11.905.909	4,6%
Fyrirtæki	3.554.290	3.214.223	0	6.768.513	2,6%
	135.629.862	122.451.014	360.459	258.441.335	100,0%

Ofangreindar fjárhæðir eru að teknu tilliti til afskrifaðra og niðurfærðra verðbréfa. Af þingskráðum skuldabréfum, þar sem kaupverð lá fyrir í Kauphöll Íslands þann 31. desember 2013, nam markaðsvirðið 197,1 milljarði kr. Veðskuldabréf í árslok 2013 eru lán til sjóðfélaga að frátöldum öðrum veðskuldabréfum að fjárhæð 459 milljónir kr.

Sundurliðun verðbréfa með föstum tekjum og veðlána eftir formi verðtryggingar:

	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals
Verðtryggt, vísitala neysluverðs	99.609.810	106.289.303	359.233	206.258.346
Óverðtryggt	46.487.953	7.750.674	0	54.238.626
Gengistryggt	1.724.701	597.594	0	2.322.295
	147.822.464	114.637.570	359.233	262.819.267

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals
Verðtryggt, vísitala neysluverðs	89.286.765	111.205.561	342.272	200.834.598
Óverðtryggt	43.885.677	9.802.979	0	53.688.655
Gengistryggt	1.890.827	675.772	0	2.566.599
Tengt erlendum vísitölum	566.594	766.702	18.187	1.351.483
	135.629.862	122.451.014	360.459	258.441.335

Sundurliðun erlendra eigna eftir myntum:

	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals
Bandaríkjadollar	87,7%	89,0%	89,6%	88,5%
Evra	12,2%	11,0%	10,4%	11,4%
Japanskt jen	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals
Bandaríkjadollar	87,6%	89,5%	91,0%	89,4%
Evra	12,1%	10,3%	8,9%	10,4%
Japanskt jen	0,3%	0,2%	0,1%	0,2%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sundurliðun erlendra hlutdeildarskírteina og sérgreindra safna eftir heimshlutum:

	A-deild	B-deild	Séreign	2013 samtals	MSCI World Index
Norður-Ameríka	54,1%	54,3%	52,5%	54,2%	58,6%
Evrópa	30,4%	30,6%	30,4%	30,5%	27,7%
Kyrrahafslönd	9,2%	9,0%	10,4%	9,1%	13,7%
Þróunarmarkaðir	6,3%	6,1%	6,7%	6,2%	0,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals	MSCI World Index
Norður-Ameríka	56,8%	57,2%	55,3%	57,1%	57,4%
Evrópa	26,2%	26,3%	26,1%	26,2%	27,9%
Kyrrahafslönd	9,9%	9,7%	11,1%	9,8%	14,7%
Þróunarmarkaðir	7,1%	6,8%	7,5%	6,9%	0,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kröfur

16. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur skiptast þannig:	2013 samtals	2012 samtals
Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok	1.281.210	1.217.513
Ógreidd skuldbinding vegna uppgjörsfyrirtækja (sbr. skýringarlið 8)	368.319	362.832
Kröfur vegna lífeyrishækkana	172.074	333.855
Fyrirframgreiddur lífeyrir	179.389	176.533
Vangreidd iðgjöld	93.011	95.230
	2.094.003	2.185.962

Viðskiptaskuldir

17. Aðrar skuldir

Aðrar skuldir skiptast þannig:	2013 samtals	2012 samtals
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum í desember	1.053.461	947.171
Ógreiddur skattur til ríkissjóðs	0	23.383
Aðrar skuldir	61.662	58.424
	1.115.123	1.028.979

Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

18. Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

Hlutdeild sjóðsins í heildarlaunakostnaði LSR og LH nam 407,5 milljónum kr. árið 2013. Hann skiptist þannig að heildarlaun voru 332,4 milljónir kr. og launatengd gjöld 75,1 milljón kr. Stöðugildi hjá LSR og LH voru 44,3 á árinu 2013 og hlutdeild sjóðsins metin 40,9 stöðugildi.

19. Laun til stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og endurskoðenda árið 2013

Stjórnar- og nefndarstörf:	
Árni Stefán Jónsson (formaður stjórnar 2013)	2.686
Guðlaug Kristjánsdóttir (stjórnarmaður)	1.343
Guðrún Ágústsdóttir (stjórnarmaður)	1.343
Gunnar Björnsson (stjórnarmaður)	1.343
Maríanna Jónasdóttir (varaformaður)	2.014
Viðar Helgason (stjórnarmaður)	1.343
Þórður Á. Hjaltested (stjórnarmaður)	1.343
Þórveig K. Þormóðsdóttir (stjórnarmaður)	1.343
Guðrún Þorleifsdóttir (varamaður í stjórn)	28
Stefanía S. Bjarnadóttir (varamaður í stjórn)	56
Sverrir Jónsson (varamaður í stjórn)	113
	12.955

Endurskoðunarnefnd:	
Hallgrímur Snorrason, formaður endurskoðunarnefndar	700
Maríanna Jónasdóttir	350
Trausti Hermannsson	350
	1.400

Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri LSR og LH	21.063

Hlutdeild LSR í launakostnaði framkvæmdastjóra nam 19.467 þúsund kr. og 1.294 þúsund kr. í þóknun til endurskoðunarnefndar.

Þóknun vegna innri endurskoðunar hjá LSR og LH nam 5.734 þúsund kr. á árinu 2013, þar af var hlutdeild LSR 5.299 þúsund kr.

Ríkisendurskoðun sér um fjárhagsendurskoðun sjóðsins sbr. 9. gr. laga nr. 1/1997 án sérstakrar þóknunar. Á árinu 2013 voru unnir samtals 758 tímar vegna fjárhagsendurskoðunar hjá LSR og LH, sem samsvarar reiknuðum kostnaði að fjárhæð 9,7 milljónir kr. og er sá kostnaður borinn uppi af fjárveitingu til Ríkisendurskoðunar á fjárlögum.

Tryggingafræðileg úttekt

20. Tryggingafræðileg úttekt

A-deild LSR

Stjórn LSR fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu A-deildar miðað við árslok 2013. Í úttektinni er miðað við að 3,5% ávöxtun náist á eignir deildarinnar umfram hækkun vísitölu neysluverðs.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru þessar:

Eignir:	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	256.743.530	0	256.743.530
Endurmat verðbréfa	9.458.440	0	9.458.440
Fjárfestingargjöld	(4.810.606)	0	(4.810.606)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	214.251.296	214.251.296
Eignir samtals	261.391.364	214.251.296	475.642.659
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	238.226.589	237.405.627	475.632.216
Örorkulífeyrir	19.416.266	21.322.267	40.738.533
Makalífeyrir	8.139.041	8.850.747	16.989.788
Barnalífeyrir	397.942	2.326.788	2.724.730
Rekstrarkostnaður	959.207	1.744.710	2.703.917
Skuldbindingar samtals	267.139.045	271.650.139	538.789.184
Eignir umfram skuldbindingar	(5.747.682)	(57.398.843)	(63.146.525)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-2,2%	-21,1%	-11,7%

	2013	2012	Breyting milli ára
Hrein eign til greiðslu lífeyris	256.743.530	218.446.796	17,5%
Endurmat á verðbréfaeign	4.647.834	5.453.953	-14,8%
Áfallin skuldbinding	267.139.045	231.493.594	15,4%
Áfallin staða	-2,2%	-3,3%	1,1%
Framtíðarskuldbinding	271.650.139	256.957.447	5,7%
Framtíðarstaða	-21,1%	-20,7%	-0,4%
Heildarskuldbinding	538.789.184	488.451.042	10,3%
Heildarstaða	-11,7%	-12,5%	0,8%

B-deild LSR

Stjórn LSR fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu B-deildar miðað við árslok 2013. Útreikningarnir miða við að launahækkanir séu 1,5% umfram vísitölu neysluverðs og að ávöxtun eigna verði 2% umfram launahækkanir.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru þessar:

Eignir:	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	217.024.224	0	217.024.224
Endurmat verðbréfa	7.943.190	0	7.943.190
Fjárfestingargjöld	(4.828.925)	0	(4.828.925)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	16.318.202	16.318.202
Eignir samtals	220.138.488	16.318.202	236.456.690
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	466.252.379	34.701.205	500.953.583
Örorkulífeyrir	7.235.686	736.158	7.971.844
Makalífeyrir	121.505.776	4.227.283	125.733.059
Barnalífeyrir	57.959	0	57.959
Rekstrarkostnaður	4.462.888	1.871.418	6.334.307
Skuldbindingar samtals	599.514.688	41.536.064	641.050.752
Eignir umfram skuldbindingar	(379.376.200)	(25.217.862)	(404.594.062)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-63,3%	-60,7%	-63,1%

	2013	2012	Breyting milli ára
Endurmetin hrein eign til greiðslu lífeyris	220.138.488	211.154.692	4,3%
Áfallin skuldbinding	599.514.688	573.024.242	4,6%
Heildarskuldbinding	641.050.752	618.026.107	3,7%

Lífeyrisréttindi í sjóðnum eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum sjóðfélaga og þegar launin hækka þá hækkar skuldbinding sjóðsins í sama hlutfalli og launin. Við útreikning skuldbindinga er miðað við dagvinnulaun í lok ársins.

21. Bakábyrgð ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum B-deildar

Utan efnahagsreiknings B-deildar er getið um skuldbindingar launagreiðenda vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 33. gr. laga um LSR nr. 1/1997. Eftirstæðar skuldbindingar umfram eignir sjóðsins og kröfu á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana eru á ábyrgð ríkissjóðs samkvæmt 32. gr. sömu laga.

	2013	2012	Breyting milli ára
Hrein eign til greiðslu lífeyris	217.024.224	208.003.894	4,3%
Endurmat á verðbréfaeign	3.114.265	3.150.797	-1,2%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana	255.252.622	243.684.084	4,7%
Áfallin skuldbinding skv. tryggingafræðilegri úttekt	(599.514.688)	(573.024.242)	4,6%
Krafa á ríkissjóð vegna bakábyrgðar	(124.123.577)	(118.185.467)	5,0%

22. Ábyrgð launagreiðenda á lífeyrisskuldbindingum A-deildar

A-deild stendur sjálf undir skuldbindingum sínum. Mótframlag launagreiðenda hefur frá stofnun deildarinnar verið 11,5% en það er hins vegar breytilegt skv. lögum um A-deild og er það endurskoðað árlega. Munur milli eignaliða og lífeyris-skuldbindinga A-deildar hefur nú verið meiri en 10% sex ár í röð. Samkvæmt 2. mgr. 39. gr. laga nr. 129/1997, sbr. ákvæði til bráðabirgða nr. VI, skal stjórn gera nauðsynlegar ráðstafanir til að rétta af fjárhag hennar fyrir 1. október 2014. Stjórn LSR hefur tekið til skoðunar mögulegar leiðir til að bregðast við neikvæðri tryggingafræðilegri stöðu A-deildar.

23. Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum

Eftirtaldir launagreiðendur hafa gert upp áfallnar lífeyrisskuldbindingar sínar gagnvart B-deild:

Skuldbinding B-deildar vegna uppgerðra réttinda í lok árs:	2013	2012
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	2.968.218	2.905.210
Byggðastofnun	1.293.792	1.241.140
Framkvæmdasjóður Íslands	747.754	744.470
Hitaveita Suðurnesja hf. (skuldbindingar eftir 31.03.2001)	423.850	393.168
Isavia ohf. (ásamt Flugmálastjórn Íslands, Flugstoðum ohf. og fleiri)	15.268.443	14.411.659
Íbúðalánasjóður (ásamt Byggingasjóði og Húsnæðisstofnun ríkisins)	1.546.927	1.460.340
Íslandspóstur hf.	4.992.272	4.578.279
Íslandssíld hf. (Síldarútvegsnefnd)	499.593	499.628
Íslensk endurtrygging	256.375	249.839
Íslenskar orkurannsóknir	454.059	378.263
Landsnet hf.	267.174	242.400
Lánasjóður íslenskra námsmanna	330.750	317.586
Orkubú Vestfjarða hf. (skuldbindingar eftir 30.06.2001)	273.361	236.871
Rafmagnsveitur ríkisins	4.757.825	4.618.010
Matís ohf. (Rannsóknarstofnun fiskiðnaðarins)	1.425.310	1.358.150
Ríkissjóður vegna lögreglumanna	874.271	640.303
Ríkisútvarpið ohf.	8.665.305	8.365.463
Samábyrgðin hf.	596.058	603.916
Sementsverksmiðjan hf.	1.025.034	1.019.686
Sinfóníuhljómsveit Íslands	3.124.662	2.992.807
Síminn hf. (ásamt Pósti og síma hf.)	36.894.358	36.169.000
Skýrr hf.	1.013.317	964.370
Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs.	113.412	105.577
Þjóðhagsstofnun	1.170.451	1.134.836
Landsvirkjun Power ehf.	26.871	25.106
	89.009.444	85.656.077

Þeir launagreiðendur sem hafa gert upp áfallnar lífeyrisskuldbindingar sínar gagnvart B-deild bera ekki frekari skuldbindingu vegna þeirra réttinda sem uppgjörið tekur til. Skuldbinding sem gerð er upp með þessum hætti er byggð á tryggingafræðilegu mati miðað við uppgjörsdag. Innheimta lífeyrishækkana gagnvart viðkomandi launagreiðanda fellur niður frá og með uppgjörsdegi. Skuldbindingu B-deildar vegna uppgerðra réttinda má sjá í töflu hér að framan.

Forsendur við uppgjör lífeyrisskuldbindinga eru þær sömu og við tryggingafræðilega úttekt á stöðu B-deildar. Um langtímaforsendur er að ræða þannig að ef litið er til skamms tíma getur þróunin orðið önnur.

Stofnanir og fyrirtæki sem áður hafa gert upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild hafa flestar haldið áfram að greiða iðgjöld til B-deildar vegna þeirra starfsmanna sem voru í starfi þegar upphaflegt uppgjör á skuldbindingum fór fram. Í þeim tilfellum heldur áfram að myndast skuldbinding og er hún gerð upp árlega samkvæmt samkomulagi við þá launagreiðendur. Frá uppgjöri á skuldbindingu undangengins árs eru dregin iðgjöld sem greidd voru vegna ársins auk viðbótariðgjalda. Þá er launagreiðendum einnig heimilt að gera upp skuldbindingu sína frá ákveðnum tímapunkti og síðan árlega eftir það.

Kennitölur LSR

	2013	2012	2011	2010	2009
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	10,47%	14,18%	7,19%	4,92%	11,83%
Raunávöxtun	6,57%	9,24%	1,86%	2,25%	2,95%
Hrein raunávöxtun	6,49%	9,15%	1,79%	2,19%	2,87%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	4,46%	-2,70%	-4,55%	-2,90%	-0,74%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,45%	2,84%	1,80%	1,62%	1,55%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	37,3%	32,9%	29,2%	32,2%	38,0%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	39,8%	43,2%	43,8%	42,4%	36,2%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	5,4%	5,6%	5,2%	4,1%	3,3%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	3,4%	3,3%	5,1%	4,0%	4,2%
Veðlán	13,0%	13,9%	15,7%	16,4%	17,6%
Annað	1,0%	1,0%	1,1%	1,0%	0,8%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	68,8%	68,7%	70,5%	66,0%	60,2%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	31,2%	31,3%	29,5%	34,0%	39,8%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum	0,08%	0,08%	0,07%	0,06%	0,09%
Fjárfestingargjöld	0,09%	0,09%	0,09%	0,08%	0,09%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	29.491	27.000	27.527	27.921	28.417
Meðalfjöldi lífeyrisþega	15.882	14.974	14.162	13.436	12.719
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	76,8%	75,6%	74,4%	74,3%	74,5%
Örorkulífeyrir	6,5%	6,5%	6,3%	6,4%	6,1%
Makalífeyrir	15,7%	16,1%	16,8%	17,4%	17,5%
Barnalífeyrir	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Aðrar útgreiðslur	0,6%	1,4%	2,0%	1,4%	1,5%

Kennitölur A-deildar

	2013	2012	2011	2010	2009
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	10,08%	13,09%	6,67%	4,98%	11,39%
Raunávöxtun	6,19%	8,20%	1,37%	2,31%	2,54%
Hrein raunávöxtun	6,15%	8,14%	1,25%	2,27%	2,48%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	4,02%	-2,71%	-4,46%	-2,71%	-0,58%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,34%	2,80%	1,64%	1,22%	0,80%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	32,3%	28,1%	24,9%	26,7%	33,9%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	47,7%	51,4%	51,1%	51,1%	42,9%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	6,1%	6,3%	6,0%	4,5%	3,6%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	2,0%	1,4%	2,8%	1,5%	1,6%
Veðlán	11,9%	12,8%	15,2%	16,2%	18,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	75,9%	74,6%	74,5%	70,9%	63,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	24,1%	25,4%	25,5%	29,1%	37,0%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum	0,04%	0,05%	0,04%	0,03%	0,04%
Fjárfestingargjöld	0,09%	0,08%	0,09%	0,08%	0,08%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	23.066	22.685	22.730	22.703	22.773
Meðalfjöldi lífeyrisþega	3.168	2.681	2.243	1.876	1.505
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	49,5%	45,1%	38,0%	33,9%	29,2%
Örorkulífeyrir	43,3%	46,3%	52,0%	54,9%	59,4%
Makalífeyrir	3,7%	4,4%	4,7%	5,1%	4,2%
Barnalífeyrir	3,4%	4,2%	5,3%	6,1%	7,1%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar	-11,7%	-12,5%	-13,1%	-12,0%	-13,2%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar	-2,2%	-3,3%	-5,2%	-2,5%	-4,7%

Kennitölur B-deildar

	2013	2012	2011	2010	2009
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	11,05%	15,49%	7,65%	4,64%	12,00%
Raunávöxtun	7,13%	10,49%	2,30%	1,98%	3,10%
Hrein raunávöxtun	7,00%	10,36%	2,12%	1,90%	3,00%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	4,82%	-2,67%	-4,69%	-3,09%	-0,83%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,56%	2,89%	1,81%	1,66%	1,70%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	42,2%	36,9%	32,0%	36,4%	40,0%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	33,0%	37,0%	39,5%	36,6%	32,9%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	4,8%	5,0%	4,6%	3,9%	3,1%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	5,1%	5,4%	7,2%	6,0%	6,0%
Veðlán	14,9%	15,7%	16,7%	17,1%	18,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	60,4%	62,5%	66,7%	61,8%	57,9%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	39,6%	37,5%	33,3%	38,2%	42,1%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum	0,12%	0,11%	0,10%	0,08%	0,10%
Fjárfestingargjöld	0,10%	0,09%	0,09%	0,09%	0,09%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	3.856	4.315	4.796	5.218	5.644
Meðalfjöldi lífeyrisþega	12.545	12.077	11.657	11.257	10.851
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	79,8%	79,1%	78,3%	77,8%	77,3%
Örorkulífeyrir	3,0%	3,3%	3,5%	3,5%	3,7%
Makalífeyrir	17,1%	17,6%	18,2%	18,6%	18,9%
Barnalífeyrir	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar	-63,1%	-62,9%	-63,0%	-62,1%	-62,0%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar	-63,3%	-63,2%	-63,4%	-62,5%	-62,4%

Kennitölur Séreignar LSR

Leið I

	2013	2012	2011	2010	2009
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	9,66%	11,85%	6,74%	12,88%	18,62%
Raunávöxtun	5,79%	7,00%	1,44%	10,01%	9,20%
Hrein raunávöxtun	5,74%	6,95%	1,38%	9,96%	9,12%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára	11,88%	6,11%	4,64%	6,73%	6,84%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	6,59%	-1,23%	-2,85%	-1,24%	-1,44%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,63%	3,30%	1,50%	1,12%	-1,14%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	90,9%	89,2%	88,9%	54,9%	86,5%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	4,6%	4,5%	4,6%	40,9%	9,6%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	3,8%	4,8%	4,7%	4,1%	3,4%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	0,7%	1,5%	1,9%	0,2%	0,4%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	62,8%	62,5%	64,7%	61,1%	49,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	37,2%	37,5%	35,3%	38,9%	50,2%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður	0,05%	0,05%	0,06%	0,05%	0,07%
Fjárfestingargjöld	0,05%	0,04%	0,04%	0,05%	0,05%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	1.147	1.209	1.293	1.391	1.611
Meðalfjöldi lífeyrisþega	57	80	119	155	179
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	25,7%	22,9%	11,2%	20,9%	42,4%
Örorkulífeyrir	0,1%	0,2%	0,5%	0,3%	0,3%
Makalífeyrir	0,3%	0,3%	0,3%	0,7%	4,1%
Barnalífeyrir	2,1%	0,1%	0,7%	0,5%	1,6%
Aðrar útgreiðslur	71,9%	76,4%	87,3%	77,6%	51,5%

Leið II

	2013	2012	2011	2010	2009
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	8,71%	12,56%	7,83%	14,19%	14,32%
Raunávöxtun	4,87%	7,69%	2,47%	11,28%	5,23%
Hrein raunávöxtun	4,82%	7,63%	2,42%	11,23%	5,16%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára	11,49%	8,65%	7,39%	8,26%	7,26%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	6,21%	1,14%	-0,30%	0,17%	-1,06%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,78%	3,18%	3,24%	3,33%	2,38%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	86,1%	85,0%	82,7%	55,6%	81,5%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	8,0%	7,3%	10,8%	40,6%	15,3%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	4,4%	5,0%	4,7%	3,5%	2,5%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	1,4%	2,7%	1,8%	0,3%	0,7%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	68,0%	69,8%	70,8%	70,7%	67,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	32,0%	30,2%	29,2%	29,3%	33,0%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður	0,05%	0,05%	0,06%	0,05%	0,07%
Fjárfestingargjöld	0,05%	0,04%	0,04%	0,05%	0,05%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	282	280	286	281	337
Meðalfjöldi lífeyrisþega	18	26	20	26	38
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	53,0%	56,8%	46,7%	55,5%	83,1%
Örorkulífeyrir	0,3%	0,2%	0,5%	0,3%	0,2%
Makalífeyrir	0,5%	1,9%	0,0%	0,0%	0,6%
Barnalífeyrir	1,3%	1,0%	0,0%	2,7%	0,2%
Aðrar útgreiðslur	44,9%	40,1%	52,8%	41,5%	15,9%

Leið III

	2013	2012	2011	2010	2009
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	5,80%	6,73%	8,05%	6,23%	14,28%
Raunávöxtun	2,06%	2,11%	2,69%	3,53%	5,20%
Hrein raunávöxtun	2,01%	2,05%	2,63%	3,48%	5,13%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára	8,17%	11,98%	13,21%	13,97%	14,43%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	3,05%	4,24%	5,11%	5,46%	5,56%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	4,35%	4,85%	5,32%	5,62%	5,89%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Bundinn innlánsreikningur	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður	0,05%	0,05%	0,06%	0,05%	0,07%
Fjárfestingargjöld	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	1.140	1.197	1.246	1.251	1.140
Meðalfjöldi lífeyrisþega	95	110	123	127	147
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	77,1%	59,5%	49,6%	50,7%	77,3%
Örorkulífeyrir	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir	2,1%	0,8%	0,8%	1,4%	2,0%
Barnalífeyrir	1,6%	1,8%	0,9%	0,3%	0,4%
Aðrar útgreiðslur	19,2%	37,8%	48,7%	47,5%	20,3%

Útreikningur á ávöxtun í Séreign LSR miðar við daglegt gengi á sjóðnum.

Leið II og Leið III voru stofnaðar 2002. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára fyrir árin 2009 og 2010 er því frá stofnun.

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

Ársreikningur 2013

Skýrsla stjórnar

Eignir og ávöxtun

Hrein eign LH til greiðslu lífeyris nam 26 milljörðum kr. í árslok 2013. Eignirnar jukust um 1,5 milljarða kr. á árinu eða sem nemur 6,2%.

Ávöxtun á árinu 2013 var góð en nafnávöxtun sjóðsins var 11,4%. Hrein raunávöxtun sjóðsins, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum, var 7,3% á árinu 2013 samanborið við 9,6% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ár er 4,5%, en 2,2% sé horft til síðustu 10 ára. Frá árinu 1991 er meðaltal hreinnar raunávöxtunar 3,9% en í tryggingafræðilegri úttekt er miðað við 3,5% ávöxtun til langs tíma.

Á árinu 2013 var raunávöxtun innlendra skuldabréfa sjóðsins 5,2%, innlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina 27,7% og erlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina 8,5% umreiknað í íslenskar krónur. Í árslok voru hlutabréf 41,8% af heildareign sjóðsins en voru 36,2% árið áður. Verðbréfaeign sjóðsins í árslok 2013 skiptist þannig að 58,3% voru í íslenskum krónum og 41,7% voru í erlendum gjaldmiðlum.

Fjárfestingar

Á árinu 2013 var LH nettóseljandi verðbréfa fyrir 699,1 milljón kr. Fjárfestingar sjóðsins í innlendum hlutabréfum námu 450,2 milljónum kr. á árinu. LH var nettóseljandi innlendra skuldabréfa að fjárhæð 704,5 milljónir kr., erlendra hlutabréfa að fjárhæð 285,8 milljónir kr. ásamt því að endurgreiðslur úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu námu 159 milljónum kr. Uppgreiðslur sjóðfélagalána umfram útlán námu 81,9 milljónum kr.

Gjaldmiðlavarnasamningar

Við frágang á ársuppgjöri 2012 var búið að semja um uppgjör allra gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings og var umsamin fjárhæð færð í ársreikning sjóðsins það ár. Á árinu 2013 var gengið frá fullnaðaruppgjöri við skilanefnd Kaupþings vegna gjaldmiðlavarnasamninga. Í árslok 2013 voru eftirstöðvar skuldar við skilanefnd Glitnis vegna gjaldmiðlavarnarsamninga 291 milljón kr. og kemur fjárhæðin til greiðslu á næstu árum. Óvissa er um greiðslu á hluta þessarar fjárhæðar vegna dómsmáls sem LH hefur höfðað vegna víkjandi skuldabréfs á Glitni. Verði málið úrskurðað sjóðnum í hag á hann skuldajafnanlega kröfu að fjárhæð 38 milljónir kr. á hendur skilanefnd Glitnis.

Iðgjöld

Lögbundin iðgjöld ársins, ásamt réttindaflutningum og endurgreiðslum, námu 235 milljónum kr. og hækkuðu um 1% milli ára. Virkir sjóðfélagar voru 382 og fækkaði þeim um 10,4%. Alls greiddu 404 sjóðfélagar iðgjald til LH á árinu 2013 og fækkaði þeim um 12,6% milli ára. Í árslok áttu 3.002 sjóðfélagar skráð réttindi hjá sjóðnum.

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn í formi viðbótariðgjalda námu 92,3 milljónum kr. á árinu 2013 en voru 88,5 milljónir kr. árið áður. Innborganir annarra launagreiðenda í formi viðbótariðgjalda námu 16,2 milljónum kr. á árinu 2013 en voru 16,6 milljónir kr. árið áður. Innborganir ríkissjóðs eru vaxtareiknaðar til samræmis við ávöxtun lífeyrissjóðsins og mynda inneign sem er dregin frá skuldbindingum. Með aukagreiðslum til sjóðsins er ríkissjóður að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum til lengri tíma, en ríkissjóður er bakábyrgur fyrir skuldbindingum sjóðsins ásamt öðrum launagreiðendum. Inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna nam 18.255 milljónum kr. í árslok 2013 og hækkaði hún um 1.937 milljónir kr. milli ára.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur námu 2.472 milljónum kr. á árinu 2013 og hækkuðu um 12,1% milli ára. Alls fengu 944 einstaklingar greiddan lífeyri úr sjóðnum á árinu en lífeyrisþegum fjölgaði um 2,9% milli ára. Endurgreiðslur launagreiðenda á lífeyrisgreiðslum námu 939 milljónum kr. á árinu og hækkuðu um 14,2% milli ára.

Rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld

LH er með þjónustusamning við Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins (LSR) sem annast rekstur sjóðsins. Hlutdeild í kostnaði miðast við umfang við rekstur sjóðsins að teknu tilliti til stærðarhagkvæmni.

Á árinu 2013 námu rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld 68,4 milljónum kr. en voru 61,9 milljónir kr. árið áður og hækkuðu um 10,5% milli ára. Aðrar tekjur námu 1,3 milljónum kr. á árinu 2013 og lækkuðu um 4,3% milli ára. Kostnaður að frátöldum öðrum tekjum var 0,27% af meðaleignum sjóðsins árið 2013. Þar af nam rekstrarkostnaður 0,14% af meðaleignum.

Hlutdeild í launakostnaði nam 33,4 milljónum kr. árið 2013 og skiptist þannig að heildarfjárhæð launa var 27,3 milljónir kr. og launatengd gjöld 6,1 milljón kr. Hlutdeild í stöðugildum var 3,4 á árinu 2013.

Tryggingafræðileg úttekt og hrein eign til greiðslu lífeyris

Áfallin skuldbinding sjóðsins í árslok 2013 var 72,9 milljarðar kr. og hækkaði um 7,8% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingafræðings eiga launagreiðendur að standa undir 36,4 milljörðum kr. af skuldbindingum sjóðsins með greiðslu lífeyrishækkana. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 36,5 milljarðar kr. Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris í árslok 26 milljarðar kr. og endurmetin hrein eign hans 26,2 milljarðar kr.

Eins og fram kom í umfjöllun hér að framan hefur ríkissjóður greitt aukalega inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Í árslok 2013 námu uppfærðar greiðslur ríkissjóðs 18,3 milljörðum kr. og inneign annarra launagreiðenda nam tæplega 1 milljarði kr.

Stjórn sjóðsins hefur látið gera úttekt á framtíðargreiðsluflæði sjóðsins og samkvæmt niðurstöðum hennar mun sjóðurinn tæmast á árinu 2027 ef ekki koma til frekari aukagreiðslur frá ríkissjóði.

Lokaorð

Stærsta óvissuatriðið sem snýr að sjóðnum er fjármögnun á skuldbindingum hans til framtíðar en ljóst er að eignir hans munu verða uppurnar mörgum árum áður en skuldbindingar hafa verið greiddar að fullu. Nauðsynlegt er að ríkissjóður sem bakábyrgðaraðili setji fram áætlun um hvernig bregðast skuli við þeirri stöðu.

Flestum óvissuatriðum sem hafa verið í efnahagsreikningi sjóðsins frá hruni fjármálakerfisins á árinu 2008 hefur verið eytt. Samið hefur verið um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga og búið er að ganga frá flestum kröfum sem sjóðurinn átti vegna markaðsskuldabréfa á fyrirtæki.

Ávöxtun á árinu 2013 var góð og vel gekk að ávaxta flesta eignaflokka. Það sem af er árinu 2014 hafa verið óverulegar hækkanir á innlendum og erlendum hlutabréfum. Árið hefur því farið hægar af stað en síðasta ár. Hins vegar stefnir í að framboð fjárfestingarkosta innanlands verði heldur meira en undangengin ár.

Stjórn Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2013 með undirskrift sinni.

Reykjavík, 9. apríl 2014.

Ragnheiður Gunnarsdóttir, stjórnarformaður, Ásta Lára Leósdóttir, Guðjón Hauksson og Oddur Gunnarsson.

Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri

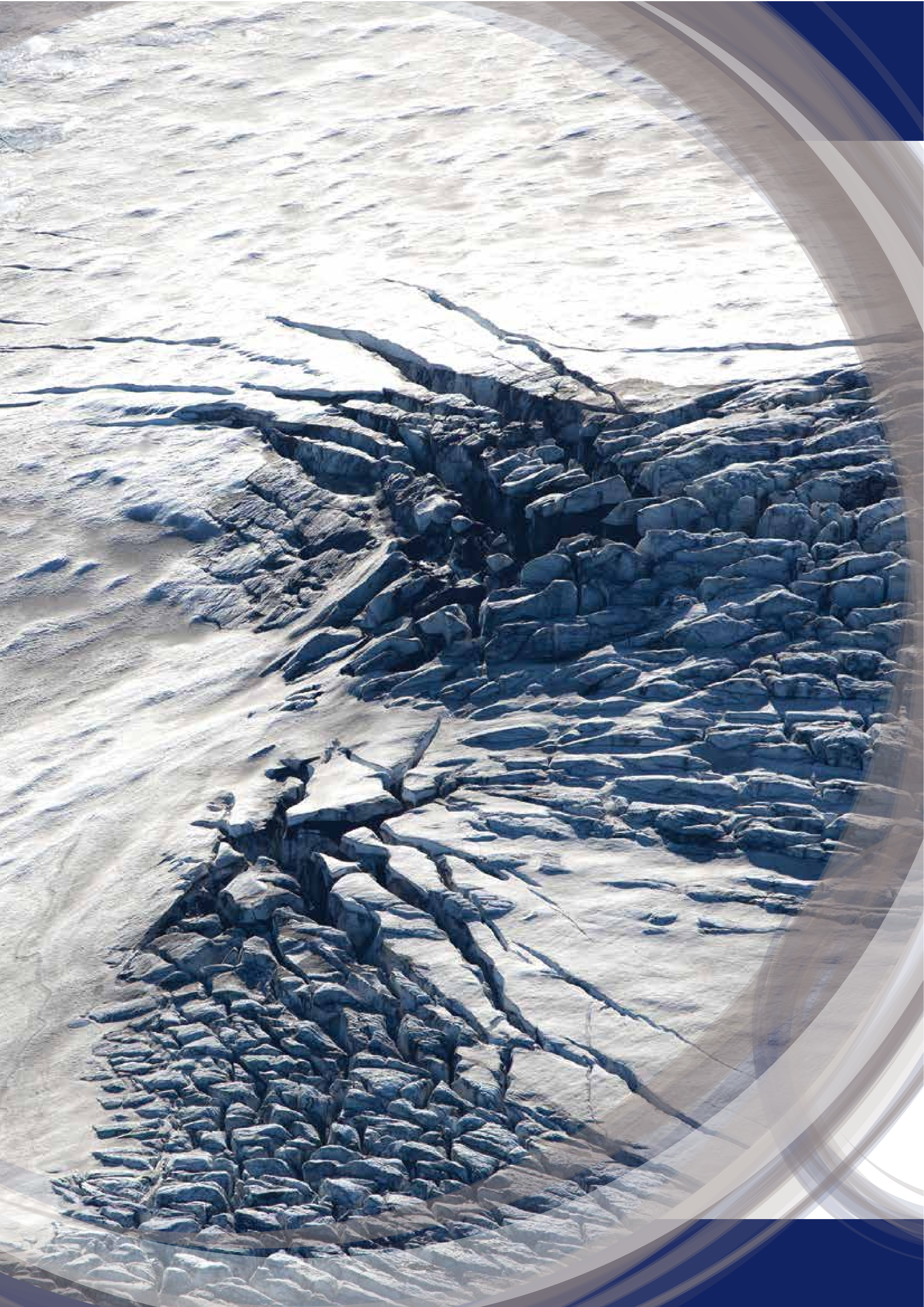

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga fyrir árið 2013. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og skýringar nr. 1–21 og kennitölur.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og ákvæði laga um Ríkisendurskoðun. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fáist um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðunin felur í sér aðgerðir til að staðfesta fjárhæðir og aðrar upplýsingar í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri áhættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðunin felur einnig í sér mat á þeim reikningsskila- og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum okkur hafa aflað nægjanlegra og viðeigandi gagna við endurskoðunina til að undirbyggja álit okkar.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga á árinu 2013, efnahag 31. desember 2013 og breytingu á handbæru fé á árinu 2013, í samræmi við lög um ársreikninga og um ársreikninga lífeyrissjóða.

Í skýrslu stjórnenda eða í skýringum koma fram þær upplýsingar sem ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Ríkisendurskoðun, 9. apríl 2014

Sveinn Arason, ríkisendurskoðandi

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2013

	Skýring	2013	2012
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		61.365	64.164
Iðgjöld launagreiðenda		173.172	168.209
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		0	(128)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		22.865	22.329
Lífeyrishækkanir		938.546	821.881
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	8	2.905	4.033
Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar	9	108.565	105.120
Iðgjöld alls		1.307.417	1.185.608
Lífeyrir			
Lífeyrir	10	2.472.053	2.205.676
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	10	3.480	1.296
Lífeyrir alls		2.475.533	2.206.971
Fjárfestingartekjur			
Tekjur af eignarhlutum	11	817.992	994.905
Vaxtatekjur og gengismunur	12	1.824.869	2.471.380
Breytingar á niðurfærslu	5	107.001	(181.104)
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	9.180	(42.324)
Fjárfestingartekjur alls		2.759.042	3.242.857
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	32.687	28.453
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	35.720	33.439
Gjald til ríkissjóðs			
Tímabundinn skattur		0	533
Aðrar tekjur			
Aðrar tekjur	7	1.307	1.366
Hækkun á hreinni eign á árinu		1.523.826	2.160.435
Hrein eign frá fyrra ári		24.469.402	22.308.968
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		**25.993.228**	**24.469.402**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Efnahagsreikningur 31.12.2013

Eignir	Skýring	2013	2012
Fjárfestingar			
Verðbréf með breytilegum tekjum	14	12.589.298	11.016.980
Verðbréf með föstum tekjum	15	10.244.981	11.051.902
Veðlán	15	2.358.543	2.493.933
Aðrar fjárfestingar		0	33.682
Fjárfestingar alls		25.192.822	24.596.498
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	16	60.354	32.415
Ýmsar kröfur		19	16.223
Kröfur alls		60.373	48.638
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	4,13	6.094	5.552
Sjóður og bankareikningar		1.126.214	971.495
Aðrar eignir alls		1.132.308	977.047
Eignir samtals		**26.385.503**	**25.622.183**
Skuldir			
Skuldbindingar			
Áfallin lífeyrisskuldbinding		11.747	10.459
Skuldbindingar alls		11.747	10.459
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir	17	89.751	84.537
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	290.777	1.057.785
Viðskiptaskuldir alls		380.528	1.142.322
Skuldir samtals		**392.275**	**1.152.781**
Hrein eign til greiðslu lífeyris		**25.993.228**	**24.469.402**
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur skv. 20. gr. laga nr. 2/1997	21	36.424.201	33.800.470

Sjóðstreymi fyrir árið 2013

	2013	2012
Inngreiðslur		
Iðgjöld	1.279.478	1.177.905
Fjárfestingartekjur	191.643	230.429
Afborganir verðbréfa	1.357.876	1.190.271
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	1.485.937	645.763
Seld verðbréf með föstum tekjum	382.227	1.510.895
Seldar fullnustueignir og aðrar inngreiðslur	33.682	20.444
Inngreiðslur	4.730.844	4.775.707
Útgreiðslur		
Lífeyrir	2.471.514	2.190.893
Fjárfestingargjöld	31.510	28.453
Rekstrarkostnaður án afskrifta	33.557	30.445
Gjaldmiðlavarnasamningar	757.828	0
Greiddur tímabundinn skattur	0	17.627
Útgreiðslur	3.294.409	2.267.417
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	1.436.434	2.508.290
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	1.193.202	666.229
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	61.451	1.514.698
Ný veðlán og útlán	25.500	17.750
Varanlegir rekstrarfjármunir og fullnustueignir	1.562	5.596
Ráðstöfun alls	1.281.715	2.204.274
Hækkun á handbæru fé	154.719	304.016
Handbært fé í ársbyrjun	971.495	667.478
Handbært fé í árslok	**1.126.214**	**971.495**

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Skýringar með ársreikningi 2013

Almennt

1. Almennt

Ársreikningur Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga (LH) er saminn í samræmi við reglur nr. 55/2000 um ársreikninga lífeyrissjóða sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Iðgjöld og réttindi

Iðgjald til LH er 12% af dagvinnulaunum, vaktaálagi, persónuuppbót og orlofsuppbót. Réttindi sjóðfélaga miðast við þann tíma sem greitt hefur verið í sjóðinn, ásamt starfshlutfalli. Almennur réttur til töku ellilífeyris er við 65 ára aldur. Sjóðfélaga er þó heimilt að hefja töku lífeyris fyrr ef samanlagður sjóðfélagaaldur hans og lífaldur er 95 ár eða meira (95 ára regla), en þó aldrei fyrr en hann er orðinn 60 ára. Lífeyrir reiknast sem hlutfall af launum við starfslok eða í ákveðnum tilvikum af launum vegna 10 ára í hærra launuðu starfi. Eftir það taka lífeyrisgreiðslur mið af dagvinnulaunum eftirmanns í starfi eða breytingum sem verða að meðaltali á föstum launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu, samkvæmt svokallaðri meðaltalsreglu. Með lagabreytingum sem tóku gildi við upphaf árs 1997 gátu lífeyrisþegar LH valið hvort breytingar á lífeyrisgreiðslum þeirra fylgdu launum eftirmanns í starfi eða meðalbreytingum sem verða á launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu.

3. Sundurliðun fjárfestinga

Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast innlend og erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Erlend verðbréf sjóðsins eru skráð á skipulegum verðbréfamörkuðum og því eignfærð á markaðsverði miðað við síðasta skráða gengi þeirra í árslok. Verðbréfin eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok. Innlend hlutabréf sjóðsins sem skráð eru í Kauphöll Íslands eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en óskráð hlutabréf á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði ef það er lægra. Fjárfestingar í framtakssjóðum eru færðar til eignar á gangverði skv. upplýsingum frá vörsluaðilum.

Til verðbréfa með föstum tekjum teljast innlend og erlend skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast innlend skuldabréfalán með veði í fasteign. Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar með áföllnum verðbótum og vöxtum m.v. vaxtakjör verðbréfanna að teknu tilliti til ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi. Afföllin eða gengisaukinn sem myndast við kaup verðbréfanna eru færð í ársreikninginn á afborgunartíma þeirra miðað við virka vexti. Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok.

4. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði. Afskriftir vegna kaupa ársins 2013 reiknast hlutfallslega eftir eignarhaldstíma innan ársins. Afskriftahlutföll eru eftirfarandi: tölvubúnaður 33,3% og aðrir rekstrarfjármunir 10–15%.

5. Niðurfærsla verðbréfa og afskriftasjóður

Verðbréfasafn lífeyrissjóðsins hefur verið yfirfarið og mat lagt á virði þess. Sjóðurinn hefur lagt til hliðar í afskriftasjóð til að mæta mögulegum niðurfærslum skuldabréfa í framtíðinni. Að mestu leyti er um að ræða kröfur á hendur þeim verðbréfaútgefendum sem lentu í fjárhagsvanda í efnahagshruninu. Mat á lánum lífeyrissjóðsins til einstaklinga tekur mið af mati á vanskilum, veðstöðu og áhrifum þeirra úrræða sem kynnt hafa verið til aðstoðar þeim sem lent hafa í skuldavanda.

Þróun afskriftasjóðs og gjaldfærð niðurfærsla ársins er sem hér segir:

Afskriftasjóður í ársbyrjun	1.146.099
Framlag í afskriftasjóð, gjaldfært (tekjufært) á árinu	(107.001)
Endanlega tapað	(439.666)
Afskriftasjóður í árslok	599.432

6. Gjaldmiðlavarnasamningar

Við frágang á ársuppgjöri 2012 var búið að semja um uppgjör allra gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings og var umsamin fjárhæð færð í ársreikning sjóðsins það ár. Á árinu 2013 var gengið frá fullnaðaruppgjöri við skilanefnd Kaupþings vegna gjaldmiðlavarnasamninga ásamt því að greidd var afborgun samkvæmt samkomulagi við skilanefnd Glitnis.

Skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga og gjaldfærsla ársins er sem hér segir:

Skuld við skilanefndir í ársbyrjun	1.057.785
Lækkun á samningsfjárhæð	(9.180)
Uppgjör samkvæmt samkomulagi við skilanefndir	(757.828)
Skuld við skilanefndir í árslok	290.777

Bókfærð skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga í árslok 2013 er 291 milljón kr. og er um að ræða skuld við skilanefnd Glitnis. Í samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefnd Glitnis er gerður sérstakur fyrirvari vegna víkjandi skuldabréfs sjóðsins á hendur Glitni sem ekki var samþykkt til skuldajöfnunar af skilanefndinni. Sjóðurinn hefur höfðað dómsmál og fer fram á að krafan verði dæmd sem almenn krafa og þar með skuldajafnanleg. Krafa sjóðsins á hendur Glitni vegna framangreinds skuldabréfs nam 38 milljónum kr. skv. kröfulýsingu þann 22. apríl 2009. Dæmi dómstólar sjóðnum í hag mun skuld sjóðsins vegna gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefnd Glitnis lækka sem því nemur. Vegna varúðarsjónarmiða hefur skuldabréfið verið afskrifað að fullu með færslu á afskriftareikning.

7. Fjárfestingargjöld, rekstrarkostnaður og aðrar tekjur

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt í fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

Umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra og innlendra hlutabréfa, erlendra sérgreindra hlutabréfasafna, erlendra hlutdeildarskírteina og framtaksfjárfestinga er ýmist bókfærður á móti vaxtatekjum viðkomandi verðbréfa eða innifalinn í fjárfestingartekjum viðkomandi sjóða.

Undir liðnum *aðrar tekjur* eru færðar tekjur af lánastarfsemi aðrar en lántökugjöld. Þá er jafnframt færð undir aðrar tekjur þóknun til sjóðsins fyrir að móttaka iðgjöld í VIRK starfsendurhæfingarsjóð.

Iðgjöld

8. Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar

Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum sínum við sjóðinn námu 2.905 þúsundum kr. á árinu 2013. Um var að ræða uppgjör lífeyrisskuldbindinga vegna áunninna réttinda á árinu 2013.

9. Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar

	2013	2012
Innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	92.318	88.545
Viðbótarframlög ýmissa launagreiðenda, innborgun inn á skuldbindingar	16.247	16.575
	108.565	105.120

Lífeyrir

10. Lífeyrisgreiðslur

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris:

	2013	2012
Ellilífeyrir	2.207.335	1.956.431
Örorkulífeyrir	185.227	182.005
Makalífeyrir	78.896	66.462
Barnalífeyrir	594	779
	2.472.053	2.205.676
Kostnaður vegna örorkumats	373	545
Gjald til VIRK starfsendurhæfingarsjóðs	3.107	751
	2.475.533	2.206.972

Fjárfestingartekjur

11. Fjárfestingartekjur af eignarhlutum sundurliðast þannig:

	2013	2012
Af innlendum hlutabréfum	437.272	121.553
Af erlendum hlutabréfum	397.738	888.193
Umsýsluþóknun skv. reikningum eða upplýsingum frá stýringaraðilum	(15.474)	(14.307)
Viðskiptakostnaður innlendra hlutabréfa	(1.545)	(533)
	817.992	994.905

Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi erlendra gjaldmiðla. Jafnframt er umsýsluþóknun og viðskiptakostnaður færður á móti tekjum en sýndur sérstaklega í þeim tilvikum þar sem nákvæmar upplýsingar liggja fyrir.

Hjá nokkrum vörsluaðilum verðbréfasafna liggja kostnaðarupplýsingar ekki fyrir eða fást ekki gefnar upp og er sá kostnaður því innifalinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða. Miðað við umsamin þóknanahlutföll og meðalstöðu hvers safns fyrir sig er áætlað að umsýsluþóknun til viðbótar því sem kemur fram í töflu hér að ofan hafi numið 14,6 milljónum kr. á árinu 2013.

12. Vaxtatekjur og gengismunur sundurliðast þannig:

	2013	2012
Af veðlánum	185.926	249.546
Af öðrum skuldabréfum	857.918	1.304.948
Af hlutdeildarskírteinum	759.150	867.338
Umsýsluþóknun skv. fyrirliggjandi upplýsingum vegna hlutdeildarskírteina	(3.414)	(2.617)
Af bankainnistæðum o.fl.	27.776	44.568
Lántökugjöld	255	178
Dráttarvextir	115	85
Söluhagnaður (sölutap)	(2.856)	7.335
	1.824.869	2.471.380

Undir vaxtatekjur og gengismun falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánum, bundnum bankainnistæðum, iðgjöldum og veltiinnlánum auk lántökugjalda af lánastarfsemi. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breytingar á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina.

Hjá nokkrum vörsluaðilum verðbréfasjóða (hlutdeildarskírteina) liggja kostnaðarupplýsingar ekki fyrir eða fást ekki gefnar upp og er sá kostnaður því innifalinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða. Miðað við umsamin þóknanahlutföll og meðalstöðu hvers safns fyrir sig er áætlað að umsýsluþóknun til viðbótar því sem kemur fram í töflu hér að ofan hafi numið 28 milljónum kr. á árinu 2013.

Fjárfestingar

13. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir þeirra, sem reiknaðar eru sem fastur árlegur hundraðshluti, greinast þannig:

Heildarverð 1.1.2013	6.224
Viðbætur á árinu	1.707
Selt á árinu og niðurlagðir rekstrarfjármunir	(579)
Heildarverð 31.12.2013	7.353
Afskrifað áður	672
Afskrifað á árinu	1.020
Selt á árinu og niðurlagðir rekstrarfjármunir	(433)
Afskrifað samtals	1.259
Bókfært verð 31.12.2013	6.094
Afskriftahlutföll 2013 eru eftirfarandi:	10–33%

14. Verðbréf með breytilegum tekjum

Erlend verðbréf eftir fjárvörsluaðilum:

Hlutabréf:	2013	2012
Sampo OYJ-A SHS	24.390	17.805
	24.390	17.805
Sérgreind hlutabréfasöfn:		
MFS Institutional Advisors	1.768.400	1.550.713
Morgan Stanley	550.765	715.494
EFG Global Equity	494.429	444.054
ETF Credit Suisse	382.515	356.506
	3.196.109	3.066.767
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:		
Vanguard Global Stock Index	1.185.516	1.147.986
JP Morgan Global Dynamic B	924.724	815.373
Schroder Global Core	854.015	753.010
T. Rowe Price US Large Growth	678.696	474.023
T. Rowe Price US Small Cap Fund	372.563	244.154
Schroder Global Quant Value	357.791	318.266
Templeton Growth Fund	345.885	298.536
Seilern Stryx Fund	283.113	197.262
ACM Global Growth Trends	259.495	503.006
Jupiter European Growth	208.881	0
Vanguard Global Enhanced	132.358	111.037
Aberdeen EM	77.523	0
JPM Global Emerging Equity	64.908	76.640
Katla Fund Global Value	47.447	42.614
ACM Thematic	0	82.327
	5.792.914	5.064.233
Hlutdeildarskírteini í framtaks- og fasteignasjóðum:		
Schroder Private Equity III	281.530	275.395
Morgan Stanley Private Equity III	162.515	204.097
Schroder Private Equity IV	109.070	105.332
Morgan Stanley Emerging Private Markets	99.738	103.529
Schroder Private Equity II	95.101	107.569
Partners Group Private Equity	85.582	102.168
BlackRock Diversified Private Equity III	69.869	100.128
LGT Crown European Private Equity Fund	63.598	72.745
Morgan Stanley Private Markets IV	61.544	64.441
SVG Diamond Private Equity III	58.942	50.386
Landsbanki Private Equity II	57.554	52.882
BlackRock Private Opportunity Fund II	50.776	74.695
Templeton Real Estate Fund	50.255	61.883
Alþjóða fasteignasjóðurinn	47.544	52.490
Morgan Stanley Private Equity II	44.171	58.425
Alþjóða framtakssjóðurinn II	42.538	51.401
Brú II Venture Capital Fund	28.087	46.239
DLJ Merchant Banking Partners	25.165	32.197
SVG Asia Fund of Funds	22.577	16.906
Alþjóða framtakssjóðurinn	21.294	11.265
Private Opportunity Ventures	1.194	1.675
	1.478.644	1.645.848
Erlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	10.492.057	9.794.653

Í sérgreindu hlutabréfasöfnunum eru eingöngu hlutabréf í markaðsskráðum stórum erlendum hlutafélögum og er eignarhluti sjóðsins í hverju félagi fyrir sig óverulegur.

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til fjárfestinga í framtakssjóðum, fasteignasjóðum og samlagshlutafélögum fyrir samtals 2,4 milljarða kr. sem skiptast þannig að 2,1 milljarður kr. er vegna erlendra sjóða, 253 milljónir kr. vegna samlagshlutafélaga og 45,3 milljónir kr. vegna annarra innlendra sjóða. Samtals hefur verið fjárfest í þessum sjóðum fyrir 1,9 milljarða kr. Sjóðurinn á því eftir að fjárfesta fyrir 543 milljónir kr. og kemur þessi fjárhæð til greiðslu á næstu árum.

Innlend verðbréf:

Skráð innlend hlutabréf:	Eignarhl.	2013	2012
Icelandair Group hf.	4,0%	378.651	267.150
Hagar hf.	0,5%	255.091	193.800
Össur hf.	0,2%	238.504	187.501
Marel hf.	0,2%	200.099	236.743
Eimskipafélag Íslands hf.	0,4%	219.949	13.822
Vátryggingafélag Íslands hf.	0,4%	97.277	0
Tryggingamiðstöðin hf.	0,4%	87.737	27.500
Fjarskipti hf.	0,5%	42.769	24.731
Reginn hf.	0,0%	0	15.400
		1.520.076	966.646
Óskráð innlend hlutabréf:			
Skipti hf.	1,1%	298.119	0
EIK fasteignafélag hf.	1,2%	60.873	53.529
SF I slhf.	0,5%	44.250	44.250
FAST-1 slhf.	1,0%	12.899	0
Frumtak slhf.	0,4%	11.827	11.020
Atorka Group hf.	0,5%	11.594	11.594
SF III slhf.	0,7%	7.030	18.317
FÍ Fasteignafélag slhf.	0,6%	5.357	0
Stoðir hf.	0,0%	5.220	5.220
Advania hf.	0,2%	5.080	5.080
Egla hf.	0,9%	806	806
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða um verðbréfaþing ehf.	0,5%	35	35
Akur fjárfestingar slhf.	0,7%	30	0
SF I GP ehf.	0,4%	2	2
		463.123	149.853
Hlutdeildarskírteini í fagfjárfestasjóðum:			
Stefnir, Íslenski Athafnasjóðurinn I		7.810	8.441
Auður I, fagfjárfestasjóður slf.		7.799	6.204
		15.609	14.645
Hlutdeildarskírteini í skuldabréfasjóðum:			
Virðing, Veðskuldabréfasjóður		98.433	91.182
		98.433	91.182
Innlend verðbréf með breytilegum tekjum alls		2.097.241	1.222.327
Verðbréf með breytilegum tekjum alls		12.589.298	11.016.980

Þau hlutabréf sem skráð eru á opinberum markaði eru metin á markaðsverði í árslok 2013.

15. Verðbréf með föstum tekjum og veðlán

Verðbréf með föstum tekjum og veðlán greinast þannig:

	2013	Hlutfall	2012	Hlutfall
Ríkistryggð bréf	8.480.441	67,3%	8.859.962	65,4%
Veðskuldabréf	2.358.543	18,7%	2.493.933	18,4%
Sveitarfélög	1.321.835	10,5%	1.109.168	8,2%
Fyrirtæki	312.342	2,5%	458.740	3,4%
Lánastofnanir	130.363	1,0%	624.031	4,6%
	12.603.524	100,0%	13.545.835	100,0%

Ofangreindar fjárhæðir eru að teknu tilliti til afskrifaðra og niðurfærðra verðbréfa. Af þingskráðum skuldabréfum, þar sem kaupverð lá fyrir í Kauphöll Íslands þann 31. desember 2013, nam markaðsvirðið 9,8 milljörðum kr. Veðskuldabréf í árslok 2013 eru lán til sjóðfélaga.

Sundurliðun verðbréfa með föstum tekjum og veðlána eftir formi verðtryggingar:

	2013	2012
Verðtryggt, vísitala neysluverðs	11.019.212	11.531.925
Óverðtryggt	1.514.007	1.821.626
Gengistryggt	70.305	79.503
Tengt erlendum vísitölum	0	112.782
	12.603.524	13.545.835

Sundurliðun erlendra eigna eftir myntum:

	2013	2012
Bandaríkjadollar	88,7%	89,8%
Evra	11,3%	10,2%
	100,0%	100,0%

Sundurliðun erlendra hlutdeildarskírteina og sérgreindra safna eftir heimshlutum:

	MSCI World Index	2013	2012
Norður-Ameríka	58,6%	56,3%	59,3%
Evrópa	27,7%	29,9%	25,8%
Kyrrahafslönd	13,7%	8,2%	8,8%
Þróunarmarkaðir	0,0%	5,4%	6,1%
	100,0%	100,0%	100,0%

Kröfur

16. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur skiptast þannig:

	2013	2012
Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok	11.471	10.528
Ógreidd skuldbinding vegna uppgjörs fyrirtækja	2.905	3.408
Kröfur vegna lífeyrishækkana	44.974	18.147
Vangreidd iðgjöld	1.004	332
	60.354	32.415

Viðskiptaskuldir

17. Aðrar skuldir

Aðrar skuldir skiptast þannig:

	2013	2012
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum í desember	86.533	82.513
Ógreiddur skattur til ríkissjóðs	0	533
Aðrar skuldir	3.219	1.491
	89.751	84.537

Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

18. Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

LH er með þjónustusamning við Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins (LSR) sem annast rekstur sjóðsins. Hlutdeild í kostnaði miðast við umfang við rekstur sjóðsins að teknu tilliti til stærðarhagkvæmni.

Hlutdeild sjóðsins í heildarlaunakostnaði LSR nam 33,4 milljónum kr. árið 2013. Hann skiptist þannig að heildarlaun voru 27,3 milljónir kr. og launatengd gjöld 6,1 milljón kr. Stöðugildi LSR voru 44,3 á árinu 2013 og er hlutdeild sjóðsins metin 3,4 stöðugildi.

19. Laun til stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og endurskoðenda árið 2013

Stjórnar- og nefndarstörf:	
Ásta Lára Leósdóttir (stjórnarformaður 2013)	1.177
Guðjón Hauksson (stjórnarmaður)	296
Herdís Gunnarsdóttir (varaformaður)	589
Oddur Gunnarsson (stjórnarmaður)	589
Ragnheiður Gunnarsdóttir (stjórnarmaður)	661
Cecilie B. Björgvinsdóttir (varamaður í stjórn)	14
	3.326

Endurskoðunarnefnd:	
Hallgrímur Snorrason, formaður endurskoðunarnefndar	700
Maríanna Jónasdóttir	350
Trausti Hermannsson	350
	1.400

Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri LSR og LH	21.063

Hlutdeild LH í launakostnaði framkvæmdastjóra nam 1.596 þúsund kr. og 106 þúsund kr. í þóknun til endurskoðunarnefndar.

Þóknun vegna innri endurskoðunar hjá LSR og LH nam 5.734 þúsund kr. á árinu 2013, þar af var hlutdeild LH 435 þúsund kr.

Ríkisendurskoðun sér um fjárhagsendurskoðun sjóðsins sbr. 6. gr. laga nr. 2/1997 án sérstakrar þóknunar. Á árinu 2013 voru unnir samtals 758 tímar vegna fjárhagsendurskoðunar hjá LSR og LH, sem samsvarar reiknuðum kostnaði að fjárhæð 9,7 milljónir kr. og er sá kostnaður borinn uppi af fjárveitingu til Ríkisendurskoðunar á fjárlögum.

Tryggingafræðileg úttekt

20. Tryggingafræðileg úttekt

Stjórn sjóðsins fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðsins miðað við árslok 2013. Útreikningarnir miða við að launahækkanir séu 1,5% umfram vísitölu neysluverðs og að ávöxtun eigna verði 2% umfram launahækkanir.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru þessar:

Eignir:	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	25.993.227	0	25.993.227
Núvirði verðbréfa	946.177	0	946.177
Fjárfestingargjöld	(766.717)	0	(766.717)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	1.259.700	1.259.700
Eignir samtals	26.172.687	1.259.700	27.432.386
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	65.247.439	3.211.101	68.458.540
Örorkulífeyrir	1.417.530	37.609	1.455.139
Makalífeyrir	5.732.153	178.297	5.910.450
Barnalífeyrir	3.744	0	3.744
Rekstrarkostnaður	543.006	294.828	837.835
Skuldbindingar samtals	72.943.873	3.721.836	76.665.709
Eignir umfram skuldbindingar	(46.771.186)	(2.462.136)	(49.233.322)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-64,1%	-66,2%	-64,2%

	2013	2012	Breyting milli ára
Endurmetin hrein eign til greiðslu lífeyris	26.172.687	24.646.848	6,2%
Áfallin skuldbinding	72.943.873	67.682.171	7,8%
Heildarskuldbinding	76.665.709	71.516.568	7,2%

Lífeyrisréttindi í sjóðnum eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum sjóðfélaga og þegar launin hækka þá hækkar skuldbinding sjóðsins í sama hlutfalli og launin. Við útreikning skuldbindinga er miðað við dagvinnulaun í lok ársins.

21. Ábyrgð launagreiðenda og ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum:

Utan efnahagsreiknings er getið um skuldbindingar launagreiðenda vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 20. gr. laga um lífeyrissjóðinn nr. 2/1997. Eftirstæðar skuldbindingar eru á ábyrgð ríkissjóðs samkvæmt 18. gr. sömu laga.

	2013	2012	Breyting milli ára
Hrein eign til greiðslu lífeyris	25.993.227	24.469.402	6,2%
Endurmat á verðbréfaeign	179.460	177.446	1,1%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana	36.424.201	33.800.470	7,8%
Áfallin skuldbinding skv. tryggingafræðilegri úttekt	(72.943.873)	(67.682.171)	7,8%
Krafa á ríkissjóð og launagreiðendur vegna bakábyrgðar	**(10.346.985)**	**(9.234.853)**	**12,0%**

Kennitölur

	2013	2012	2011	2010	2009
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	11,42%	14,76%	7,09%	4,60%	11,50%
Raunávöxtun	7,49%	9,79%	1,77%	1,94%	2,64%
Hrein raunávöxtun	7,34%	9,64%	1,56%	1,84%	2,53%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	4,53%	-3,16%	-5,20%	-3,49%	-1,34%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,21%	2,63%	1,43%	1,20%	1,09%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	44,5%	39,3%	34,4%	39,2%	43,4%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	37,8%	43,0%	44,1%	41,4%	37,6%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	5,5%	5,5%	5,1%	4,4%	3,6%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	2,9%	2,0%	4,8%	3,0%	2,7%
Veðlán	9,4%	10,2%	11,6%	12,0%	12,7%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	58,3%	60,0%	64,2%	58,3%	53,9%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	41,7%	40,0%	35,8%	41,7%	46,1%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum	0,14%	0,14%	0,12%	0,10%	0,11%
Fjárfestingargjöld	0,13%	0,12%	0,11%	0,11%	0,11%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	382	426	479	522	581
Meðalfjöldi lífeyrisþega	908	852	792	748	700
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	89,3%	88,7%	88,3%	88,2%	88,9%
Örorkulífeyrir	7,5%	8,3%	8,8%	9,1%	8,3%
Makalífeyrir	3,2%	3,0%	2,8%	2,7%	2,7%
Barnalífeyrir	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar	-64,2%	-63,7%	-64,3%	-64,0%	-64,3%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar	-64,1%	-63,6%	-64,3%	-63,5%	-63,9%

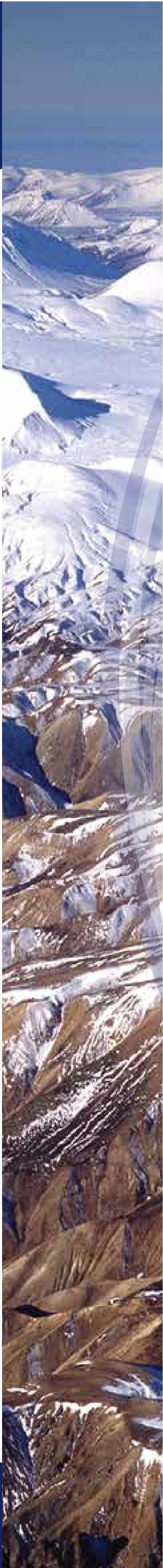

Overview 2013

The Pension Fund for State Employees (LSR)
The Pension Fund for Nurses (LH)

Statement of changes in net assets available for benefits 2013

	LSR	LH	Total LSR & LH	
	2013	2013	2013	2012
Premiums				
Members	5,642,718	61,365	5,704,083	5,423,436
Employers	15,534,240	173,172	15,707,412	14,754,861
Transfer of rights and repayments	(22,723)	0	(22,723)	(13,534)
State contribution to equalize disability pension burden	228,804	22,865	251,668	223,613
Increase in pension payments	9,372,505	938,546	10,311,051	9,499,642
Liquidated pension commitments	569,439	2,905	572,343	567,007
Employers commitment deposits	1,035,220	108,565	1,143,786	1,169,694
Premiums	32,360,203	1,307,417	33,667,620	31,624,720
Pensions				
Pensions	29,353,260	2,472,053	31,825,313	29,135,811
Direct expenses due to disability pension	186,994	3,480	190,474	53,929
Pensions	29,540,253	2,475,533	32,015,787	29,189,740
Investment income				
Dividends and revenue on shares	14,580,745	817,992	15,398,737	16,233,464
Interest income and exchange-rate difference	30,517,012	1,824,869	32,341,881	44,071,002
Provision for securities	1,061,883	107,001	1,168,884	(2,178,067)
Forward agreements	105,570	9,180	114,750	(501,303)
Investment income	46,265,210	2,759,042	49,024,252	57,625,096
Investment expenses				
Office and management expenses	414,356	32,687	447,044	384,676
Operating expenses				
Office and management expenses	390,777	35,720	426,498	378,926
Other expenses				
Temporary tax on the fund´s net assets	0	0	0	23,916
Other income				
Other income	28,444	1,307	29,751	27,295
Increase in net assets during the year	48,308,470	1,523,826	49,832,296	59,299,852
Net assets from previous year	436,644,944	24,469,402	461,114,347	401,814,494
Net assets for pension payments at year-end	**484,953,414**	**25,993,228**	**510,946,642**	**461,114,347**

Balance sheet 31.12.2013

Assets

	LSR	LH	Total LSR & LH	
	2013	2013	2013	2012
Investments				
Real estate	457,939	0	457,939	455,292
Variable-income securities	199,616,231	12,589,298	212,205,529	175,576,171
Fixed-income securities	202,117,247	10,244,981	212,362,228	209,894,616
Mortgage loans	60,702,020	2,358,543	63,060,563	62,092,554
Other investments	5,050,024	0	5,050,024	4,770,224
Investments	467,943,461	25,192,822	493,136,284	452,788,857
Claims				
Claims on employers	2,094,003	60,354	2,154,357	2,218,377
Other claims	30,416	19	30,434	268,781
Claims	2,124,418	60,373	2,184,791	2,487,159
Other assets				
Operating assets and other tangible assets	54,844	6,094	60,938	55,523
Cash and deposits	21,157,539	1,126,214	22,283,753	22,007,183
Other assets	21,212,383	1,132,308	22,344,691	22,062,706
Assets	**491,280,262**	**26,385,503**	**517,665,765**	**477,338,722**

Liabilities

	LSR 2013	LH 2013	Total 2013	Total 2012
Commitments				
Accrued pension commitments	133,977	11,747	145,724	128,915
Commitments	133,977	11,747	145,724	128,915
Liabilities				
Other liabilities	1,115,123	89,751	1,204,874	1,113,515
Forward agreements	5,077,749	290,777	5,368,526	14,981,944
Liabilities	6,192,872	380,528	6,573,399	16,095,460
Liabilities	**6,326,848**	**392,275**	**6,719,123**	**16,224,375**
Net assets for pension payments at year-end	**484,953,414**	**25,993,228**	**510,946,642**	**461,114,347**
Assets excluded in the Balance sheet				
Claim on employers, art. 33/20	255,252,622	36,424,201	291,676,823	277,484,554

Cash flow statement 2013

	LSR	LH	Total LSR & LH	
	2013	2013	2013	2012
Inflow				
Premium payments	32,452,163	1,279,478	33,731,641	31,683,159
Investment income	5,153,080	191,643	5,344,723	4,435,471
Bond payments	23,218,888	1,357,876	24,576,764	22,256,418
Sale of variable-income securities	18,493,903	1,485,937	19,979,841	12,023,138
Sale of fixed-income securities	4,973,284	382,227	5,355,512	31,738,590
Other inflow	110,903	33,682	144,585	204,441
Inflow	84,402,222	4,730,844	89,133,065	102,341,218
Outflow				
Pension payments	29,433,966	2,471,514	31,905,480	29,108,587
Investment expenses	414,495	31,510	446,005	385,594
Operating costs excluding depreciation	368,254	33,557	401,811	376,756
Forward agreements	8,740,841	757,828	9,498,669	0
Temporary tax on the fund´s net assets	0	0	0	295,599
Outflow	38,957,555	3,294,409	42,251,965	30,166,536
Disposable resources to purchase securities and other investments	45,444,667	1,436,434	46,881,101	72,174,682
Purchase of securities and other investments				
Purchase of variable-income securities	26,304,366	1,193,202	27,497,568	18,061,818
Purchase of fixed-income securities	15,049,851	61,451	15,111,302	42,926,696
New mortgage loans	3,909,091	25,500	3,934,591	2,636,047
Other investments	59,508	1,562	61,070	317,679
Total investment	45,322,816	1,281,715	46,604,531	63,942,240
Increase in cash and bank deposits	121,851	154,719	276,570	8,232,442
Cash and bank deposits at beginning of year	21,035,688	971,495	22,007,183	13,774,742
Cash and bank deposits at year-end	**21,157,539**	**1,126,214**	**22,283,753**	**22,007,183**

All amounts are listed in thousands of ISK

Financial indicators – LSR

	2013	2012	2011	2010	2009
Yield					
Nominal yield	10.47%	14.18%	7.19%	4.92%	11.83%
Real yield	6.57%	9.24%	1.86%	2.25%	2.95%
Net real yield	6.49%	9.15%	1.79%	2.19%	2.87%
Average net real yield over the last 5 years	4.46%	-2.70%	-4.55%	-2.90%	-0.74%
Average net real yield over the last 10 years	2.45%	2.84%	1.80%	1.62%	1.55%
Investment securities					
Listed variable yield securities	37.3%	32.9%	29.2%	32.2%	38.0%
Listed fixed rate securities	39.8%	43.2%	43.8%	42.4%	36.2%
Unlisted variable yield securities	5.4%	5.6%	5.2%	4.1%	3.3%
Unlisted fixed rate securities	3.4%	3.3%	5.1%	4.0%	4.2%
Mortgage loans	13.0%	13.9%	15.7%	16.4%	17.6%
Other investments	1.0%	1.0%	1.1%	1.0%	0.8%
Investment securities by currencies					
Securities in Icelandic krona	68.8%	68.7%	70.5%	66.0%	60.2%
Securities in foreign currencies	31.2%	31.3%	29.5%	34.0%	39.8%
Expenses as percentage of assets					
Net operating expenses of other income	0.08%	0.08%	0.07%	0.06%	0.09%
Investment expenses	0.09%	0.09%	0.09%	0.08%	0.09%
Members and pensioners					
Average number of active members	29,491	27,000	27,527	27,921	28,417
Average number of pensioners	15,882	14,974	14,162	13,436	12,719
Breakdown of pension payments by type					
Old-age pension	76.8%	75.6%	74.4%	74.3%	74.5%
Disability pension	6.5%	6.5%	6.3%	6.4%	6.1%
Spouse´s pension	15.7%	16.1%	16.8%	17.4%	17.5%
Children´s allowance	0.3%	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%
Other payments	0.6%	1.4%	2.0%	1.4%	1.5%

Financial indicators – LH

	2013	2012	2011	2010	2009
Yield					
Nominal yield	11.42%	14.76%	7.09%	4.60%	11.50%
Real yield	7.49%	9.79%	1.77%	1.94%	2.64%
Net real yield	7.34%	9.64%	1.56%	1.84%	2.53%
Average net real yield over the last 5 years	4.53%	-3.16%	-5.20%	-3.49%	-1.34%
Average net real yield over the last 10 years	2.21%	2.63%	1.43%	1.20%	1.09%
Investment securities					
Listed variable yield securities	44.5%	39.3%	34.4%	39.2%	43.4%
Listed fixed rate securities	37.8%	43.0%	44.1%	41.4%	37.6%
Unlisted variable yield securities	5.5%	5.5%	5.1%	4.4%	3.6%
Unlisted fixed rate securities	2.9%	2.0%	4.8%	3.0%	2.7%
Mortgage loans	9.4%	10.2%	11.6%	12.0%	12.7%
Investment securities by currencies					
Securities in Icelandic krona	58.3%	60.0%	64.2%	58.3%	53.9%
Securities in foreign currencies	41.7%	40.0%	35.8%	41.7%	46.1%
Expenses as percentage of assets					
Net operating expenses of other income	0.14%	0.14%	0.12%	0.10%	0.11%
Investment expenses	0.13%	0.12%	0.11%	0.11%	0.11%
Members and pensioners					
Average number of active members	382	426	479	522	581
Average number of pensioners	908	852	792	748	700
Breakdown of pension payments by type					
Old-age pension	89.3%	88.7%	88.3%	88.2%	88.9%
Disability pension	7.5%	8.3%	8.8%	9.1%	8.3%
Spouse´s pension	3.2%	3.0%	2.8%	2.7%	2.7%
Children´s allowance	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%

Appendix – LSR & LH

Role of the funds

The principal role of the Pension Fund for State Employees (LSR) and the Pension Fund for Nurses (LH) is to pay pensions to its members upon retirement and throughout their lives and ensure their families with a pension following a loss of income due to an impaired ability to work or due to death. The Funds receive contributions and invest them in order to meet their liability regarding old-age pension, disability pension, spouse's pension and children's allowance. Furthermore, the Funds grant loans to Fund members and accept and invest voluntary pension savings. In 2013, LSR and LH had a total of 29,873 active members and 16,790 members received pensions and other benefits. The Funds pay over one- third of all pensions and benefits paid by Icelandic pension funds. LSR operates in three divisions, divisions A and B, and a division for individual retirement accounts. All divisions have the same Board but are financially separated from each other. LSR and LH operate in close cooperation and share facilities and staff members.

Investment policy for LSR & LH

The investment policy is as shown below. It is reviewed at least once a year considering changes in market situations, laws and regulations. LSR and LH follow a strategic asset allocation policy that targets the percentage to be invested in each asset class.

	Division A			Division B & LH		
	Policy	Variation		Policy	Variation	
Cash	1%	0%	15%	1%	0%	10%
Bonds	**61%**	**40%**	**80%**	**52%**	**30%**	**65%**
Government bonds	40%	20%	60%	29%	15%	50%
Municipal bonds	2%	0%	10%	2%	0%	10%
Financial Institution bonds	2%	0%	10%	2%	0%	10%
Mortgage bonds	12%	5%	20%	15%	5%	25%
Other bonds	5%	0%	10%	4%	0%	10%
Equities	**32%**	**10%**	**60%**	**42%**	**10%**	**60%**
Domestic equities	12%	5%	20%	7%	5%	15%
Foreign equities	20%	10%	50%	35%	20%	50%
Other investments	**6%**	**0%**	**10%**	**5%**	**0%**	**10%**
Purchase and management of residental property	**0%**	**0%**	**3%**	**0%**	**0%**	**3%**
Total foreign investments	**25%**	**10%**	**50%**	**40%**	**20%**	**50%**

Investments

Total net investments in the year 2013 were 19 billion ISK. The funds invested 8.7 billion ISK in bonds, 13.3 billion ISK in domestic equities and the funds sold 1.8 billion ISK of foreign equities. Last year, net distributions from private equity and real estate funds were 1.1 billion ISK.

Net investments 2013

(m. ISK)

	LSR	LH	Total
Government bonds	8,484	(286)	8,198
Financial institution bonds	(920)	(80)	(1,000)
Member loans	1,452	(82)	1,370
Domestic bond funds	491	0	491
Other bonds	256	(257)	(1)
Bonds	9,763	(704)	9,059
Domestic equities	12,828	450	13,279
Foreign equities	(1,526)	(286)	(1,812)
Equities	11,302	164	11,466
Private equity	(941)	(155)	(1,096)
Real estate	(48)	(4)	(53)
Other investments	(990)	(159)	(1,149)
Total	20,076	(699)	19,377

Total assets

In the year-end 2013 total assets in securities amounted to 514.7 billion ISK. Assets in bonds amounted to 281.3 billion ISK or 54.6% compared to 58.5% in the year-end 2012. Assets in domestic equities were 46.1 billion ISK or 8.9% of total assets compared to 4.9% in 2012. Total assets in foreign equities were 134.1 billion ISK or 26% compared to 25.2% in 2012. Total assets in private equity and real estate funds were 26 billion ISK or 5% compared to 5.8% last year. Cash and deposits amounted to 27.3 billion ISK in the year-end or 5.3% of total assets.

Total assets 2013

(m. ISK)

	LSR	LH	Total	Proportion LSR	Proportion LH	Proportion Total
Government bonds	172,145	8,480	180,625	35.2%	32.2%	35.1%
Municipal bonds	22,999	1,322	24,321	4.7%	5.0%	4.7%
Financial institution bonds	2,092	114	2,206	0.4%	0.4%	0.4%
Mortgage bonds	2,650	98	2,749	0.5%	0.4%	0.5%
Member loans	60,243	2,359	62,601	12.3%	9.0%	12.2%
Other bonds	8,433	329	8,762	1.7%	1.2%	1.7%
Bonds	**268,561**	**12,702**	**281,263**	**55.0%**	**48.3%**	**54.6%**
Domestic equities	44,074	1,983	46,057	9.0%	7.5%	8.9%
Foreign equities	125,079	9,013	134,093	25.6%	34.2%	26.0%
Equities	**169,153**	**10,997**	**180,150**	**34.6%**	**41.8%**	**35.0%**
Private equity	23,198	1,396	24,595	4.7%	5.3%	4.8%
Real estate	1,274	98	1,372	0.3%	0.4%	0.3%
Other investments	**24,473**	**1,494**	**25,967**	**5.0%**	**5.7%**	**5.0%**
Cash	**26,165**	**1,126**	**27,291**	**5.4%**	**4.3%**	**5.3%**
Total	**488,352**	**26,319**	**514,671**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**

Changes in asset allocation 2000–2013

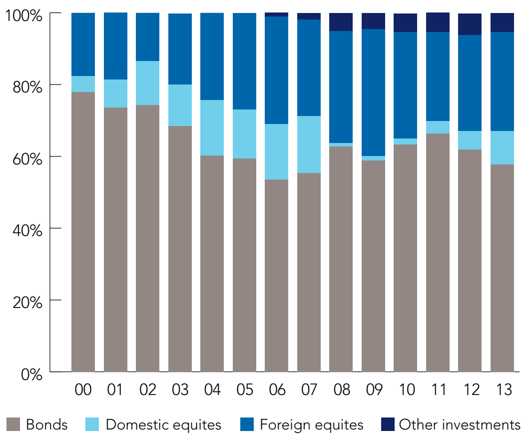

Total Assets 2013

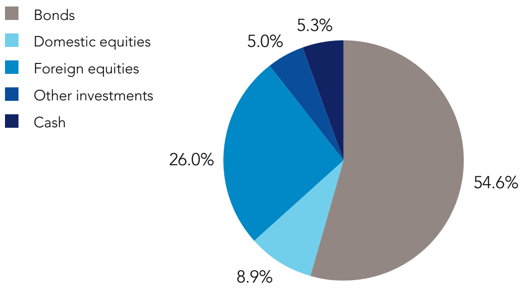

Return

The table below shows nominal and net real return for LSR and LH in 2013 and 2012 along with allocation of assets.

Return and asset allocation	LSR		LH	
	2013	2012	2013	2012
Return				
Nominal return	10.5%	14.2%	11.4%	14.8%
Net real return	6.5%	9.1%	7.3%	9.6%
Average 5 year net real return	4.5%	-2.7%	4.5%	-3.2%
Asset Allocation				
Cash	5.4%	5.7%	4.3%	3.8%
Bonds	55.0%	58.9%	48.3%	53.4%
Domestic equities	9.0%	4.9%	7.5%	4.4%
Foreign equities	25.6%	24.8%	34.2%	31.9%
Other investments	5.0%	5.7%	5.7%	6.5%

Foreign equities

LSR and LH cooperate with external managers for investments and custody of foreign equities. For risk diversification purposes, investments are diversified between several managers with different investment styles and strategies. The external managers are listed in a table on this page.

Funds / Segregated portfolios (LSR & LH) 2013

Segregated portfolios	m. ISK	%
MFS Institutional Advisors	25,459	16.2%
Morgan Stanley	8,065	5.2%
EFG Global Equity	5,281	3.4%
ETF Credit Suisse	5,244	3.4%
Total	**44,049**	**28.2%**
Foreign equities		
Sampo OYJ-A SHS	625	0.4%
Foreign equities – Funds		
Vanguard Global Stock Index	20,474	13.1%
Schroder Global Core	12,920	8.3%
JP Morgan Global Dynamic B	12,885	8.3%
Schroder Global Quant Value	9,083	5.8%
T. Rowe Price US Large Growth	7,128	4.6%
Other funds	26,929	17.2%
Total	**89,419**	**57.3%**
Private equity		
Schroder Private Equity III	3,477	2.2%
Morgan Stanley Private Equity III	2,007	1.3%
Landsbanki Private Equity II	1,644	1.1%
Schroder Private Equity IV	1,502	1.0%
Morgan Stanley Emerging Private Markets	1,425	0.9%
BlackRock Diversified Private Equity III	974	0.6%
Other funds	9,526	6.1%
Total	**20,555**	**13.2%**
Real estate funds		
International Real Estate Fund	735	0.5%
Templeton Real Estate Fund	637	0.4%
Total	**1,372**	**0.9%**
Total	**156,020**	**100.0%**

Engjateigi 11 | 105 Reykjavík | sími 510 6100 | fax 510 6150 | lsr@lsr.is | www.lsr.is